TO THE READER

KINDLY use this book very carefully. If the book is disfigured or marked or written on while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of set of which single volumes are not available the price of the whole set will be realized

SRI PRATAP COLLEGE
SRINAGAR.

LIBRARY

Class No. 891.441
Book No. N17M
Acc. No. 15987

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ________ *Book No.* ________

Acc. No. ________

This book may be kept for **14 days.** An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

891.441
N 17 M

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ______ Book No. ______

Acc. No. ______

This book may be kept for **14 days.** An over-due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over-time.

جملہ حقوق مطابق قانون کاپی رائیٹ ایکٹ نمبر ۳ سنہ ۱۹۱۴ بحق پبلشر محفوظ ہیں۔

قال اللہ تبارک وتعالیٰ یا ایہا النبی جاہد الکفار والمنافقین

مغازی النبی کلاں کشمیری

15987

مصنفہ

15987

نامی کاشمیری

4 JAN 2006

جس کو مصنف سے صحت اور ترمیم کرا کر بعد اخذ جملہ حقوق دائمی

مالکان دار الکتب اسلامیہ

حضرات الحاج غلام محمد و نور محمد تاجران کتب و مالکان مسلم الحیبس و کشمیر سیریز سلسلہ کتب گھر

مہاراج گنج بازار سرینگر کشمیر

نے

در سال سنہ ۱۳۶۶

باہتمام افسر لیتھو پریس میں چھپوا کر شائع کیا

بار دوم

قیمت ۸/-

اعلان:- ہمارے دوکان سے تمام کتب عربی فارسی اردو کشمیری نیز قرآن مجید و سیپارہ جات و کتب مدرسہ ہر وقت بکفایت مل سکتے ہیں۔ غلام محمد نور محمد

قدرتي د خلاق ارض و سما
مُربي د رزاق ما فيهما

مناجات

الٰهي قبول التجاتوم

بسم الله الرحمٰن الرحيم

الٰهي به شاهي سزاوار ژې — زمه تا بهاهي جهاندار ژې
منور کرُن ژې به کون و مکان — بهر و سپهر و زمين و زمان
زه قادر علي کل شيءٍ قدير — رؤُف رحيم سميعٌ بصير
تهون ژې تکمن بې ستون د جهان — جلا داده استاده نو آسمان
بوصفت فصيحان اهل عرب — عرفناک گفتند و بستند لب
فصيح اللسان آې قاصر بيان — خصوصًا سو يې آسه کاشر زبان
سو کړا وه يُې تهاوه ڤُت جاڼ بد — سو دوکهه پاوه يُې کراوه تت منز فنا
ز قهرِ تو مزدد نابود گو — ز مهرِ تو داؤد مسعود گو
ازل تا ابد چهوک کنوې لايزال — جهان آفرين ايزدِ ذو الجلال
وجودِ تو موجود قائم بذات — کروت پيده لوح و قلم دوه نه ذات
گُلن پٹ چهه بلبل به تسا نشراي — بوصفِ جلالت نزنم انماي
مه و مهر ژې آشکارا کرُت — روان آب از سنگ خارا کرُت

نوري پيدا ڪيو آسمان ۽ زمين
نوري ڪيو پيدا امڪان ۽ سڀئين
نوري ٿيو پيدا سڀ مرغ ۽ آدمي
نوري پيدا ڪيو جن ۽ بشر ۽ ذات نبي جي پاڪ
نوري ٿيو پيدا سڀ ڪيو عيان ۽ هيو ايلاسين
ماڻس ملڪ ۽ منهن سندي پيدا سڀين

چوپايا ۽ روان ۽ درخت ۽ ٻاڄ ۽ داڻو
نشانه نور خانه منجهان سراج ۽ داڻو
روانه پرين ۽ پاڻ ۽ ان اراں نور
نور جو سمانن منجهان نور
بي بها نتيجو ال انبياء
پيغمبري ۽ درره ال انبياء

ستمديده نامي ڇهو اميدوار	الٰهي ميهد ڪه دار دبر آر
ازل تا ابد خلق بدوي سمو	سمن چانو درياي رحمت ڇهو
گر ٿهو سير ايں ترتيبه هت غرب و شرق	ته درياس سيني نه اڪ ذره فرق
ڇهو لاتقنطوا چانو فرمان درست	بوتت بر اثر پٽ ڇهس ڪمر نسبه حسن
مه ڪڍ تيغ تهديد بر من به قهر	خلاصي ڏم از بند غمهاي دهر
پريشانيونش ٿهوم طبع دور	بم اوراق ٿيو تمام ين جمع پور
عطا ڪر مه امداد باطن عيان	مغازي النبي ٿهوان ڇ ربان
چراغ هدايت منور ڪرُوم	دماغ نزاڪت معطر ڪروم
حلاوت مه بخشُم به طبعِ رسا	هڪه ٿهو ونت نعتِ خيرُ الورىٰ

في النعت والمعراج

محمّد شفيع جميع انام	عليه الصّلٰوة وعليه السّلام
شهِ مسند ختم پيغمبري	مه اوج سلطاني سروري
امام رسل مقتداي ڪرام	حبيب خدا و اديب انام
ڇهو بر سر شن تاج لولاڪ لش	جرت هفت اورنگ افلاڪ نش
زخلقت ڇهو مقصود خلاق سوي	ڇهو باعث در ايجاد آفاق سوي

٣

دل ۽ جان منهنجي ان جي قربان او
بر اولاد ۽ احباب ۽ ياران او
خصوصاً چئي يار اختران چڪي
ابوبڪر ۽ فاروق ۽ عثمان علي
بجا نام گرداي ره اهل بيت
شده قبله ام ديگر اهل بيت

بر آل و بر اصحاب و اهل قبول
صلوٰة و سلام خدا بر رسول
معاذ منهنجو من ڪم ٿيندو روز
دائم مٿن رحمت حق ناز
شهنشاه دين بو حنيفه علم
امام ائمه سراج
مهر جوم رهنما پيشوا مقتدا
در احڪام شرع رسول خدا

بجا گو در خواجہ اویس ادیاو
پئن خواجہ تس خوار دہ یا دو نہ
تنہ دش تانہ ہرگز یہم تا دو نہ
یو چھو مس دویہ دریر پیر
زہ چھوی دوشنای پیر روشن ضمیر
رہم و کستان چا و امیدگاہ
پامن ہو مقتدی مہ گرد و پناہ

نو حبس عمرہ وبیس ہو کہ بدن غن بر یاو
بہم ترن نیا بر بعرفان نجوتس
نیم در مزنیر دامان چھو نس
نم شینی چھو منہ رو زیرا
محمد اللہ از فیض آن عمر دا
نو زیاضت عزیز کر
پئن در دو عالم سو عالم پناہ

منقبت حضرت سلطان العارفین شیخ حمزہ مخدوم کشمیری رح

کرن چھوس منتس کن بوحمد وثنا
میہ صورت آدمی کر عطا

بتصدیق از مسانان رسول
تھون آڈرن میان باصد قبول

چھو بڈ حمد گرن نہ روز الست
یہودی و نصرانی و بت پرست

بخشتم بدل حب دین نبی
بری تھوس از خبث لامذہبی

چھوم از بوی گلہای نعمان شمیم
معطر چھ از مارِ باغِ نعیم

سراج ایمہ چراغ مبین
مہ چھوم بوحنیفہ در آداب دین

خصوصاً مہ لطف خدا راہبر
سپن سہروردی طریقس اندر

سگن ہندہ مہ کر چھوم بدل ولولہ
بو چھوس شیر زنجیر این سلسلہ

سو محبوب عالم مہ چھوم مقتدا
براہ طریقت حقیقت نما

شہ عارفین شیخ حمزہ بنام
سر زمرۂ اولیای کرام

چھوس در سماوات محبوب نام
توی عالمک آو محبوب عام

سٹھا مردہ دل از لب عیسوی
کرن زندہ و تندرست و قوی

ز رحمت گرن یم روشن نظر
بامر الٰہی کرن خاک زر

تہند جلوہ بابت در اطراف چھو
منور جہان قاف تا قاف گو

در مدح پیران طریقت و تعریف شیخ
توصیف مرشد بندہ گو ار خود

پچھو ترشاں پان کردن و بند اہل اسلاد
بچو راہ ارشاد دہا و ارشاد
شیخ زمن پیر روشن ضمیر
سعد دار اسرار رب قدیر
حبیب دار اسرار ازل
تکمیل سعیب لعلم و عمل عجمی و علم حلم
شیبید دل در دنیا سعی و دیہ سیوی سیر نوی
سمیب زبان بست نقوب
بندہ ہا بست یمن از شاد و جاری بائیکاہ
بندہ ہیران و بندہ ابہ اشتہر ملک
جہاں ہارگاہ و مشغیف نیاہ

سوا ز شیخ حمزہ امامِ ہدی
ستپمنت براہ خدا مقتدا
نیدی سین حسن چہو پٹ ابن سلسلہ از قبول
سپین نا علی ابن عمر ز تنقید ای سعد و ارانہ
غرض سمہن چہو جو میر ز بن جہو دو از اہل راز
چہو دو سمہن دو بسنت سمن نمن با پکاہ بلند
جہان سر گو سمنت از فیض شان ارجمند
سر ستہ تنیدوی چہو دو ستند وا
مہر بہر ز رہبر براہ ہدی
نمی چہو سر پیہ ہمہ ز رفرا امید وہم
چہو سعدی و دین پشت بر سر ہمہ
بدان راہ بیکان بہ تنیدہ
آکہی باخلاق و آداب شان
سمہر بہرہ اندوز از آداب شان

منور بانوار فیضِ کرام
مربی اتند شیخ عبدالولی
تمو استفادہ کرار فضلِ رب
سین تم ز شیخ محمد شہاب
سوا ز شیخ عبداللہ نامدار
سوا ز شیخ زاہد سین بہرہ ور
بصدق و ارادت سو گو بہرہ مند
بکسبِ کمالات تم طاق آس
تو ار یحن اندر چہہ حالاتِ شان
چہو سوی برگزیدہ ز روی نسب
سو عارف در ارشاد ز آداب دین
بنوی تام ہم صاحبانِ ضمیر
سو شیخ حسن لالوی نامور
چہو از مستفیدانِ بابا نصیب
سین تم در ارشادِ دین کامیاب

سو شیخ زمانہ منور بنام
بمن ہٹ گے اسرار حق منجلی
ز شیخ زمانہ محمد عرب
بکسبِ کمالات پڑ کامیاب
بورع و تقوی سیون کامگار
بتائید ایزد سلوک س اندر
ز شیخ حسن لالوی حق پسند
زبس ورع مشہور آفاق آس
کما ینبغی باکمالاتِ شان
ز اولاد عثمان بابا وحید
بہا دین گنج بخشہ شد جانشین
ز آبای خود آس بیعت پذیر
سپہر و گلستانِ علم و ہنر
لقب یس چہو غازی بنصرت قریب
ز داودِ خاکیؒ عالیجناب

۵

دربیانِ تصنیف این کتاب منیف

پس از حمد و نعت و مناقب بجان
ومن در جہ تصنیف این داستان
کہ بودی در ہمان و تن زار و مد
رفیقا عجب غمگسار آمد
مشرف بصد عزت و زیب و زین
مسمی بنام غلام حسین
دو ہم آنکہ در بزم صد سرور
بیکان بیش نشستی رہی از راہ و جور
دراتحاد ہما صاحب محبوب آس
بیمنت ہما مجلس افروز آس
ہمان ہم بس نغمہ از تصنیف من
گہ آن بس تعریف و توصیف من

٦

بگمڑ آس سرگرم محفل سٹہا
اتوی پوین واتت زرہ ناگہان
نی غمگسارن بیان کرمہ بنش
مہ پٹ پورمنت نہ لادن چہ چا
چہو افضل اگر نہوزہ کاراگرک
خصوصا چہو بہتر تہ از ہر کلام
چہو راضی خداونی ات اندر
نبی آسہ ممدوح فخر زمن
زہ ات منز اگر استقامت گرک
بدنیا وعقبیٰ زایزد تعال
نہ ہر قصہ وہر حکایت لثہ زان
بانجام یُد واتنا وک کتاب
مُبارک مبارک ملک کراونی
گرم فکر پورنت بہ شیرین سخن
مہ پٹ فیر بنس وار زامنہ کنہ

بعشرت بہت صاحب دل سٹہا
مہ ڈیبشت سپن نم سٹہاہ شادمان
کہ اہی بار خوشخوی ووالامنش
مغازہی النبی گرتہ کاشرزبان
پنون شوق دل آسکارا گرک
دنُ شان حضرت علیہ السلام
گمرنبد ہمت گنڈون برکمر
چہو لازم اگر دک زہ داد سخن
بگہ سابہ ران سروقامت گرک
نہ خواری وچہک تہ نہ درد وملال
چہو بہتر حدیث وقران دربیان
درا حوال شارہ رسالتمآب
دعا پیش حق بزفلک کراونی
ولی از حیا پوم اقرار دنُ
بیہ غیر اقرار زامنہ کنہ

آغاز دیوان

بنا روز ایصاحبِ دو سوز
چنین شیخ یعقوب صرفی بگفت
اول کنہہ خدا یس سوا آسو نہ
کنوی صاحبِ جود موجود آسو
نبی یلہ پنُن جلوہ ہاوُن ہتُن
دین پانہ حضرت چھُ سردار سانو
بقولِ دگر عالمو کر رقم
بقولِ دگر عقل پیدا سپن
دلی پیش اہلِ علوم و خبر
نبی نور گن عقل روشن سپن
اگرچند نورس نہوک عقل ناو
دگر چند نورس قلم ناو پیو
غرض پیش اہلِ علوم و عقول
پس از نور کر پیدہ ذاتن حجاب
زمانا بہر پیدہ نہاوُن سو نور

کنو بوز اخبار خاطر فروز
بو قتی کہ دُرہای معنی بسفت
دویم کانہہ فرمانروا آسو نہ
نہ کانہہ عابدہ تس سو معبود آسو
بنز قدرتک نور تراوُن ہتُن
خدا ین گوڈہ پیدہ کرُ نور ما بو
گوڈہ پیدہ کرُ ذاتِ پاکن قلم
ترشوی حدیثن تیٔ آمت چھہ ترن
چھُ سوی نور حاصل ترشیون اندر
وَ تہ ہنز خبر اہلِ ہوشن سپن
چھُ پزکن رُوا جملہ زان عقل راو
ازین خلقتُک حال ساروی نو
اول پیدہ گو نور پاکِ رسول
بروُن از شمار و فزوُن از حساب
سو پروُدہ تتہ ہنز کرِمُن ہر

7
Library Sri Pratap College, Srinagar.

خلایق لذہر سوی بحسین کرن
زن ومرد زان حسن مفتون کرن
نبی زادون نوری گو نستن پیچ پونہم
نبوتی سو نور مبین زہم
نزدیک عبد اللہ نامود
توگو سو نور مبین جلوہ گر
کہون پاک پیشتن اندر انتقال
نہان آمد اما بظاہر جلال

نبی با عنہ قدر عرش مجید	مبارن دو عالم سٹہا گو مزید
رقم جبرئیلن بحکم خدا	سر عرش کر خاتم الانبیا
لکھون تی براوراق واشجار ما	بدشت وبیابان وکہسار ما
گرشہت مدنہاہ آدمن کر ظہور	نہوک بنن ٹڈکس نصب کراون سنون
توہی تہد ستہا قدر آدم سین	بہ پیش ملایک معظم سین
بامر خداوند رب الودود	کہورن تل کلہ نراو سن در سجود

در انتقال نور سراپا سرور آنحضرت از اصلاب طاہرہ وارحام طیبہ بعبد اللہ

با آدم یلہ واتو نور رسول	رب بخشش توبہ کرنس قبول
بلغزش سو دراول کاریو	نبی سببت نوبس سزاوار گو
گرشہت آدم آن نور رشیث واتو	سو گوس بنہ نزدادر پس واتو
نبی نورہ بنن وان اعزاز کیت	بچارم فلک کہتو نبی نورہ سیت
ازان پس گو از نوح ظاہر سو نور	نوہی رودز آسیب سیلاب ور
سو نور از براہیم زان پس نناو	گلستان نار پس تندس بناو
سمعیل از کردگار کریم	نوہی گو مشرف بذبح عظیم
نہی کن سو نور از سر ابو البشر	پکن گو زپشتی بہ پشت دگر

۸

ملایک درد انجار غیب
نہان بتکلی سبب
سر کران
سینن
سیران
سکمین

بہ سبب بیطان ہنس

زا سبب سیکان تقبل عبد اللہ والد آنحضرت
فصہ نہ سودان پنج سیکان ودوقع سبب ازان زنی گہ والدہ آنحضرت
تزوج عبد اللہ با آمنہ
سعید ابرکف مشرکان
ساین بلیہ شہید
ایصف زبانت سو
زبیش برجانہ صوف

بخوناب تس سوی پیرن زرین	چو گلنار گلگون سراسر سپین
سوہت اژل ہم اعدا زبس بغض و رشک	گرہت کیونتر کالا سپن جامہ خشک
بعلم آسو ظاہر گمُت قاتلین	ہمن کافران خود سرن جاہلین
یہی یل تھنہ والدِ آنجناب	بہ زنت سینہ تازہ چو رنگِ گلاب
زنک یام زعبداللہ آوارہ ہو	سورنت نت لباس نہ و تازہ گو
بعبداللہ ہم جملہ قاتل سین	ہمنس مارنس ہٹ مقابل سین
کرک قصد باہم سو دشمن جہو سانو	بیک نیر بر تاب مارت ہمول
منت لٔن ہمت ہت پکن گے زمام	بکف دشنہ خون تشنہ بر انتقام
دو ہہ اکہ عبداللہ نامدار	گرسے آسو درامُن زہر سنگار
ہوان پی تہ پیغام لس نمم وپہاٹ	تو تی وات ہوا یہ سہنن کو باٹ
قضارا دیں حادثہ بیگزاف	الونی واتو وہب بن عبدِ مناف
ہمو شامیو بلہ کجک تیغ دنیر	پی قتل عبداللہ دلپذیر
ملک از فلک ست سمت پیش وپس	نگہبان نبی رود عبداللہس
ز آسیب اعدا رٹنک درجوار	ہمنس نش کرک دور ہم نابکار
وہب ابن عبدِ مناف ملک	اچھو ڈیٹھ بامن وسان از فلک

مبارک وہب ابن عبدِ مناف
بہ زمان کو بہ با نور حشمت بہ قاف
پیہیں ہجوم بجونی وفائی کرید

۹

ز عبداللہ ہو آمن کام دل
پین پیو دو حاصل نہ ادم دل

سو نورِ مبینؐ ز عبدِ الله — نشه آمنس وا تو بے اشتباه

رسیدن نورِ محمدیؐ در بطنِ آمنه که والدهٔ آنحضرت است صلی الله علیه وسلم

گذارندهٔ داستانِ کهن — گذارش چنین میکند در سخن

سپین منتقل باهزاران سرور — در ایامِ حج آمنس کن سو نور

بامرِ خدا در شبِ انتقال — ملایک سہا وته بگو یال و یال

مبارک شباه آسو تارک پناه — مبارک شباه کیباه مبارک شباه

تہی جنتنک برتصید غلغله — بتعظیم آن نور تہاوک بله

وچہت تمه لو برح جہان پروے — برقص آو زہره بیه مشتری

تمن بش عطاردنه وارد سپین — ز شوقِ دل الحمدلله دپن

دبیرِ فلک از عبیرِ ارم — به کلک درِ رسلک کرد این رقم

مبارک سپین میانو مطلب حصول — ہتن ون نن دورِ دورِ رسول

ملک آو بربامِ خیر الامم — پشس کعبکس ہٹ روں کی علم

زندیس تلبیس ابلیس گو — تسند تخت و طالع نگونسار ہیو

و دانِ تخت تمسند جگر سوز رود — دکرمن کله تا چہل روز زود

ودن برقنیس آو بژ غمزده — سو ملعون جگر خون ماتم زده

[illegible]

دیک آو شاهِ رسالتمآب	ہتون ون گر شن دین باطل خراب
خم از بارِ غم دشمن پشت گو	نبه دین زر دشت یکمشت گو
امی راتہ ہند صبح فلُ یام تام	سین بستہ شاہن زبان کلام
دران روز گنگ و جگر سوز زود	چو نوروز مومن دلافروز زُود
نگونسار گو تختگاهِ شہان	ڈل از فکرے گل ٹہا در جہان
قریش بحکمِ خدای کریم	ہویدا گمنت آسو قحطِ عظیم
پریشان بحال نبه زین سبب	گمنت آسِ باشندگانِ عرب
ٹہاه آسو نابود آب و علف	گمنت ہر طرف چار پایان تلف
بے آب بیتاب گیمنت دواب	ٹہاه لگ خراب آس تہ دل کباب
نہ بُوہل نہ پیر زود از آسمان	شکستہ سین جملہ باشندگان
رٹُن بلہ بطنِ آنجناب ن فرار	نبی راتہ باران سیون آشکار
بفرمانِ معبود پرُ زُود پیه	بباران زمین سبز و سیراب گو
تر و تازہ گے گشت زار عرب	گلستان سین کوہسارِ عرب
زبار ثمر شاخ لرزان سین	زہر باغ اجناس ارزان سین

در بیان مدتِ حملِ آمنہ و وفاتِ عبداللہ پدرِ آنحضرت

[illegible]

۱۲

در بیان تولد شدن حضرت سرور کاینات علیه اکمل التحیات

برابرسین یام نورت ادا	سوگوہرز درج صدف گوجدا
گمنت اک چله آسوازسال فیل	دویم پانزه ونزه چہه آمژدبیل
دبان اڈچہه دررو زاصحاب فیل	تولدسپین دوسندارجلیل
دبان تت قصس اڈچہلسال گے	روایژاندراختلافات پے
یہم آسو ماره ربیع الاول	ژندرواره ہنددوہته صبحگوعمل
اڈوکرروایت بماهِ صیام	تولدسپنمت چہوشاره انام
اگرچه پژه روایت چہه آمژوکهه	ولی عالمن نش نه سه وژه نکهه
شه ہت ونیسه بےشک بقولِ صحیح	گمنت آس پت کن زدورِمسیح
یمنت آسودرجدی آواہی مہر	سپین ازافق ئن سوخورشیدچہر
بوین روزوشب برامام انام	ہزاران درودوہزاران سلام

نگون شدن بتہا وقت ولادت آنحضرتؐ وبیان واقعات دیگر

روایت کرن عروه ابن زبیر	نشه یکین آسوپوتلاه زدیر
بعادت عبادت کران آس نت	سعادت بغایت بیت ہرزہیں

چهه سرتشراه سه مسعود و پیش آیه
ممین دو دو ٿئي شاه امنت پناه
ممین ٿئي بد و وثن شاه رحیم
چهه سرتشراه سه مسعود والا همم
ممین ٿئي دید سرتینیکو چهه رز و نگار
ممین ٿئي فرزند نیعود و رزیان
اسان لو دنیه سنر اسر لوکی
وچهین بن الرئی سرکه رحمین تنی
سو آواز لعبان شیاه شنعاد بعد
ٿنن ڪرن ٿئو ونهو خیو
ٿنن ڪرن آئي ٿئي هو دیري
خدایا آسی آرسته ره خدر تنکری
ٻڌوی تعدد و نهود زبان زبن
وچهین اسی سید المرسلین

بفارس دزان آسو آتشکده — ڙهڻو گو سو آتشکده ونهو مده
دزان تت گمت سا سه ٻڌ و رهڻ آسو — ڙهڻو گو ٿئي آنه زن آب پویس
منغص سپن عیش نوشیروان — سطیحس کرن قاصداه اک روان
ممس قاصدس ناو عبد المسیح — و ٿن یام احوال پیش سطیح
دیک نم جهو ون دو دو رسول — ڙسوی خدا سپنه قرآن نزول
تهنه پیو سو از اشکم والده — توی گی ڙهڻه نار آتشکده
دران روز زان شاه فرخنده پی — یهی کن ظهور یم علامات گی

دربیان واقعات که در ارضاع آنحضرت صلعم بوقوع پیوسته

چهو آمنت تهوی رحدیث فی کتاب — بارضاع شاه نبوت مآب
مقرر تهوک اک زن از بولهب — بنوشیدن شیر شاه عرب
ثویبه ممس مشتهر آسو نام — سه شیرین کلام آس عالیفام
دیان بیاک تاریخ دان کهن — شهن دود چیواز آمنه شن وین
ازان پس حلیمه منور سپن — زبعد ثویبه مقرر سپن
دیان ابن عباس والا همم — تهنه یام پیو شاه والا حشم
فرشتن اک آواز کرهیچنین — تو لد سپون سید المرسلین

سو لم ڪئي لکن دو وهم الزاه گو ٻاٺ شیه دو دیب
چهی ٻم ٻکاڪ سانی کو دیب
یه دولت سعادت نیم
یه ابن عباس بنام حلیمه رنع
تهوی ٻهو نقل از حلیمه کیان والا ڪان
دین بیه دیه مه فرزند زاو
اذا وا ده واده مه گو بخت تا و
ایو ابن تحطسا لاه عجب
می لحظه بی خلق دربار ونت
تماه اک اسی آسو لاغر کنت
ڌ ٻئي سو دهن و سی نیرت
ڪئي بنرد وم او شاه ماده کس
ٻئي فرسی ناقه افاده کس

زِ قحطِ عظیم آئی وارا بہ تنگ
ولیکن دران خشک سال گران
و دان یکطرف میا نو فرزند آسو
شبہ اکہ ناگاہ ترا وُم زولہ
زُلم اضطراباہ مہ خواباہ دِیچھوم
نمی بر سرِ آب نیش دَوان
دِنن غوطہ نَنت منز مہ کرِتھم خطاب
پیالاہ ننی چیوم مہ حالاہ بنیوم
نتی تم جوانن دِیُم ای کینز
مہ دیونس ظاہر نا بر چاو چھوے
دِیم تم بو سوی نسکہ چھس سگیان
بیہ تھم عزیزن دِیم ہمچنین
سُولہ ونھہ یکہ چون گل آفتاب
اکہ نونہ نو راہ ژہ دولن ہی
ولیکن یہ کتہ کنیسہ نش ونزنہ

براہِ فراغت بیہن بائی لنگ
بو آسِس دوہی شکرِ ذاتس گران
ہُمت یکطرف دِل مہ دِ ریند آسو
بہ بالین وِچھم چشم بنیز زلہ
نوا باہ بصد آب و تاباہ وِچھوم
چو شیر آسو سوی آبِ شیرین روان
چہ داماہ سگر ہو مدر چھوی یہ آب
جمالاہ وِچھوم زِ نو کمالاہ بنیوم
نہی مامہ گیاہ ناو چھس کہ عزیز
ولیکن خبر ہمیشہ گیاہ ناو چھوے
بجایس ژہ آسک انان ہیر زبان
قدم صبحدم تُل بمکہ زمین
بمکہ قدم تیز تُل کر شتاب
مُبدّل غمس عیش و عشرت بنی
بہ سر درمیان کانسہ نش انز نہ

زنانِ قبیله ازین خوش خبر   بکه ڈوان آپه از رہگذر
مستُت آسو مرکب تن آس تیز   ژمنه گی مه نیشم بصد حسنت و خیز
بناگاه گو پیده شخصاه زکوه   رٹنِ گرنه در کف بقرّ و شکوه
بنی دست برپشت مرکب میں تہاو   بنی زن ہوا میانو گردو ره ناو
تنی میانو شوہر نه لگو دُوره نے   منازلِ ملک سارگک سوژ نی
زنانه مکس ڈایه زانت پته   بونه میانو خاوند سارن بنه
مگس ڈایه اوّل زنانِ دگر   بنی جمله در شیر دادن زبر
بوافسرده دل گیثر آسس ستاه   مه کہنه تاب آسُم نه از رنج راه
بناگاه پیر چشمِ جدّ رسول   مه ہپٹ بام ڈیہین ہہنت تم ملول
لگوم دپنه ون کیاه دیان چہی نہ نام   نسب نام نه کرام بادُم تمام
مرد پونش ز قومِ بنی سعد حیس   حلیمه دیان نا دہیم نہو ژلش
نه بو زرت سو صاحب ستها شاد گو   ز تبدِ الم زن سو آزاد گو
بنرمی گُم دپنه سوی ای حلیم   مه جہوم اک یتیماه چو دُرِّ یتیم
کرکنا ژه کاماه سو دُو دچاوه ہن   زه بابش نشه دو دحنی تہاوه ہی
مه وُن بش مه خاوند جہوم دلبره   اجازت ہمه نش بزہیں مشوره

۱۵

زلب ها به تعظیم خیر الانام
بیک هفته در مکه روزس مقیم
بسوی وطن زان سعادت مقام
دوان مبالو گر واریاه نیز آسو
تعجب کران آسه باهم زنان
به گرشتن وقت نگاپوی آسو
اما بے یوی آسو بسنی تهرن
دیان آسو باخود سو گر در صلا
خبر حهکینه پهوم بینت که تاجدار
یتهی کن وتان بو سو چابک جلو
سره پکان تیر وارا و پهیم
به سینتن کلا ماه کروک کای حلیم
به معصوم پهوی خاتم الانبیا
باقبال این پادشاه دو کون
چو شد وقت گفتار آن مقتدا

جدا گو مے ناب زاعیان شام
گبس پپ گره پهنت سودر یتیم
پکان گے زنان قبیله تمام
بسرعت ژلان مثل شدبیز آسو
به مرکب کهته ازپهو چابک عنان
به کریوت خوشرونه خوشروی آسو
کهته ازپهو تیزی نه جستی کرن
چهه گیاه بیخبر ہم زنانه دلا
خبر پهکینه بر پشت کلم چهیم سوار
بوآتس سو گفتار بوزان کنو
کهته نم کران آشکارا و پهیم
سٹهاه واره رهبرن یه دریتیم
یهوی آسه شاغ بروز جزا
دو چندان سین بال و اولاد سانو
به الله اکبر کرون ابتدا

Library Sri Pratap College,
Srinagar.

دُیُم نم بونہ مُوج نیری پگاہ
پکہ یام کھنو مہتر نابان نہ کوہ
بچو میانو حمزہ ہیس آسو ناو
مہ گو وہمہ دردل بونہہ درایہ یسَ
رمہ دُیُس کوہ جھوکہ دان ای یسیر
نہ زن آی برخاک پاوک لئے پای
شق صدر کر ہس بنازک بدن
نہ بوزِت زحیرت بوروزِت گیس
بونہ میانو خاوند گے تیز تر
گیس ون دنی پتھ کران غلغلہ
نلان سر تہد از سجدہ سوی مُحترم
مہ دُیشِت سین خوش سودا گہر
نسیم وُچھنت خوش بو وارگیس
زہیبت گوڈہ لرزہ آسُم دِلس
پرہ زبین جال ہنتِمس دِ پُن ہجنین

رمنہ شوق چھوم وارہ ڈیشک براہ
سو نیو سینت بابو بغر و شکوہ
دو پہرن ودان از چراگاہ آو
سٹھاہ گابری پتہ رود منہ حس
دَوان یاوم نوزہ با چشم تر
سوز ہو ہو براہ در رسولِ خدا
خبر ہنت بو آسے کلس مژلدن
پہیس برزمین بخبرزن موپس
وَدان مژلدان تنت یلا فس اندر
وچھوم ازپی سجدہ تراوت کلہ
سوی ملکِ بالا وُچھان دِمبدم
نسیم گرُن یام نرا وُن نظر
تکمہ کر تہ لس زارہ پارہ گیس
گرُم بوسہ تس عصہ کاسُم دِلس
زنو جور ہو یاوِ ہس برزمین

۱۷

در بیان بودن حلیمہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نزد عبد المطلب و گم کردن او ورا و دوبارہ یافتن عبد المطلب آنحضرت را

مینځ د ورانه بښینګ وی بی ګمان
شه ای مکه شادو شرفناک ګوک
کهه وات یامنت نبوه وصفا
ز تقدیر حق حاجتاه بروښه آم
بس از دفع حاجت بو آئین دوان
دُم سینه ازغم و دُم زار زار
سمی لګ مه وارا مدارا کړوک
بڈاه اک یه ټن عاصه ظاهر سهی
بر تبخانه ته نشن نی از کرم
زر وی سیاهی سو بڈ نابکار
کهورن تن منت بوسه کرنس بسر
بنام محمد نهر پو نبس
بڈه آواه کو ز جوفِ هبل
مه دن بی ادب ناونند منش
بیکدم تن سارتی دیه شکست

ز قوم نبی سعد امن وامان
مشرف ز سرداره بولاک ګوک
بدروازه شهر ام القری
زران جای نزاوم سو شاه انام
تو تی ینت و چهمنه سور وشن روان
لدوم خاک بر سر بصد اضطرار
مه سار وی یه سر آشکارا کړوک
مبر غم نم از مهر هنوم دین
سهاه بڈ اهبل نا ووټهوم صنم
بکرد هبل فیور دهفت بار
وین مه یا نو احوال تن سر بسر
کرس زن خداین در وی خلل
دین تن بڈین د درزل دورتل
چهو افضل نه نهر سو والا نشن
بتن نهر حه کیاکت کن [illegible]

مہ چہوم عبد مطلب جد نامدار
دوئیم تم بوونذی سرا پا کلہ
سو جد چا نو بوی چہین بوونذی سر
کرہ یون بر زین سو امنت اینہ
تمس ہمہ ور دیں فدا بے شمار
حلیمس ذنک نہ رہ شتر بار ہا
با نعام و اکرام تہاوک سہ شادہ
پہہ بعضی ادوا بنہ منس ہرٹ گواہ
سہ سانن جنابس ہران آس ہای

بجای پدر مشفق غمگسار
ژہ پاین فدا میانہ بینر زالہ
ژہ نوز بصر سب نو لخت جگر
وہہنت نس شہا خوش ہین آمنہ
بشکرانہ کرہس چو پروانہ دبار
در و سیم و گوہر بخروار ہا
یکہ درابہ زاان ملک مشکین سواد
سہ موثر بدین رسول آلہ
دہ دی راضی و زان منس نیس خدای

سرافراز شدن ام ایمن بحضانت رسول ث رحلت کردن آمنہ از دنیا

حلیمہ سیین بلیہ نہ حضرت جدا
بسر آسن بس حضرتس آشنا و
دیان ام ایمن سو تاج جلال
قناعت گران گہ سو شیرن نفیس
دو ہیرک طعام از مہر کار ہا

حوالہ کروک نس سو شمع ہدی
بس ام ایمن دیان آس ناو
بخوردی کہوان آس سو نہ زہ کال
بیک پیالہ آب زمزم دوبس
بواستس منس نس اتال بار ہا

ثمن زرہ گو آسن آکنہ ہمان آسغہ جسقہ
نہنہ دل آسن شہ پین سالہ سین بن
سو الالہ بلیہ نہفت عبد حمالہ سین بن
تخوبی سعدہ عبد مطلب ہمنہ پطلبیہ نہ بن
روان اوا اس آمنہ سین عبد المرسلین
بہ بہ شہزادہ زیلیاہ آمنہ ہمنہ ونصیبہ
و نصیبہ زنبیدون باہمنا یا امن اندہ

بابعوان بین داننہ باہمنا یا امن آلہ
نی جان جوی بیبہ ایمن
زنبج و عمر و اندہ
ربین عبد المرسلین
شی حنین امین یون
سہ و تبار بوائد ہرلوں
شہادہ دانش ہران شیہ ہون
اہچون ہران آس

نی ساتو بلیہ شہنت سالہ سین
زنہ شد جد عبدالمطلب بو الہ سین
بو الہ بہوالہ ابوطالبس
نمروں نہ وکی داغ ابتاوں وینی
روان عبد از ان گوید اوالبقا
بنیاہت جنابس سو مشفقا

سپردن عبدالمطلب ابوطالب بپروردن خیر الانام علیہ السلام

نوں سی نیت نہ ہوک گہ موم پدر
بیس ان پین زرہ نیت گہ دیکر ہوں
ژدون عم دردفن اکر تم
ابوطالبس فقہ گرم گرکہ سفر
بہ سالہ خیر البشر

۲۰

مِہ غمخوار جاہی پدر زی جہیم
ابو طالبن پس سو ہمراہ ہئون
جہو گا ماہ سو دیر بحیرا بنام
بحیرا دران دیر باشندہ آسو
در انجیل و توریت ماہر سٹاہ
کمنت آسو معلوم نش از کتاب
قریشی نسب آسِہ سوی ہاشمی
تہوی وانہ بامنت ہو صاحب کلاہ
غرض وانو بلبہ کاروانہ تمن
یمن ابرہ بارہ پے سایبان
سراپا نی آنہ گو سوی درخت
بحیرا نہ ڈیشنت سٹہاہ شادگو
کینونش تہی باپٹ بوزن ندا
زلس ہیرت از دل بصدق و یقین
دلس ہمتر ہیو مسہ تنمہ لاو

چہو کیاہ عیب بدوے مِہ سنین بہم
سوی شام مرن سو لخواہ بیون
تہوی وانت کر قافلن تتن مقام
تبعد برنس بخت فرخندہ آسو
منس نش کمالات ظاہر سٹاہ
فلانی دوہہ وانہ تیو آنجاب
بسرابرہ زرڈو آسِہ نش دایمی
کلاہ آسہ ننت تل کری تکیہ گاہ
کلس ہیٹ بہت تکیہ کر حضرتن
بہر روز آسک کلہ ہیٹ پکان
منور باقبال آن نیکبخت
مقام دلش فرحت آباد گو
سلام علیک ای رسول خدا
چہو بیشک بہوی خاتم المرسلین
چہو کھے پزونان ننت دلیلاہ زراو

ابو طالبس کن دین کا نی امام | مبران پیسرا در اقصای شام
گرہ بن یہ فرزند تو قبر زود | مخالف امس بیٹا چہ شامک یہود
بہ بورت ابو طالبن زانتقام | یم اجناس آئس کین نم تمام
یکان یک بیک آئی ساری گرہ | جدا رودنہ کا نہنہ سوداگرہ
چہ آمر روایت دویم زانتقام | گرہ او تنہا امام انام
یہود آئی دوران زاقصای روم | تمامی ز اہل جہول و ظلوم
نزہ زن ثون زن جبت لرتعام | مسمی بہ ربیس دو وزیر و تمام
انوی وان ازدی کین نم جہول | کرنت قصد در دل تقتل رسول
بہ بیش بحیرا گرشت از حسد | کروک آرزو بنی نہ بہر مدد
کرک نم نصیحت بہرن بازگشت | بسوی وطن نم ازان بہن دشت

دربیان واقعاتیکہ درسن بیست سالگی از آنحضرت صلعم بوقوع آمدہ

ونہن منزلیہ بو صاحب کمال | دوکن گوین قدر و فتوح و جلال
ملک منتہ نازل گرشن از فلک | نمی بوہی منن نش بوان یک بیک
بہوی حضرتن و لو ابو طالبس | ملایک چہ آسمان مہ نش متق بیس

[illegible]

هيوي قصه بايمت سيئن مشتهر
خديجه زنانه زبان دان آهي
ٿيو ان آهي سخصاه گر ٿيو عنبر
کٿو يام بوڙن به انهي سر گران
نتي منگيناٿون جناب رسول
ڏين نت ته پٽ جهوم سه اعتماد
قبول بد گر ک ملک شاتک سفر
منه حضرتن سان هئو نس به کاره
خديجن ڏنس نسيم و زر واريا
غلامس اکس ميسره ناهه آسو
حواله کرن نت سو ڏيج ڏرد
و نه بد ميں مهر و چالش کرک
خديجن گوڏه آسو وجهيت بخواب
تي لوزه کن دفع منن غم سيئن
هيوي خواب پيش بجيرا و نن

پهو عازم محمد گميت بي سفر
سه نبت خويلد ٿهاه جان آهي
بوسوي حال اهت سوزين ني سفر
محمد چهوات کامه غنيت کران
نتندوي سفر هين قرار قبول
ته نتي هين بيج واراه رضا مند شاد
زبهر تجارت ڏمي سيم و زر
سفر ملک شاکو کر وک اختيار
ببه سيت سان سفر واريا
خديجن شه نت سهاه باد آسو
ڏين نت مين هيونه وانتي ضرر
ڏمي تيوت ندپوت خوابش کرک
وتهس زن گريانه منز آفتاب
منور ٿي نوره عالم سيئن
ڏيس غم آکور تو چهو تعبير ن

وڇهون يکطرف روي پاک جناب ۔ نسند وصف ڪيو پن درڪتاب
شهادت ڏين خلق هئاون گواه ۔ ڀهو بيشڪ يه پيغمبر دين پناه
نشه ميسر ته خرمس ونڻ ۔ يه صاحب به پيغمبري بيزه نن
ڀهو ياور خدا آشکارا امس ۔ اگرچه مخالف ڇهه وارا امس
امس قدر ڪرڏيو بصد احتياط ۔ خدا راض روزيو لبو انبساط
ڪينو ينت بخوبي متاع تمام ۔ گره باز فيزو مه بيزو بشام
ته بورت تي ڪنو تمو مال خود ۔ تي نفع مالس لبوڪ بعيده
باقبال حضرت ستا المنفع آک ۔ اگن مال آسڪ دي وڳن مرشناک
جنابن الگ ڪن يه آسون متاع ۔ بين هنده خو نه لبون انتفاع
تي قافله آو سوي وطن ۔ گره ڪن يناڪ قصد گره حضرتن
هواکرم يدوي گرهان آسوپ ۔ زه مرغ آس سايه گران حضرتش
وچهان دمبدم آسوتي ميسره ۔ گرتهان آسونش قول اهب سره
غرض بله ڪره واتو نزديکتر ۔ گرن آسونپ ترلئ ومن هنمعر
مقرر ڪره وڪا سروڙ نامور ۔ خديجس نشه دوره هيت خوشخبر
تي ميسرن بن تمون بورمس ۔ وين حضرتن جامه هاي نفيس

يوان ڏوره اک شهسواره وڇهن — ڪلس بنس پکان ابره پاره وڇهن
لکهه هيب وکهه پڙنه ناوُن جناب — ڏيُن آو شاهِ ڪرامت مآب
هئون برزبان ياحبابَ النبي — وندي زونه جان ياحبان النبي
غرض واتو يامنت محمدؐ کره — خديجن ڏنُن نامه ميسره
خديجن سو تاريخ نامه پڙُن — پران نيز وسني تعجُّب ڪرون
بکاغذ لکهُن ميسرس کتو جواب — نهي ڪن سو خط هن پکان گو جناب
نهي واتو نت قافلس هن سو خط — گمانه ابو جهله سُند گو غلط
ڏيُن ميسرس وڇهه گيا هم رسُول — وتي آو فيرت محمدؐ رسول
نهي حضرتن ميسرس خط ڏنُن — سپڻ خوش سڻهاه بله پڙن نم هتن
پيرنت سر بسر سوهي خط عنبرين — خجل گو ابو جهل ناپاک دين
مع القصه يکجمله ساروي سو قوم — خديجن نشه واتو بعد از سه يوم
به ڏٺهو ک جنابن نشه در سفر — نه ساروي خديجن وتک سر بسر
نه بوزت خديجن سيُون دلپذير — هوس گوبن تمُند بدل جاگير

دربيان تزوّج حضرت اُمّ المومنين خديجه کبريٰ رض باسرور عالم صلي الله عليه وسلم

بیان بعثت چہل سال کے
بعد جی خداوند واقف حال کے

ابو طالب و حمزہ گے بار سول	بیہ سیت چل مرو صاحب عقول
پر وک خطبہ وں گوہرن از سری	دو شیون خدا آسو بریاوری
جہو رادی دپان آٹھ یا نو شتر	خدیجیس تہوک مہرہ نہ کم نہ زد
لو ایک دانو جہو کر مُنت رقم	خدیجیس تہوک مہرہ پانصد درم
دپان اڈ جہہ مثقال زر ڈوہنت ہا	نہ کم امہ تعداد نہ زیادہ تت
جناب نبی آسو درست وی پنچ	خدیجہ چہل سالہ زا سرا گنج

بیان وقت بعثت جناب رسالتمآب صلی اللہ علیہ وسلم

چہل سالہ بیہ وانو خیر الانام	گہرون دعوتی بن بخاص و عوام
ولن خلعت خاص پیغمبری	یڈن گجکلاہن کرن افسری
دین بی جہو رادی زین بیشتر	سلام آس بوزان زسنگ و شجر
گہ ہین آسک از غیب آلو کلن	نم آسک تک یا محمدؐ ونن
یہوی حال تا پانزدہ سال آسو	یہوی قیل نہ قال بڑ کال آسو
سنن منز سرا جبل آسک بوان	کہن جلوہ جبرئیل آسک تے وان
دُہن نہ نون ورہنی ہمنشین	بنن بالیقین آسو روح الامین
ولیکن وچہان آسو نہ تن جناب	نہ نہ ہوشیاری اندر نہ بخواب

٢٥

ولی آسو ناهم بوان جبریل
انان آسو نه وحی درب الجلیل
دیان آسو حضرت نبی وحی
بین پان از کوه درت من
ولی جلد جبریل آنک قران
نهایت نو آسک تنی کران
دیان پام حضرت دوما اک بیو

ونیز شرح عجایب مه صاناه نغو رسم آوا
کسن کوم از آسمان تخت اک بره بوا
معلق دیمم بمه بوا سوی ملکت بند
بوا از حسرایم کره پایم نظر
که اس رد و منه تابت و قراد
خدیجېس ودم زنگوی سر باد

بېښې پاټ فرماو آنحضرتو
چو عنقا سو مرو از نظر غیب گو

نه ډبښت نهایت مه گو اضطراب
دلس ټنگ مه زایم زبن انقلاب

گرهٔ آس لاران خدیجېس ونم
بو چهوس مضطرب ژاد راه اکانم

به بستر بهناه اک مه دمم سنبلاو
خدیجېس نشنه پېس سو قصه مه باو

اکهاه ابن نوفل دران شهر آسو
نهایت سو علامه دهر آسو

دمنه نس به قصه وپم نم جواب
بلاشک ته آسک نبوت مآب

بغار حرایم ته گرے انی کلام
سو جبریل آسوی علیه السّلام

روایت چه آمژ بقول دگر
یېنې پاټ راوی چو خیر البشر

بو استاده آسوس به کوه حرا
تنوی آم شخصاه بنور و ضیا

سلاماه مه کرهم ته دپوهم به سر
خداین ته پټ رحمنک برموژ

بو سوزیس ته کن جبرئیل امین
نبی یس دیان احسن الخالقین

ازان پس منش نه مه گو انخاد
مه نس ډنه پس ناه سو علوی نژاد

در بیان فتور وحی و بعد از انقضای مدت فتور باز آمدن

روایت تېهی راوین کرادا
بله حضرتس وحی دېنو از خدا

سبون فترت وحی نس تا سه سال
دلس منز سیټها حضرتس گو ملال

ستر باب سعوده اندر ب
حبیب پیچه نه سر اضطراب
خضن سعو منز نه عنقو نبر وبین
پیابے اوده وحی نیا بین
نیامست سر شم نیا الانبیاء

و دربیان حدیث دعوت اسلام
و در بیان سلسله اول شرف اسلام
مروبانده الحق و وسیله اوّل اشرف اسلام والا نام ... صاحب سعد ... تخفیف ... ازان
سابق نامه مبعوث دعوت دین اسلام ... بخیر ... نشان و عبید
کس دعوت ایه از اهل ... ثنا ... طالبه ... امیر و الا ... معلو
... مشرف ... غنمان و ... ابن ... رحمان و زبانان ودبد
... حبیب ...

خدیجہ گوڈہ زاہلِ ایمان پین	زجمع زنان سے مسلمان پین
زخوردان پین شاہِ مردان رفیق	کلا تو منز ابنِ قحافہ عتیق
گوڈہ ناسہ سال آنتہ نامدار	کہٹت پاٹھ لگ کرنہ دین آشکار
باعلانِ دین پس سو مامور گو	دلس کافرن ہنہ غمہ سور گو
جنابن کلامِ خدا ہنو پرن	ہنون دین اسلام ظاہر کرن
امی اشکہ بر حضرتِ مصطفےٰ	موژنہ کافر و دستِ جور و جفا
دَ نے کیاہ اذاکہت درنتہ شر گو	جنابس ثمو بد رگو ممسکو

دربیان ہجرت کردن بعضی از یارانِ حضرت بشہر حبش رضی اللہ عنہم

زبعثت اد ایام گے پنجسال	اداموٗمن وانو زاہلِ ضلال
صحابن بہ فرما و آنحضرتن	ہجرت کرتو در حبش از وطن
پچھو مشفق سو شاہِ حبش واریا	سو ڈلیشت تو سہ سینہ خوش واریا
نہی از دو ظلنگہ کہ اصحاب گی	بیہ ژور عورت باداب گے
از انجملہ عثمان زاہلِ عقول	بمعہ زوجہ خویش بنتِ رسول
بیہ حضرتِ جعفر داد رس	نیتر بایوہن آسو آنحضرتس
بمیانِ حبش ہیٹ تم دلِ صفا	بتام اک زہ رتہ درمیان گی ادا

در ینجا بیاہ بیگاہ بوزبک سترنو شمنو
جنابس تنتھ فلکم حسنہ آہی سوی عرب
دوان از حبش قد عشق بیساز و طرب
بصد عشق حسنہ ملاح یبتہ قند
وی نمن منتی سہ سوکان واپس ہاشنہ باعبدا
از ہمیر اصحاب اختیار
بیج حبس سپین ہتر
خبر ور یامنت سر لا اران حدید
نتی ور حبش سر کہلیب خبیب
شبر حسنس وانتہ بیتہ ہای تفیس
ستہ ور الیس نحفہ سمر نیام
نجاشی ستہ سعو حا
اسماہ سعو جھد سعو الانعام

ہوردن ال کلمہ تہ او بس دیہود
ازان پس یکہ کم تحائف محود
کرو کہ عرض تس کاہی شہ نامود
جھانہ پچھہ از مکہ در ام شر
دنہ پچھہ کبہ م د سر کی
متن نیتھ شاہ اس یہہ ناجوش کمت
کر وکہ دین ب نوی تحف دیہ تو ل
نہ ابنہ دل

آن صحابن جلد حاضر کرن
تی زنہ فرمان کرون جلا کرن
سو در دست دشمن پچھو ور کیاہ
دیکہ نیتہ زندہ بد کلمہ نیاہ
ہتو کی انہ جائے دموکی اس ادا
دی کس کرون سا ونہ کرد بین کبہ ود

Library Sri Pratap College
Srinagar

ادی کن ما فاتہ تیننْ دریچوس
دیبان ایمان اوردن حضرت حمزہ ؓ
حضرت عمر فاروق رضی اللہ عنہما
زبعثت ششم سال پامت بدن
تر فنا کہ حمزہ ؓ بدولت پین
سبب نت ہو حضرت مصطفیٰ
بمت لمہ آ ہو بالا کے وہ صفا

بعدٔ چتنی امر بعد دریچوس
بحزمت بو رتہ لار بانگمان
نقلی تمہ کہ تم ہی پا ہمان
پیغمبر ہو پشک سو و الاحتشم
تصدیق نجاشی تین کرمہ قسم
شہس لو اوار لشکر دامن برن
فرمان ادوی ہتو قرآن پرن

نتی آی اصحابِ نیکو سیر
دنک نہ شہس سجدہ کرہس سلام
دپُس جعفرن پیشِ اہلِ ہُدا
نجاشی دِپان بلہ یہ گفتارگوم
دپُک پادشاہن کہ ای مومنان
دپان دینہ ڈلِ یم بہ یکبارگی
جواب ئی دپُس حضرت جعفرن
بڈتت آس فِ ردینِ باطل گمنت
اَسے ون حقن سونہ پیغمبرا
نہ روی ضلالت گمنت آس اَن
پیمبر جہو سوی سرورِ کائنات
جہو درِ وحی وتہمتُ اِس بے ریا
بمکہ بلہ ظلم کرُ کافرو
دپُس تم نہ قرآن خیرُ البشر
نتی جعفرن آیہ کنِہ ہنت پرِن

سبین پیشوا جعفرِ نامور
پرنہ ہک اک کروکو نہ سجدہ جہو عام
سزاوار سجدہ جہو فقط خدا
کنن لرزہ جانس پد پدارگوم
بہیم واژگونہ تہندوی فنان
بھرک نہ بوکرک سخت ناکارگی
جہو حق آس اس دینِ باطل ہُرن
براہِ ضلالت سیہ دل گمنت
جہان پر وراپیشوا رہبرا
بقرآن نتی برہِ راست اَن
نتی امر کرُ در صلوۃ وزکوۃ
کلامِ خدا ہرِ تسکین ما
قلم وَ اَسِہ جانور ٹو نزاو رو
نہ ہر گواہی نہ کنہہ آیہ پر
نہ جیشم نجاشی ہتِن دُر ہرن

نی سین ابو جہل ابو سفیان ابن افراضا
دیجون دودہ پیغمبر جان فرنا
اڈا حضرتس واناوان ہدیت
دل آ تر زدہ سرکنگ ہنیہ سپت
سرکو کرک صبر دنوقین ناصواب
نفاق ہنس شہادہ نہ ناہیداب

دیمن حضرت حمزہ ابو طالبین شکار سن ننگ زن
وہوس ہشن حضرت سیدہ عرفہ تفصیلہ شکار ہیت
ستمنت سو پامت لہ نزاولعو ابو جہل چلا برن دروا
اڈا حضرتس ودعو انن پر سکار سخ شہادہ
خبش زلعد ولعد وشتر خبر سخت
نجیہ زناہ نگ یمان ہتسں جیلم سود رو

وٺهس ڏوڻ هڻي ونڃن ايڏوڻ
ڏيڻ از غضب تنهن کي اي نابکار
محمد کئي ڀي زن پهو نه سرسري
هيا دل پيا آسمان بر زمين
منس جد کرت آو پيش رسول
بزمي ڏيڻ حضرتس کا اي امين
مه لايم منس دل کرم چا نوشاد
بغايت ته نش شاد دل وزه ها
امبرن تني كلمه پڙهه پاڪ گو
ته بوزن انجل سار كفار گي
مسلمان امي و ره فاروق گو
نهوي هو بنا و از قضا نت سبب
هه پيش عمر آو گرس قسم
بدلات وعزي دمي صد شنر
بپانح ڏيس تم کا اي بوالحکم

ڪلس ره ن انڻ بس کرن سرنگون
ڇهئي زور کهنه کره لش آشکار
مه هونس ڇه کيتاه نجد منکري
کرک يوت جران ته از وي کين
ڏيهون تم بهنڊ وره خطر بول
مه ماروي ابوجهل ناپاڪ دين
ڏيس تم ته آسم مه در دل مراد
تشهد پره ون چا انو بل بوزه ما
سٺاه نادمان شاه لولاڪ گو
هزرک سخت شرمندگي خوار گي
منس ڏين خنک سٺاه شوق گو
دوهه اکه بوجاهل بي ادب
اگر ماره هن شاه والا همم
زگوهر کري جيب داماني پره
هيم پڙهه ٻه بشين هبل کره قسم

ڏيُس تم جوانن گرهن کور ڇهوي
ڏيُس تم بو مارن رسولِ جهان
ڏيِس تم زه نه ڇهوک مسلمان مريد
ڏيُس تم زه هو کره بو تهو جام جهيُس
سٹها خشمگين گو سو صاحب کمال
بهم تند گے تم زه خنجر گذار
زجنگ آبي آخر دو شيوي به تنگ
ڏيُس سعدن آخر زه کت بو زميان
به کت ميان بن نش سره کره اول
ڏيُس تم گرزه بيد بو تمُند گره
ڏيُس تم سه زه کهبه نه جانوي ذبيح
نه بو زنت پکان آو زابان سو نار
گره وانو بامنت سو همشيره شُند
گمُنت آسو آنو فت طا نزول
پران آس بر دنت سو سوره لعيش

رزوي غضب بون کياه ثور جهوے
ڏيُس تم جوانن نه ماچهو نيه جان
اوي کن بو اول کرنت زي شهيد
بلاشک بو در دينِ اسلام جهيُس
تي ميلن باهم بجنگ و جدال
وے خنجرن کينسه هند کرنتر کار
سٹها نهک زهنت پي وشيوي به تنگ
مسلمان جهه گيثمر سه همشيره جان
بنه نير شمشير هنت بر جدل
به معني کتهه باٹ سينم سره
ذبيح جانه دشنگ سزا ني قبيح
انهس گنت ٹنت تيغ زهر آبدار
کرنت مثلِ شمشير خود روي تُند
خدا ليس لنشه به جناب رسول
سه همشيره باشوهر نيک کيش

پهلن من و تن تن بصدق و یقین — بدین مبین محمد امین
سهاه خوش سین نم زه ڈینت یه حال — دیکھ بش کن ای مرد صاحب کمال
مناجات لگ کرنه رات آنجناب — سو الحمد لله سین مستجاب
کره سن گره هو مسلمان بصدق تمام — عمر یا ابوجهل ابن هشام
بره زنگ عادلن بادرون صفا — پهوکت شایه و کنن بهت مصطفے
نمو نیب ده هس سو والا سیر — جهو درخانه حمزهٔ نامور
نه بوزنت توهی گو براه هدی — کرون باادب زیر درگه صدا
جنابس سو آکو کنن یام گو — ز بیم عمر حاضرن لرزه بیو
دهبک تیغ هنت بله سو غران پلنگ — گمان حضرتس گو جهو بر قصد جنگ
دبس حضرت حمزن ای محتشم — مه حصن برزه بروانسند نراو غم
بو نیرس بو نقے از سر خشم و کین — وجهو نس نه کمح آسه چین بر جبین
اکره آسو بره صلح آمنت زیر — وگرنه جدا سر کرس از تبر
دبنت هئی نیز درا و چون شیر مست — وجهون تیغ هنت شاه عادل اسپت
تعرض کرن بش ز روی غضب — پیهی از طرب دراو شاه عرب
کرس حضرت تهیب مزس دون نزد — پیس تیغ از کف نلن سخت شور

کرن ماره هغه زن بیکبارگی — ان کافرن سخت آوارگی
پیکان درای صف دی جنابس صحاب — وچهان زور بازوی ابن الخطاب
بران آس کلمه ببانگِ بلند — مخالف ذرن زن بر آتش سپند
غرض ژاى در کعبة الله تمام — صحابه بهمراهِ خیر الانام
جنابن زه رکعت کرن نن ادا — تمن دوسنداری سپین مقتدا
تمام آسِ کل زره نه نو دبندار ۳۹ — عمر سبت هغه آهی ژ نجه شمار

در بیان واقعاتِ سالِ ششم از بعثت

ز بعثت ششم سال یامن سپین — جنابس ستا زر فتوت سپین
تعصب سٹهار زیاده گو کافرن — تمن تبره روین خرن خودسرن
ببغض و حسد آهی دوران تمام — به پیش ابو طالبِ نیک نام
دیک تن به جانوی محمد رسول — کوه دل کران سالو ناخو ملول
سو دینیں چهو سا تن بذمّن کران — ژه چهوک تن حمایت نه همت کران
پیوتل سانِ والین بده در عرب — کران چهوک مذمّت بدنام و سب
چهو بهتر اسه دن سو مردِ شهید — شمشیر بران کردن اس شهید
دگه نه نصیحت کرس جهای خود — وڅن زیور دین آبای خود

پروردگار زمین وزمان | کرن قاف تا قاف روشن جہان
خدا ئیں اکس آسہ برباوری | ہمنس نیرہ کہ بہر جنگ آوری
بہر کار یاری مہ کر خالقن | ثہ کن جہو سنہ محتاج تہورت حقن
ولی یدکرک میان غمخوارگی | نہ بینش خداہی نہ ناکارگی
ونت ئی نبر درا د فخر زمن | کرس دامنس نہپ ابوطالبن
بنزمی ستائس مدارا کرون | محبت ہمنس آشکارا کرون
دپن تس نہامت مہ چہم زندگی | نہامن یزہ چان فرخندگی
خداین ثہ بت کامہ سوزکتہ کہ | بوگردن دمی دسمن بےحذر

منفق شدن صنادید قریش بر آزار سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم

زاہل سیر ئی نمایان سپین | مشرف عمر بلہ با بیان سپین
ز دوی حسد مشرکن خارہ گو | تہند دل باندوہ آوارہ گو
عمر آسو چالاک دردا وری | گنوہی در زمانہ بزور آوری
ادوی ہمت عدو در تب و تاب بے | بر آزار اصحاب آمادہ گے
سپین جمع یک جملہ اہل نفاق | بقتل محمد کروک اتفاق
لکھوک عہد نامہ نہانی بہم | کروک نت اندر بانوانی قسم

بہ خط بمبر زمیر کہ سو از کار کو
زند و سنن ورت سکیار کو منس
سرہ وکہ شر طہ بدو لشیہ کا ہمہ منس
سو آمادہ دفدن اذانس وتنس
بیہ ہل وسر شندن چون سمکار ہم
تمہ دنیس نہ سوی بازار ہم
بجان موسنن خونریزی کرن
بجا الکہ سنی وتیزی کرن
بہ نامہ برا سبختہ
[illegible]

٣٣

[illegible]

نی اہل دولت من دہ من
مسلمان ہمت من کلم
بیکجای از بیم اہل ضلال
در انجا سے جمع اصحاب دین
[illegible]

۳۴

رحلت خدیجة الکبریٰ و وفات شدن ابوطالب

ورے نارہ گے اندین گیرودار — سپن موج زن رحمت کردگار
لکھیو کہیو تھی نامۂ مشرکین — بحکم خداوند جان آفرین
نہوک لیک موجود نام خدائے — تمنہ تکوک کہت سوسرتا بپاہی
خداین جابس پنج کر خبر — تموون ابوطالبس سربسر
زہیر و ابوبختری و ہشام — بیہ رقعہ و مطعم نیک نام
ازان عہد نامہ پشیمان سپن — نکو خواہ اصحاب ایمان سپن
نشہ کافرن گے وُنک برملا — گرِ تھیو ما بقہرِ خدا مبتلا
وچھو بڈ حسرتاہ اس کرو زندگی — بصد عشرت و عیش و فرخندگی
بہ بندِ عذاب و ستمِ دایمی — گرفتار آسن بنی ہاشمی
بہ معنی چھو از راہِ انصاف ودہ — تمِ آسن تعذیب اس وریرود
نبردرا و بوطالب از جایِ خویش — وتن از سرِ مصلحت با قریش
پیہو حضرت دیان عہد نامہ تمام — لکھیو کہیو بجز نامِ ربّ الانام
اینو توہ سونامہ کرو نت نظر — اگر حضرتن و نوا پرنت اندر
بلاشک چھو کاذب سو درپہ بیان — حوالہ کرو نو تو ہے بیگمان
والا نہ پُز آسو نتُند کلام — پیہو لازم ژتن پیس سونامہ تمام

سرکفالت ابولہب سر آنحضرت
بعد از وفات ابوطالب

بلیہ تمر البدطالبن کنہ فضا
جنابس سٹہاہ ہر آن سوختہ و دو لعد افکا
دوہا ہر آن بعد و جیب الامم
قرنتن نشہ بعد تعجیب ناہ مجم
آنکہاہ بے ادب اس کرو ان او آنحضرت
جنابس کرودان آنحضرت العودہ بان
صبیتہ ودوان آنحضرت وین کرودتس
زدوی مبارک کرودتس عشیار
جنابن آرسٹی ہر نور دیدہ مرو دزا زار
کرای عالم عجیب غمخوار اسانو
خدا فرید یاورو یارسانو
ہر سوی یاورو

ابولہب واقف بران کارگو
متن کاوزن پرسو بزارگو
جنابس سٹہ زادہ پارہ کران
بہر و تلطف بدارا کران
دین تن کہ ای دستداری کیم
بنہ کامرہٹ دوزون مستقیم
اگرچہ ابوطالبن دریٹ قبر

ابوطالبن کریبہ باز خوست	جنابن دیس ون غنقین نہ ریست
ازان پس کرہ گوس نی شہنشاہ	زہر عبادت رسالت پناہ
دیُن نش چھوخ چانو وارمہ ایٹ	فدا نوکرت آشکارمہ ایٹ
کرنت میانہ حقنہ بیکبارگی	سٹہاہ غمگساری نہ غمخوارگی
ون چھوی دم نیم بوزنم کت اکی	سوخق نتہو بو درخشر ہوزنہ کے
کنوی زانت احکم الحاکمین	بکہ نتہو شفاعت کری بالیقین
نہ بورنت دیس نم ابوطالبن	و نتو تہم پروی ای عزیز زمن
ولیکن دلس منزسٹہاہ جھوم نہیب	بکہ بادنے بامہ دشمن نعیب
دیان آسنی مشرکن ہند کبار	پتر چانو مومن گوا زبیم نار
نہ بورنت از انجا جناب رسول	کرہ دلخزین آوازبس ملول
بس از ساعتے گو علی مرتضے	ونُ پیش حضرت سوخص گو فضا
جنابن ازان غصہ گریہ کرن	نہایت ودان نن خبازہ برن
نہ دوہ ات فصس گے برابر ادا	خدیجن قضا کُد بہ حکم خدا
ازین دو مصیبت شہ مرسلین	سٹہ دلخزین گوتہ اندوہگین
دران سال اندوہ خیر البشر	زخانہ کمی آس نیبران نبر

جنابس داد و دو اھاوہ نہ
ولیکن صاحبت نزراوہ نہ
دیگر تم نوچھس بدہ دن خیش
نہ بورنت سمت ای تی تی نیش
غلامی کری ہمین نامت جیار
قسم ہم نہ چوی ولات و منات
نوچھس چانو حامی دہ کنہ عمر

ذ آیات قرآن لطافت کیکو
نہندن دلن طرف تاثیر گو
سو قرآن پڑہن باہم ہونگی کہو
یکان کس شنت زن جن ہنبیراہ
دران جا بگہ از قضای الٰہ
بایات قرآن پروردگار
نماز اپرکی اندہ انکسار

نہنگ معتبہ بورت حلاوت کیکو
غرض پہ جنیان ادا کر نماز
ہنہ نظم جن ایزدی بے نیاز
پڑو کلمہ ساری مسلمان سین
ئی جمیلہ از اہل ایمان سین
ہیو گن حضرت نہ رخصت دعا
مسلمان تبئی کن کلمہ ہو آشنا

بو غمخوار لاگس تہ بیس نہ ضرر ۔ رہجن وارہ اندر صدف تن گہر
تہی پاٹ گو مدتہاہ دیر باز ۔ اِذا وانو نہ برشہ سرفراز
ز تقدیر ایزد دو ہاک سین ۔ ابو جاہلن با ابولہب وکن
جنابس نشہ گر تہ پر زہبن جاہی خود ۔ چہوکت جابہ وکن بہت جانو جد
نبی گو بحضرت سو ناپاک کبش ۔ دبس تم جنابن چہو باقوم خویش
یہ کت بو زبابت ابوجاہلن ۔ وتن بیش بولہب تم بیدلن
محمد دیان ورگہ چہوی تن اندر ۔ دزان چہوی سو حد در میان سقر
جنابس نشہ گو دوان پس سو غم ۔ پر زہن تن نہ چہوا پر دبس تم تغم
تہی ڈلو سو مردود خق بے ادب ۔ گنڈن ہل بر ایذای شاہِ عرب
بلہ تنگ حضرت گو از مشرکین ۔ بطائف یکان گو زمکہ زہن
ستمگر تہ تنگ جمع گے بیش وبس ۔ اذا وانا وکدِ وکن حضرتس
بمکہ زہبن آو فیرت جناب ۔ ازان تنگ تہاوکیہ وا اجتناب

ایمان آوردن ہفت کس از جنیان بشنیدن قرآن در بطن نخلہ

ز طائف بلہ آہی خیر الانام ۔ شنبس گرکہہ در بطن نخلہ مقام

نبی ورایجا آرکان ایمان ہیری
سکہایا جن تلقین مسلمان کیری
در بیان عزیمت پیغمبر آخر الزمان
در بیان جنیان و مسلمان شدن ایشان
بجانب جنیان اندہ اختصار
بجہ اودی دیان ہزاران ہزار

مسلمان کیسن جن بطن نخلہ ادا
نہ رت بلہ رسی از بطن نخلہ ادا
اک جن تیکن بود بلہ ہا جیدا ازن خدا سہ کنفہ
تحقیق ایمان چہو انسنت جنعہ
ہبہ خلاد در شب ہاہتاب
یکان ابن مسعود ہینت سر کتاب
بلہ وانعو در بطن نخلہ ازن بین
بسنبس گرکن دایئہ حضرتن

دپس حضرتن بہانہ اندر گرہ	بنر تھونہ بنرک ازین دایرہ
جنابن پرن بر بلندی نماز	بدرد و نیاز و بسوز و گداز
پرُن ہنوُنہ طاہا بصوتِ بلند	سِمنۃ آیی جن گوک وار اسپند
شنہ پچھہ جن سمِنۃ آیی گردِ رسول	نمہ آیان بوزک بسمعِ قبول
سپُن یام فارغ امامُ الانام	نبی جن کرن زاہلِ ایمان تمام
چھوراوی دیان قول دیکر تھوی	جنو حضرتس دپوزہ کیاہ ناوچھوے
دپک حضرتن چھوس رسولِ آلہ	نہ بوزنۃ جنو زہ نا نڈننۃ بٹہ گواہ
گلاہ آسوننۃ گرہ اشارہ نمو	زمین آو برانان سو کلُ تیز گو
گواہی جنن نش نبی کر ادا	چھو بیشک یہ صاحب رسولِ خدا
سوکُل یام فیرنۃ دگر بار گو	مسلمان سپن پُر تشہدِ جنو
نبی آو فیرنۃ رسولِ عرب	بسوی وطن باہزاران طرب

در بیان وقایع سالِ یازدہم از بعثت آنسرور صلی اللہ علیہ وسلم

ز بعثت کہم سال ظاہر سپُن	سٹھاہ مشتہر دینِ طاہر سپُن
خلایقِ پوان آس از ہر طرف	پیے کرونِ حج بنانہ و شرف

بجہ وفد سالوی رسولِ امین
کمران سعد و عوف بدینِ مبین
خصوص صیان شیخ آی باصید مدینہ فتح
خلائق تھا شرف بعقبہ بدید آیے
مسلمان ز اصحاب انجار آیے
نبی گہ گس حمت کنید دیتہ
بین نش وفاد و رصف دیتان ام
بین روشن بدینہ سین
بسلام سر روشن سینہ سین
بہ کینہ بعین صاف سینہ سین

وقایع سالِ دوازدہم از بعثت
مشرف سپُن حضرت معراج
ستہ آلہ سپُن خواہش کردگار
بعراج حضرت شرف سال چھو
بیدار دوشن کرن چشم یار
بیدار دل رسود درخوا ناز
بہ شب تھوں قامتن سرفراز
آرن جبرئیل براقاہ پور
دیتہ شب رخشندہ درنور غرق
گردن بوشہ بدوجون بشر
بینہ زیاقوت رخشندہ تر

گکون بیسر کونہ دوار شہر
بالیک پچم بمنۃ لوزہ مشتعل ناہم
کرن عرض خدمت دوی ادیب
نش ہزاران خوار شن ٥٦ ب
نقامت ز آنس ونین مشتعل
پیہہ آگوہ ہنر بہرہ گن مثل قل

Library Sri Pratap College, Srinagar.

ثنا نس چہوس حاکم کن جہان
بعالم بو کرُس زبحض
ثنای کن جہانن دیو بعد ازان
ثنای خداوند رب ودود
بکجا سار دوی بلہ انگ در سجود
ز ابلیس شیطان نہتون برکنار
تو نہ والدہ میان حق پروردگار
ثنا بہ خداوند ارض و سما
بسبحن بیوی دن محمد ثنا

ازان پس بفرمانِ پروردگار
زبیتُ المقدس پکان گو خباب
زبیتُ المقدس تلک سر وٹھہ آیس
بمسجد پکان واتو یامنت نذاه
دراںجا پیمبر سیمنت آس گل
بمسجد اندر ژاو فخرِ زمن
نماز بلہ نمو مرسلو کر ادا
پس انگہ نزدیک آن مقتدا
خلیلن گوڈہ وصفِ دادار کرُ
کلیمن ثنا کر بقلبِ سلیم
خداین کرُس درمیانِ جہان
نہی پاٹ دیو حمد داؤد نی
بو کرُس خوشِ آوازہ اندر زمین
سلیمان دپنہ لگو منتِ آفرین
عنایت نبی کر مہ پیغمبری

سوارہ سپین شو بہ وُن شہسوار
ملایک نہ روح الامین در رکاب
بہ تعظیم کر ہس سلام و سپاس
پتھر دا گو روح الامین سو شاہ
زہیر ملافانت ختم الرسل
امامت کرن جملہ پیغمبرن
بتعظیم کرُس سلام و دعا
ادا سار وی کرُ ثنای خدا
ثنا نس مہ میم نار گلزار کرُ
ثنا نس مہ میم ناو نہونم کلیم
مظفر درا ملاک فرعونیان
کرامت ٹہاہ کر مہ معبودنی
سو آہن کرون موم در دستِ من
چہوس صانعِ آسمان و زمین
مہ تاج نہتون جن و انس و پری

مرکن ... دو حسب ... زر و نز بر
ضمیر ... عطا مرہ پیغمبری
دوی نہون کرن نیز پہ افسری
... نہ رحمت عطا
نز دو لخ نہون میان امت لہما

پس انگہ کرُس ... شوق فتاب
بہ سر مبارک ... در رکاب
زہ پای مبارک بر ابسوار
بصخرہ پکان واتو ... زنجار
وچھون بردو بانہ زمرد ...
نبی چہ سیکہاری ... شوناہ

بہ سبک ... آسمان واتو ... عکس ...
... نورہ ... جبریل خلیل ...
... شوق رسول ...
... ودود وانہ باصد قبول

اندر ثرا و حضرت وچھون بو البشر | بدیدار خود سوی کرون بہرہ ور
بہر قصر ہر کالسنہ کر باجناب | بدستور سابق سوال و جواب
ملاقات بلہ آدمس گو حصول | روانہ بچرخ دوم گو رسول
درانجا مسیحانہ ییحیے وچھون | نو ہنو سو تعظیم و حرمت اچھن
بقصر سوم کھتو ازان پس چہ باد | دیتُس یوسفن چشم بد دور باد
بقصر چہارم گرُن بلہ خرام | بوچھہ دراس ادریس کرنس سلام
کرُن یام بر چرخ پنجم گذار | بہ پیش آس ہارون والاتبار
بقصر ششم دراو صاحب عصا | سلام و تحیت ائس تم بجا
کرُن بلہ ستم آسمان پرضیا | براہیم ڈیٹھون خلیل خدا
ییہی باپٹ در سدرۃ المنتہیٰ | یکان واتو از راہ بے انتہا
زسدرہ نہ ڈل شاہ رفعت مآب | ہویدا ز رفعت گوس اک حجاب
بپردہ اندر گوشہ مرسلین | ولیکن بنر رُود روح الامین
لگس دپنہ آنحضرت از فرخی | قدم نیر نُل جلد یک ای اخی
دپس تم اگر نزاوہ بروہ اک قدم | زنور تجلے دزت تن ہمیم
ازان پس کہوی زنو پکان گو جناب | بنور و بظلمت درون حجاب

۳۹

گرد و دیرن زه یک بالیقین پیغمبری
عقبه گروک عهد باته و دین سیع نسی کاس گرهه برقرار نبی
بیمان آگر بنده کی بر زنگو
تحقیق و تصدیق ایمان انکرو
دیگر نزه یوق و عده لانزیک
بر تبلیل و کلمه تحکم سخن کر بیگ
ثانی نزه یس یار سول خدا
دطیبه پیج سهٔا خلق زه

کلیمس نشه واتو یا منت سوباز	کرن آگهی نس زه پنجه نماز
دپُس نم بیه گهز سوی داد گر	درین باب امت انی تاب کر
نی گو سو والس گیس ده معاف	کلیمن دپُس گرژه بیه بخلاف
بیه گو گیس ده کم از کارساز	نزهے روزه باقی زه پنجه نماز
بله وه عدد پانژهن گیس کم	دپُس بیه کلیمن بر و بازهم
بیه گو بیه آو فیرت سو گنج	غرض روزه بت کن زه پنجاه پنج
کلیمن دپُس تو نه دشوار چهوے	شهه امنس ہٹے بہ گبو بار چهوی
بیه کم گرژی بدگر ہکن بیه دوان	جنابن دپُس شرم چهم ون یوان
نزه ساعت گمت آس از روزگار	جناب آو خانه زبر ورد گار
دران فرنگاره دنی حضرتن	کرون آمد و رفت نزن ساعتن
بمعراجنامه نزدوی خبر	بخوف طوالت وهم مختصر
حذر کرمه زلفِ سخن زیٹهه ما	زتطویل دل فارین کریٹهه ما

وقایع سال سیزدهم از بعثت وهجرت کردن بعضی از صحابه بمدینهٔ منوّره

زبعثت نزداهم وره بام یو	فتوح محمد شاه زیاده گو

یم بدو نهٔ از هجرت نامدار
اصحاب واره بطیبه دیار

از انجمله مصعب بن حضرت بلال
عماره بن خطاب و دیگر اصحاب
سعد و عبیده بن الحارث
سعید بن زید و عمر
خبابن کرون منخ امنت سفر
مدینه یس آگر زبیر و ابن مسعود
مصعب و سعد و بلال و الانصار الامام زینب
حضرت و حمزه و زید بالان از نسب
نسیب و دور رسول الله الان

درانوقت فرخنده ڏيهون لجواب — بمکه وزه از آسمان ماهتاب
بتي نوزه بطحا منور سيون — بيه شهر طيبه نه انور سيون
بيه سيت نت لڳ ونه وٺهه گو کيه — مدينس اندر ڙاي وٺهه پليه بنه
کره رو ونري هنت بيه شيٽ ڏور — نتمه سين جمله روشن بنور
مدينس زمين شق سين بعد ازان — نباگه نت لنڌر سه مه گيه نهان
بيه شاه صديق بيدار گو — زچشم مبارک گهربار گو
سين سخت انڌ وٺهن غم رڙ ج — گلالن بدل داغ ماتم رڙ ج
سو تعبير خوابُ ڪرُن بد وصول — دلالت ڪرس تم بفوت رسول
بزير زمين ماندن ماهتاب — اشاره چهو بز رحلت آنجناب
وليکن براه دگر شاد گو — زقيد غم و محنت آزاد گو
ڏين سينه روشن مدنيه تمام — زامن و امان امام انام
بيه سينه نکه ٻين وٻيار — منور باصحاب والا تبار
غرض رو صديق درانتظار — بطيبه زمين بزه گر تاجدار
تنهي بات پرار يو ته نيک راي — بهجرت ديم گر اجازت خداي

ذکر مشورت کردن قريش در دار الندوه بقتل حضرت و هجرت آنحضرت بمدينه

۴۸

دیکُ نم چہو بڈ پیر نجدی سو کوٹ | نہ بو زنت دژ رک جاہی نس آک کوٹ
نوہی قوم نجدی چہہ ضالِ مُضل | وہابیہ دراِمن چہہ دنیک مُخل
غرض کافر و دیو چہو کیاہ فن علاج | بدینِ محمدؐ سٹہاہ لگو رواج
دیکُ اک سو شاہنشۂ خو پسند | بہ زنجیر در خانہ نہاوہ بون بند
بہ کنت نجدین نہاو نکنہ قبول | دیکُ نم گرشوہ نہ یہ مطلب حصول
صحابہ ازان غل بلیہ نزاوہ بسَ | اِذا ایں دِ نوہم لگو ناوہ بس
دیک بی خبیثین سو مردِ عتیق | کہوہی زن کڈون اس مسافرِ طریق
کرون اس زباران خود برطرف | گرشنت برطرف سینہ یا فی تلف
دیکُ نجدین کیاہ چہو حاصل دران | بہ کنت ترچہہ آسان زنبد گران
سوبت وانہ تت ثنا یہ خلقن تمام | باسلام دعوت کرک صبح و شام
بافسونگری سحرِ سامری رک | بشیرین زبانی مسخر کرک
خلایق کرت جمع از ہر کران | مقابل گرشوہ باسپاہِ گران
ابوجاہلن دُپوکہہ تراوت خفہ | جوانا جوانا ز ہر طایفہ
کرون اس فراہم بہ تیغ و سپر | ہمی سر جدا انس کرن از تبر
نشُند قوم بد زمارہ پس خون بہا | دموک اس برابر کروک ہم رہا

عتیقن ٿمن عرض کيو يا رسول — موافق پیو پس کرو سوی قبول
جوابن ڏيئن کري رڏي بي بها — سواي بها کيو پو ٿهاوي روا
ٿهاي سشتر پس عتیقن تمام — رٽن از شهنشاه ذوالاحترام
پس آنگه ابوبکر و شاهِ جهان — مدينه گے از هيبتِ مشرکان
پٿي رهبري نيوک سيٹ اک جوان — ٿمس ناو عبدالله ٻمان
زه اشتر دنک ٿس اٿهے واره بوز — ديکوٿس دزک يور بعد از سه روز
تره دوه يل کره ٿهن ات ازين پس ادا — ٿهي پاٹ کر زک حواله ٻما
کٹهاه اک زهر خورش تران سيس — نهاني حواله کرک عامرس
عتیقس به نقد آسو درجايگاه — نه سارو وي ٿلن ازپي خرچ راه
غرض در سفر در او شاه طريق — بدنبال حضرت چو سايه عتيق
ٿٻس آئي ٿم بر درِ غارِ ثور — چو رخشنده خورشيد در برج ثور
بفرمودهٔ ايزدِ لايزال — ٿمي آنه غارس زلر وون زال
بحکم خدا کوترن ٿهول زاو — حقن وچه کنه کين ٻن کارڻاو
به يکبار خونخوار ٿم حيله گر — تنر سهٽ ٿوي گے دوان بخير
بجهل و حسد بر درِ غار وات — درانجا بحيرت سين آره کات

بدڏمبر نه پيٽ سه لاغر ضعيف
ڪمر خشڪ پستان خراب و نحيف

جنابن سراپا انهه ڏالوسَن
ڙ جس لاغري تن معطر گيس

دِنُن واريا دوڙ دسن جناب
ٿهي ڪن نهي مشڪه بزن ڇهو آب

ازان شير اصحاب سيراب گے
ثنا گوي شاهِ جهانتاب گے

ڪِرنت بانه بُرين زنا في بشير
بهان دراو شادان سو شاهِ بشير

سُراقه الڪِس ڪافرس آسو ناو
تعاقب ڪرن سوي حران راه او

بڪهه حضرتن والتو يامت بڪين
وسِت گوس مرڪب بزير زمين

گو آگاه بر معجزاتِ نبي
ڪُڏن نزيو بشرحِ صفاتِ نبي

بزمي ڪُرن حضرتنَ التماس
ڪه ائي پادشاهِ نبوت اساس

ڪُرم نو نه ون بزه پت فيره زدد
عفو ڪر بپاسِ خداي ودود

جنابن نبي آنه ڪُر لسن دعا
رها گوس گر بکفلم زان بلا

رها بله منن از زمين گو فرس
لکهنت هنونه خطِ امان حضرتن

بامرِ نبي عامرن لکهو سو خط
معنبر سو خطِ مسرت نمط

بله فتح مکه سپون درانام
سرافرو جنابس سو خط ناو نام

دِلش نم نبي نامه سيتي امان
مشرف باسلام گو در زمان

کي آ وهيو شاه عالي مقام
امام تو امير شيرازي امام ضعيف و سڀئي
نبي ديک پهنهج دوان ان کي ضعيف و وندپه
عليک السلام اي امام زمان

في النعت

هلم دار نامي خدا يار ڇهوي	علمدار کشمير در چرار ڇهوي
نهي کن ڇهه بوي مدينه بوان	نهي کن ڇهه وصلک خزينه نبان
دليل بادشاها جهان پرورا	مه جان آسرا ڇهم بهر دو سرا
سڻهاه نفس تو من جهيس آورنتوي	چهو نقد جواني مه راوُرنتوي
وفادار ڏهي يادر و يار ڏهي	رفيق و شفيق و مددگار ڏهي

ذکر مشرف شدن مدينه منوره بشرف قدوم ميمنت لزوم سرور عالم

بيا اي طلبگار راهِ وصال	کني وار نهاوک في جمله حال
مدينس اندر شهره پيو هر طرف	بني دراو از مکه باصد شرف
کران انتظار آس هر صبحگاه	سر ره بشوق رسولِ آکه
سمت آس نيران مدينک نمام	دپان آس کروانه خير الانام
کران آس ناد و پهر انتظار	ازان پيس گرهان بادل نزار
دوماک سپن برگه حره دراي	پئي انتظار رسولِ خداي
بله وقت ڈل آي فيرت گره	يهودِ اک وتهان گرد ڈيٺن بره
نظر دور تراوُن نصد آب و ناب	وچهون پرتو نور روي جناب
نجن دو نه رو دُسنه کنه اختيار	کران کريک کوکن ز بس اضطرار

۴۵

لالو از ولي سانو نوي
اننه ورده تراوُن نبي نما نوعالو
سمنت عشقه ذره چانوي
مانه مانه دره ڇهم تنه گالو
لالو از ولي سانو نوي
اينه بنده في اينه نبي زانوي
لالو از ولي سانو نوي

میانو بڈ مطلب چانو وصالو
رسہ ولہ برمی مسہ کی پیالو
آفتاب روی چانو بمہ ہلالو
ات شمعس گرہ گنت پان زالو
روی چانو رحمت بیہ خط و خالو
خوی چانو کوثر آب زلالو
گرہ سانو تیہ از خوش خصالو
برہ ہے مسہ کھاس مالامالو
ڈیڈ وان چانو رضوان میکالو
نوزہ چانہ عالمن رٹو جالو
بمہ وزہ جالس لگہ تُلہ تالو
انہہ رٹو گرنس چھوی سوالو
نیہون ۳ سہ گرِشہ کہنہ میانو ملالو
سدُ گھڑہ ہل و میانو چانہ اقبالو

گرِشہ از بوزُن میانوئے
لالو از ولہ سانوئے
شو بون کیاہ نندہ بانوئے
لالو از ولہ سانوئے
موی عنبر شو بہ وانوئے
لالو از ولہ سانوئے
گرہ ہے نوسہ ونہرانوئے
لالو از ولہ سانوئے
حورہ گران دا بہ پانوئے
لالو از ولہ سانوئے
نا ہیس نہو زنہ گرانوئے
لالو از ولہ سانوئے
کا نشر ہا چھوس ازانوئے
لالو از ولہ سانوئے

بقیہ داستان

خداین رجال بجیون دین
توصیف اہل قبا بوزنن
کمرن نت کہنہ مسجد اکبن
سکونت رین ظم بام خدا
نامتہ در گلستان جنت بدزدو
بسوئی قت بہ او نازان پہ سرد
ممونہ جہان گو ازان خوب بہر
نسہر د حضرت پہ واز کوہ جم
بی او جیب سدرۃ لاران چوباز
د بی کن بیادہ نزدہ دراز
بلہ و او تہ دیک خیر البشر
ہم متفق گے مدینہ بس اندز
سود وہ روز جمعہ سعادت فروز
سود وہ عید ہم نہا جب صدیق و سوز

ادا کرہ او چہ صبح نماز
جمن ابن اد جمیع اہل نیاز
بسجد ابن اد اکرہ صحابو تمام
نماز دیل ادا او حبیب و الانام
دہ جمعہ بر دا او نبی مکبنبن
بیان ہس وانانہ نیس دا منش
زبان دا جان و دل میانو تینت دا سانغ
بیان حس ہیا بسکاشانہ نسانغ
دبان اتربین نہ سعد بسجونہ خلد العدوانا
شباہ ال بہ میانو بسجدہ وفونا
دیس نبی نرہ میانعد اتنس ایعکار
حجد نی امر معد سعنت زیبو ولدکار
نتی ثیراوہ یاس زدوی کرم
منعدوا نیا ذیہا سی ثیرنہ قدم

غرض کرا ونت ثنا یہ اوٹن مقام
جو انازانصار آو از ادب
وتا فاہ مہ بیت جا یہ نزدیک ہوم
مشرف کرن گرہ سو میانوی مکان
بلہ تم بین راز دل ہا ولس
پہورادی دبان خلق وارا سماہی
خصوصا اکہاہ آسو عالیمقام
نبی یام وپہورادی پاک جناب
سبین عاشق والضحی روی او
ولیکن گوڈہ تم بخیر البشر
گوہ ادہمیں جہہ آسان نہ مُنہ
دوہم مسئلہ جہوم پرہین کرسو حل
نریم ودن نشان قیامت جہو کیا
دپش تم بسیند قطرہ ہو درخست
گوڈہ کہن جگر گاڈہ مہند جنتی

چہویت ثنا یہ از جای خیر الانام
نبی عرض کرہین شاہ عرب
مہ سوی زیر قبضہ تملیک ہوم
بهور قدوم سعادت نشان
جنابن سو مطلب رو وانہاولس
رخ صدر و بدر عرب جہنہ آی
مسمی بعبداللہ ابن سلام
زٹن مثل دیوانہ صبح طناب
فقیری ہٹرن درسر کوی او
کرون امتحان نزن سوالن اندر
کہی مال سنر سکلہ کہ ماجرہ ہہو
تنادل ہشتی کرن کیاہ اول
گوڈہ از قیامت علامت جہو کیا
جہونس ہہہ گڈہ ہان شکل انسان در نت
جہہ ہیہ گاڈہ برسر ہین ہتہنی

پیہ سینہ نارہ ز مشرق گہود
خلایق وجہین [illegible] سو دو دو
[illegible] از ہری ان ... [illegible]
بعد صبان وزنن نبی ... [illegible]

مشرق سو از نور ایمان [illegible]
مسلمان امی ... سلمان [illegible]
انکہ در مدینہ [illegible]
عیسی سال ابوبکر صدیق [illegible]
دگر سودہ وام کلثوم [illegible]
فاطمہ [illegible]

امی وه هه گیه حضرت عائشه
امی وه هه بے شبهه بانگ صلوٰة
سبب نت گو از خواهش واذکر
نبی جمله باهم نمان آسنه
تهن وپو یاران والاصفات
اڈو وپو نقاره آگو کرو
ڏیک تم چهو رسم یهودان بهکار
اڈیو وپو ومونار واپونه گوس
جناب عمر وپنه لگ برملا
کرو کریک خلقن نشیب و فراز
ته بورت رسول خدا گوس خوش
بلالس سڏاه آنس صوت بلند
تهی جبرئیلن نشه حضرتش
جنابن نه وتو حض بلالس تمام
کران بلیه ادا بانگ صحیح بلند

بعقد نکاحی جنابس نشه
منفرسین از شه کائنات
مسلمان سین تز مدینی لندر
بوقت جماعت سمان آسنه
گرهن گرته خبر وا وقت صلوٰة
سمت ین مسلمان نماز ایرو
یه گو شعبه زمره بد شعار
جنابن ڏیک گوته کار مجوس
کرو گونه ن باٹ خلقن جملا
سیمو مومنو واتو وقت نماز
برین کار نها وک بلال حبش
سڏهاه آس آواز تمنتر لپسند
یسه از یران بانگ سی باونس
بران امر کرئمن بلالن قیام
کنو مومنو بوز آیک لپسند

در آن با غزا اگر گوده آسکار
ولی پیو دوران غزوه صلح کٹ قرار
بفضل خدا دشمن درٹ پناه
بطیبه زبن سو رسول اله
وگیه سریه یه سر عبیده بن حارث
رضی الله عنه دوران سردار بود
بلبه سوی بسیب بخیروف وتیغ و نهب
رمیبر عرب بسب بر بسیب طرب
سمن گو کرسمنت چهه باجاه و حشیش
زنگه پی جنگ جمع و پیش
عبیده بن حارث نامدار
روانه سپن بر سریکا لذار

بدل تن زداد قبله سپن — مقرر توی کعبة الله سپون
امی ورهه گو فرض بر خاص و عام — تهون صوم در ماه رمضان تمام
امی ورهه در عید واجب سپن — نه رکعز برن صدقهٔ فطر دن
امی ورهه گو حضرت مرتضی — مشرف بدامادی مصطفی
جنابن ببن نوزدیده بتول — بجیدر انن در نکاح قبول
گوده گو ابو بکر والانسب — کرن فاطمه از پیمبر طلب
جنابن دپس کیونژ کالاژه پرار — درین باب وحیس کرو انتظار
بنهی پاٹ عادل نه گو خواستگار — دپن فق نه آنحضرتن رٹ قرار
در آخر سو آئینه گو منجلی — بخفد نکاح علی ولی

ذکر واقعات سال مذکور ومامور شدن حضرت بجهاد کفار

امی ورهه بر اهل بغض و عناد — جنابس سپن امر حق بر جهاد
جناب آسو خو دیت جهادس الله — دیان غزوه تت اهل علم و خبر
ولی نیت جنگس بانه نزاو گنه لو — سریه یه بعث تت ناو پو
دنن نی چهه اهل سیر یاو نهو — غزا حضر تو پانه کرمنت چهه لو
شونزه سریه ز اصحاب پن — سپنمنت چهه بر لشکر مشرکین

بجا جمع دن بنت تشنه تن
تمی جمله تجهیز دو شمشیر زن
بیم بجنگ بیت با صد فجیر
دردفتن دراوتان بر بسنگ بیعند
نمست درای ام دوستان حملکن
مقابل با عسر درای پانگ درای
بلکه ضم صحابه معه اهل یمن
بی تخت بر فل سین
فی الف نی تجت
جو دا اه عجب اسو دو الاحتشام
صحابن اند سعد وقاص نام
اگر سیه دوران سوپر کار زار
اگر سیه سو در کوهسار
تنزل پنوان سو در
پوا کیا بر ازل گفت اگر نزاو
باعث اشمس پیرتر نزاو

اگر حسب تقدیر حق نس براہ
اہنس منز ہوان آسو کاہنہ کافراہ

گرہان سوی پلید آسو زن مثل قاز
گرفتار در چنگل شاہباز

نن بے شعوران ٹی ڈنو شکست
ژلنت گے پلن سو رہم بت پرست

صحابہ بفضل حق داد گر
مدینین اندر گے بفتح و ظفر

ذکر سریۂ کہ حضرت حمزہ وِزان سردار بود

وُنہ تم صحابہ ہمت آسنہ
مدینین اندر وانہت آسنہ

خبر واتہ نزدیک خیر الانام
قریشن آہی مال و شتر بت تمام

بحمزہ دِتن تزہ نفر بیہ علم
کرون حکم لش کافرن کر قلم

نہنی دراہی بانیزہ و تیغ و تیر
دلیران دین ہیچہ شیرانِ نر

بدریا کنہہ وانت تم بیعدیل
خروشان و جوشان چو دریای نیل

ابوجہل سردار کفار آسو
سو مردود فوجک علمدار آسو

وچھنت حضرت حمزہ تم غم زدہ
ژلنت گے بیکبار در غمکدہ

تمن سیت ڈیو ٹھکنہ بارہای جنگ
پنن جای ڈیٹھک بکام نہنگ

کرت صلح گے مکہ تم بے ہنر
صحابہ نیو فیر با صد ظفر

۵۰

بنی آو فیرت بفتح و ظفر	صحابه چو انجم بگرد قمر

توجه فرمودن حضرت بر اہل قریش وملقب شدن علی بکنیت ابوتراب

کنو لوز امی و رہه انحضرت	که پهر تجارت گروهِ فتن
زمکه چهه درامت باقصای شام	بڑو ہین و شمشیر و گرزو حسام
کرن جمع لوکس نه ہنت تیغزن	سلحشور و پرزوره واعدا فگن
ابوسلمه تهاوُن مدینش اندر	بهٔ تختِ خلافت بصد کرّ و فر
علمدار حمزه کڈن پیش پیش	یکان گے به یغمایِ قوم قریش
بعشرو زمین نام ترا و گ. قدم	وُ چهک قوم ناپاک گومت عدم
کروه بنی مدلج آن جایگاه	پے صلح گے پیش حضرت بجاه
دین غزوه حیدر سین کامیاب	زپیغمبر از کنیتِ بو تراب
دین باب نزدیک نام آوران	روایت چهو عمارِ یاسر گران
کولاه آسوتت نل مه با مصطفے	پنهر ترا و لہت شیر مرتضے
نر شیوی براحت سین خوش بخواب	سین نرن اندر ہوشیار آنجناب
بنی کر سو شیر خدا ہوشیار	برت نهر و چهن تن بگرد و غبار
دین گرد از سر تن نهد نه خواب	خنابی دیش نهد و نهه ای بوتراب

بلقب نبی گو سو عالیجناب
از انحضرت از کنیت بوتراب

ذکر توجه فرمودن حضرت بذات شیر خدا
کنیت بو تراب

امی ورہہ عبد اللہ جحش گو
زاصحاب اخیار آنحضرتن
بہ سیت دِتنس لِصد گرٌ وفز
مشرف نبی گو سورِ وشن ضمیر
خطاہ دِت بہ تس وُپن برزنہ
نہ دوہ بلہ دات گرٌہن بتخلیل
نہ بوزنت پکان گوسو کنی فروز
لکھنت نت خطس آسو زینیان کلام
باعدای دین گرزنہ نت انتظار
اگر بن صحابہ نرگ سیت تورٌ
امیرن عمل نت خطس کر بجان
خزبن سعد و غنبہ سین از محن
سوراُوگ دِ لان راہ تہ ہارٌن تنکو
شتر وُہنہ گے تم بحکم امیر
بناگہ نتوی کاروان قریش

بجنگ بد اندیش ناپاک گو
جمانہاہ درس سیت شمشیرزن
عکاشہ بیہ سعدِ والا گہر
دُپُس حضرتن مومنن ہند امیر
زِہ اَنت نا دوروزہ نظر کرزنہ
مرزن نہ پرزان نہ کرزس عمل
کڈون از بغل نامہ بعد از دو روز
گرہٌت کرزہ در بطن نخلہ مقام
دلس کرزہ بد گوہرن لورہ پار
ولی ُدِ بنی نہ زہ کرزک نہ زور
صحابو رفاقت کرِس بیگمان
کھہُن کنو اکوی آسو شترِ ہمن
امیرن بہ تفتیش رخصت دِ کُ
امیر او نخلہ چُھ بد رِ منیر
لدہ آو باعشرتِ و ساز و عیش

گرک از ملالت ملامت منن | سپین سخت بیدا ندامت منن
انهی جبرئیل آو پروانه سان | بر شمع جمع فرستادگان
انن وحی از حضرت ذوالجلال | بابهای قتل گروه ضلال
بحضرت سو آیه سپین یل نزول | فرخناک گے آس نم دل ملول
سٹها شاد عبد الله جحش گو | لبن زین دویم زندگانی زنو
سو مال غنیمت رٹکو درمیان | گرک جمله تقسیم بر دوستان
ادو بند بو فدیه بهنو دو بهم | جنابن نه رنگنه گرنک قسم
اگر سعد و عتبه سلامت نه دشت | شترهنت بو ڈبیگ یوان بازگشت
بلا سنگ دموراى موکلا ونچ | نه چهنه بانها بله نزاده ونچ
تنی بیده گے تم دوشی هوشمند | جنابن رهانم نه زن گرزبند
بمکه دوشی گے نه نزاوک قدم | دلی گو مسلمان کامل حکم

درمقدمهٔ غزوهٔ بدر و پیغام فرستادن ابوسفیان در مکه برای آمدن قافله

امی و دهه گو بدر کبری بدید | زروی قضای خدای مجید
جهوان نا ونزدیک اهل کمال | بهنت بدر کبری نه بدر قتال

بعباس باون سو سر بسر — کړون منع نس نهونه بوزم وکره
ولی کو سو عباس پیش ولید — ونن نس سراسر سو گفت و شنید
تهی گی سه کت لزه ولید لعین — بگوش ابو جهل ناپاک دین
پښتون سر مه ون کانشه نس کره تمیز — زجان و دل آسی سو بدوی عزیز
نشه بهه تش نه آسن پښن کینت یار — تمن نش سو سرما کړی آشکار
ابو جاهلن بوزه بامیت کنو — شرارت کهنوس نزد عباس کو
ونن له غضب نس ز نامحرمی — بلاشک چهه کاذب بنی هاشمی
زنانونه هنو د لو ز خیره سری — دین وقت دعوی به پیغمبری
ګلس دینه عباس دم سنبلاو — دنوی هم یه دعوی تمن کیاه چهونلو
دیش تم سه همشیره جان عاتکه — چهه مبعوث ګیشر میان مکه
نبی آدمن نشر و نستام بوز — خداین حفظ مردنی وحی شوز
تهند حال بوزت بیوان چهم آسکن — زنانن نه ون وحی هنتو وسن
نه بجوزت ابو الفضل والا زمن — ګلس کر نه انکار در هر سخن
ولی تم نعبن دیس واره بوز — کړی صبر بی ګفتګو تا سه بوز
تښند خوابید آسه نه ګو زبر — وګرنه کمو هر طرف مشتهر

زنشتی و خیره سری ازده تیغ
انتام سو مردن بالمن ګران
مو بد دوی بدخوی ازبر ګران
زنانو دی کوی نه غیرت وزه
ازینجا ابو الفضل کو دل کره
تمن تز چینه طینت مردمی
چهمه کذاب بیک بنی هاشمی

زنانن نه لګو ګره ونن سر زنی تیغ
دیوم قطع پیرون یار دیګر
سر ازنن بشیر زراوس پهم
کړکلک و قطع پرینه مځیان
بشیر فولاد پرس لیکن
نه ده دوه ګړاو واقصد بشم
بوی کم پښت پادر جن ربیع

پرژهیس حال نم نوزه ډینس جواب
پهو جنگس ہٹ آمادہ سانس جناب

ازان پس سپین تیز بره کارزار
گرک جمع نوشت نه بایرژه سوار

نو لک سیت اسباب و آلات جنگ
چه گرز گران و چه تیغ و خدنگ

چه خنجر چه دشنه چه ترس و چه خود
کمند و کمان و سنان و عمود

بیه نیک همراه ساز و شراب
دف و مطرب و نای و چنگ و رباب

پی نغمه سازی زنانه نیک
نمی جمله بهر ترانه نیک

پکان آهی با عشرت و نای و نوش
چو دریا سوی بدر با صد خروش

دلی بولهب آک نه بره جدل
رها کرد منو عاص منو هس بدل

نه زان حضرتن آس گرمنت و لن
زهر خبر گیری کاروان

اکس نا و بو طلحه دو مس سعید
بدرگاه حق نم دو شیوی سعید

براشتر نی آس گیمنت بفر
انن بیهو نبز دیک حضرت خبر

روانه شدن آنحضرت با اصحاب کبار بسوی بدر

خبر حضرتن نش سپین بید زنگ
قریش آهی آماده بر راه جنگ

گمنت یم زه زان آس باهم روان
ز طیبه بجا سو سی کاروان

به بدر آو با فوج نکبت اساس — چو بدمست بیخوف و ترس و هراس
مطلع بران کار گو پور حرب — چهو آماده بوجهل بر حرب و ضرب
وتان در او از مکهّ وا حسرتا — قریشن نشه وانو ژهاران پیا
نصیحت کرنه لگو تن بد دلن — ولیکن نه مانُسنه نم جاهلن
گرڈو آسو با لکل سو میدان بدر — ننی گے سکونت پذیر اہلِ غدر
ولیکن سپاهِ شهِ تاجدار — پکن وانت در وادی ریگزار
وسنت گیگ کهور نا برزانو تمام — اوهی آئی تنگ اہلِ دین زنتقام
پی رفع تکلیف آن التجا — انکُ در حضورِ شهِ انبیا
بدرگاه حق حضرتن کرُ دعا — روانها ونس نم د لکو ندعا
ز ابر کرم رحمتکو رُودیو — دبه پیوٹ صحرا اُتهیر سخت گو
زمین ز سیُن کافرن زان دعا — بلغز بدنِ پا پے گے مُبتلا
دز انجای اصحاب روشن ضمیر — بدر آئی نازان چو بدرِ مُنیر
صحابو بامرِ رسولِ خدای — چهاک کهنگ نت نکهه کر کهه جاپے
نشان هاونک حضرتن بیدریغ — فلانی تین سینه ماره به تیغ
فلان و فلان از کفِ مومنان — یتن سینه ماره بزخمِ سنان

[illegible]

ونت ئی سو کافر چو غرنده شیر
بجهل آو نیرت ز لشکر دلیر

ز فوج مسلمان متبن حمزه دراو
مقابل چو شیر ژیان بر ونهه آو

گوڈس لا یوپس نیزهٔ آبدار
ز رفتار یوی کافر نابکار

بخوض آو پهلو به پهلو پیکان
دویم نیزه لا یس امیرن ٹکان

بزخم دگر گل سو مرد لعین
رٹن جا ہی در اسفل السافلین

عمر ابن وہب از سپاه جهول
کهٹنت پاٹ گو وچهنر فوج سول

کرس ہٹ کرن گت بفوج جناب
لشکر وچهنت بیده گوس اضطراب

حقیقت ون جمله با دوستان
وچهم حضرتس لشکرا جانستان

خروشان و جوشان چو شیران نر
تمامی سواران خورشید فر

پهه خون تشنه ہنت دشنه در رزمگاه
خدا زانه کیاه آسه حال سیاه

حکیم خرامن یه کت بوزیام
ونن ہیش عتبه دلگو سر تمام

کته ہوٹا این رزم فیرن گره
دپس نم به بوجهل کر مشوره

سٹها آسو ہتر سوید بوزه ہا
سٹهه رٹو گیاو ید سوید وزه ہا

ازان پس سو نزدیک بوجهل آو
کرن تشنه حالی ین زو بچاو

نه بوزن دپس نم حموش ای حکیم
مه نزرام دلس منز یه وسواس بیم

زنندی نشیدنت قسم بادونس
سو ودنچ خواسنت منظور سترنیاه ونس
حبیب راوی وپن سید المرسلین
نصب ہن تیران صف مسلمین سنس
رٹت خاصه موزه وشیران سو سینس
صف اہل وطن کنس سو عادنس بر
سو اود آسو مرداه سعادنس بر
ز صف ہوی ودنه آسو وامنس بر
ز صف ہوی موزه دپب شیبی
خباین وتس موزه خمس تیمی
دپس رمه سینس سوزبکه بر دمی
ته رحمت خصن آنده ون آدمی
نه ازان بر ته چهوک حضرت طاهر
بلاٹس ته چهوک موزه ونیز فضل
سینس سو کهن موزه پیز

حبابن صفا بینه بر صفا
کس وک از گریبان تجلی نما
کرت بینه فرمادس نیم قصاص
کدم از قصاص قیامت خلاص
سوادن نه تن بینه کرد از وفا
بیهه بیون صد بد صفا
زرن دل ته من نار بیون فرطرب
دن دل نعل آفتاب عرب
دس زنس بس منگو باجا
خبابن یدس سوی اکمو سرعا
دلس مرکیاه سم امن فزه
دبس نم تو از بعد سره
جر جهاد بد ماہره بهم بوفراق
دبس وزه نم چانه دو یک فراق
بوی تاله دیمک بعید اشتیاق

نه بوزنت سهه گوس خوش مصطفی — بهر و نلطف کروک بین دعا
نصیحت گرک بعد ازان با سپاه — کرو بیهونه تعجیل در رزمگاه
نکهه یله بیو لشکر په حسد — گزشک تیر باران ان بیعد
گزشک هن به تیر و کمان انتقام — رٹن بیهو میان جهنم مقام
به مضمون ونت ژانی خیمین اندر — بهمراه بو بکر والا گهر
نی چند ز انصار با صد شکوه — بسعد معاذ سعادت پژوه
برون در خیمه استاده رود — ز بهر نگهبانی آماده زود
مقابل به صف درای بایکدگر — نه پروای جان کرده نه بیم سر
بکهه ارها و نهو سٹه شور و دم — ز شور سمندان پولاد سم
کین ند بیو ان نعره کره نای — فلک آو در گریه هوی ح نای
سهن وسوسه بیو کوهن گو بنل — ز آواز شیپور و شور دهل
ز مبس ز اسپان نباره سین — به نیزه کین پاره پاره سین
ز هول هنر بران هو البسته گو — ز نعل ستوران زمین خسته گو
ز بس تابش نیزه ها و حسام — مصیقل سین کوه و صحرا تمام
کرن هٹ سواران شمشیر زن — دوان ز هوه کرن غرق پولاد تن

بنا ر سقر و اتناوت سوخوک
وز انجای ہم تیز تزاوون قدم
معاذ و معوذ زہ مرد جوان
وتے منزمی رود در انتظار
بناگہ ابوجہل ناپاک جان
معاذ آس دوران کرن سرنگون
معوذ نہ لار یو پتنے ہت تبر
پخو عکرمہ آسو بوجہلہ سند
بدست آو شمشیرتے باخروش
معاذ از خیابان زخم گو پر ملال
معوذ درانزوز گو تنا مگاہ
اول بر سر خاک پاوت سو غول
کہ ای پادشاہ رسالت پناہ
تیہر پاو بر بستر خاک ساو
جاتن دیک پز کر ویدیہ کار

عبیدہ بنز دیک سردار یوک
چو بلبل بہ بستان سرای ارم
سہاہ آس چالاک و چابک عنان
ابو جہلہ سندہ قتلہ باہت نیار
بمرکب کہت درا و جولان کنان
گوڈس لاپتس خنجر آبگون
ز مرکب بیک زخم تزاوون تیہر
بقتل معاذ آو دوران ہتسند
جدا دست گرتن بخنجر ز دوش
ولی رود رندی بہ بسیار سال
شہید از کف کافر کینہ خواہ
بہ کت واتناوک بہ پیش رسول
بیک زخم گو چاتو دشمن تباہ
بخون جگر شر تباہ تلخ چاو
ز خنجر سندرت کرو آشکار

٥٩

ابو بکر صدیق ڈٹھن یہ حال
بدوش مبارک ردا تھا فنک
کرن عرض خدمت مہ وَد بار سول
جنابس امی آنہ بیہ اک ژولہ
گرتھن اک اشارہ سو ہشیارہ گو
ونُ با ابو بکر نصرت مآب
ملایک وسن زامرِ ایزد تعال
بہ لشکر ازان بعد گو باحشم
کہ بایند از کاروانِ سعید
ہمیشہ چھہ تس جای خلد برین
عمبر حجام آسو اک صاحبا
بکف تیغ ہتھ دراو وران چوپیر
بمیدانِ کین نیزہ بازی کرن
ان تنگ مشرک بہ تیغ و خدنگ
فٹس نیزہ دست خنجر تلون

دوان آو نزدیک آنخوش خصال
رٹن در بغل اشک وُتھر اونک
خدا تھاوہ مطلب تہندوی قبول
بزانوی بو بکر نزاوت کلہ
ازان خواب تن بخت بیدار گو
دعا گو بدرگاہِ حق مُستجاب
بامداد اصحاب نصرت مآل
بنزدیک اصحاب ماوُن قسم
گرتھی کنہہ کشمشیر کافر شہید
بجنت چھہ مدام راحت گرن
نبی یل یہ کتھ بوزہ از مصطفےٰ
مقابل سپُن بایلانِ دلبر
بردانگی سرفرازی کرن
تلُن شور زن پیوکین منز تنگ
بمیدان کین شور محشر تلُون

غرض مشرکو کهیوک یکیر شکست | مظفر گے اصحاب ایز دپرت
فراری سپن قوم ناپاک دین | هر بمنت کهیک گی زلان نم لعین
پس از گیرو دار گروه فتن | باصحاب فرماو آنحضرتن
وچهون گوڑهه ابو جهل نامه سیاه | چهوکت شایه یهپنت خراب و تباه
بفرمانِ حضرت دوان گے سپاه | کرک جستجو لش دران رزمگاه
پتو وچهه زاصحاب عبد اللهین | پنت خوار و مضطر برنج و محن
سرسینه عبد الله نامور | کهنش ریش ڈوتس یکث بجند
بهت بر سر سینه حمداه پرُن | کرت سر جدا نس تنشهد پرُن
پین گُند آنس تیز تیغ تند | تسندی سلاحه زٹن سر تسند
کله هیر بنت تیرگوزان رطان | به پیش شهنشاه روشن روان
قضا و قدر آسمان و زمین | کره نه لگو بران مرد بنت آفرین
بله راس بو جهل وچهو حضرتن | کرُن سجده شکر بر ذو المنن
هزار آفرین ذات پاکس دپن | نگونسار فرعون وفنک سین
کهه تنت کلس گوازان پیس سول | مخاطب ته پنه لگو منس کاهی جهول
هزاران ثنا و هزار آفرین | منس پیم ڑه نابو دگرنک لعین

خبایبن نشتے غرض گنه مونو سرنو
به تعصار سرگنه یعوذه مومنت
وپه سرخبابن آنجناب علیه السلام
چهه بوزان گنو مرده ساردی گلام
بالاین امیه زنده دران عرصه دیوان
مسلمان سرگنه جمع یاران
پتی بیه حضرت ژوده ای شهید
زاصحاب حضرت بو جهل
ننمن بدیمن نغل اندران دار
زخیل مرتضی پستنت اسیر
تنتن زان پین عباس
اسیران اندر بسته
خبایبن تمندی شهاه ہاپیچ

٦١

بنبذ گران گرمنت سنگ بیند
نوی آسو نالان شبس درد بند
دوان آسو زارن گرن خلخله
جنابس پوان سرسنه اکی زوله
ازان پس نبی الکرم غنه زجمند
کروکی نیاری بندین نرم بند
ازان بند سرام بو دنت خوار
جنابن زنه آرام بیوم بل لمه عذاب
نرموذ نیم آنی حاوری
زخم له یپچ بلوزی
صحابه بفرمان بخیر الانام
یارانس منز لگ مرده کا دنم
اکرچه جنابن منز تنت کری
متن مومن پیش مامن کری

ازان پس پیمبر برسر زین سوار — بصحرا ایکان آو هن دو سنڌار
دزانجا صحابن بعقل سلیم — کروک جمله تقسیم مالِ غنیم
ابو جهلس اک اشتراه آسو خاص — سو پاپس رکٹ از سرِ اختصاص
ذوالفقار نام آس تیغاه نیاب — سه نجسک شاه ولایت مآب
ز جمع اسیران بضربِ تبر — زه مشرک روانه کرک دو سقر
پس آنگه صحابن نشه یکسو — بحالِ اسیران کروک مشوره
ابوبکر صدیق لگو دینه نن — زکشتن بتن فدیه بهتر هوین
جهونه دوران درگه کردگار — دوه تم کرن سانو دین اختیار
عمر دینه لگوای رسولِ انام — مه رٹ مارک بضربِ حسام
صحابو وفات به تحقیق کر — بگفتارِ صدیق تصدیق کر
خبابن نه تنت بٹ پتو کر عمل — اسیرن هنکو فدیه جانس بدل
اسیرن اندر آس کهنه زن فقیر — رناگے بلا فدیه تم ناگزیر
پتوگے بدین بنی بهره ور — مشرف باسلام تم سر بسر
زعباس بلّه فدیه ته هارن هنکو — تم از بهر زه اشک هارن هنکو
دون حضرتس کای نشه دلپذیر — زه جهینا خبر هوین بو کو تاه فقیر

امی لحظه سفیان حارث وی دان
گکسٔ دے بینه بولهب ناپاک کیش
قدم تهاو غم ترابو دم سبنلاو
دیسٔ تم زکین یل مقابل سپین
سلاح آسو چپیده پسٔ برتنه
نرن رُو دنه کهنته تاب وی توان
وچهان آس در آسمان باهیب
غلام ابو الفضل والا هنر
دیکٔ تم بامداد شاه زمن
نه بورت ابولهب گو خشمگین
اذانش غلامش دنٔ بیحجاب
بدره آونس دل نه رودسته جس
پتو آتهه دوه مو درد دوسوز
بروز چهارم تلکٔ تهد زخاک
روان گو بدوزخ بام خدا

زبدر آو دوران کلس مرلدان
بیان کرمه نش حال رزم قریش
مه وان که ستم بکین پیش آو
زهیبت بناگاه تایل سپین
نه پانی پوان آسو موژاو نه
بیکجای گے لبته پرخسته جان
بر اسپان ابلق سواران غیب
کنو آسو بوزن یه کت سر بسر
بر اسپان ابلق تلک آسهن
بیک مشت پاون برو دین
وچهان آس بانو تسز سوی عذاب
بولهب لابن سٹاه زان سریں
مرت کانه نکه آسنه تاره وز
بخواری لدگ درمیان مغاک
دوان پر باخلاص تنبتت پیدا

کسے شتن عمرو بن عبدود عصما آن کنوم
زبیبت سبب شکستن بجو اهل اسلام
بیهودی زنباه آس عصما انجام
وهان سج سن سے بجو شاه زاس سخ
زرودی تعصب دین بیان رسول عرب
بدین میت ساتھ خصرت منیں انبیا
بلکہ سالم آونس بیان نفع وظفر
زبدر آو فیزان عمرو وقتل نابکار
روانہ کرن آن زرن ناچار
کسے شتن آن زن بدو
پیش نہ آن زن بریم
بلکہ شپ آو عمرو سعادت یم
شپ سحر ورن صف دو نین
پیسر دوزن بو ابهاشیرد
خصوصا بچو آن بو

زپستان مادر سو کرت
رنا نے وژن نیزه لیکن بند
زدوزخ انت نی زما لاجید
شپاشپ نزدیک حضرت رسید
عزن نو تیغ پیش حضرت نام
علیه الصلوة وعلیه السلام

غزوه بنی قینقاع

شاه حور آو روایت کران زوطن
بیله فصد هجرت کر آنحضرت
مرده تقوم بنی قینقاع
کمولی عهد بدرزنگ عمرو سرخ
الموه وی تو جانب السلام وقت جهاد
کمه نه آس امداد اهل عناد

جنابن نه عهداه نهی کن سرک — امی شرطه ترک تعرض گرگ

ولی بر قریش یله فوی گو رسول — بنارِ حسد دٕ دسٹهاه تم جهول

زسوزِ حسد پهوک در دل شرار — ونِه لگ بنزدیک خویش و تبار

قریش آس دررزم بیدل سٹها — دراطوارِ بیگار غافل سٹها

اسه سپنت بُد سپنه حضرت تبار — یِیس بو نه گت دٕپن کار زار

نهی کن گرے آس باهم جهوان — زنانن لنشه لافِ شیری دِوان

دوهاک بنو کامه گے ناگهان — مسلمان زنانه بیازارشان

قضارا کرُس هزل اک خودسرن — باوارگی پاره کرنس فرن

وُچهان از قضا آسو تی مومِنا — بخنجر سو کافر نِنی کر قنا

سمنت آی خویشانِ آن بدگهرُ — گرک مارِه مومِن بضرب تبر

یهی شیچه نیک پیش خیرُ الانام — علیه الصّلوٰة وعلیه السلام

نوگر طلب کِنه اکابرِ شجاع — زاعیان قوم بنی قینقاع

لگوک دپنه زان پس عی یکباہ عهد — تو نه منز هوی آسو انفایِ عهد

به بخشوه از ون گرونوه حذر — کرِد یتهو نه نیتهو کار بار دگر

وگرنه به شمشیر بیرو بنه ناو — بتونی قریشن یه دریش آو

نښه نښه نښه شمشیره بېنښه نده
نښه صحابین د ښمن سره کښیښت
سعد غزوه کښېنښت سره بعمه ابیر اخ نه
تشریف نصران وعبیدي نهماند
دربیان غزوه سعدوق
تفصیل حسد اہل رسول ابن
حسین زوله د بد دعمناک لسعد
د سنځابین از د بد ابن ابیر حجین
ابجد شمین شاه لوک هم

از ښځالی عبداللہ ابنِ سلول
تې تس سټاه زاره پاره کړُن
بالحاح دابرام خیر الانام
کے آزاد آخر بحکمِ رسول
ولیکن کده کی خوار وزار از وطن
ازان پس جنابن کړوک بدعا
زبہر شفاعت بہ پیش رسول
عویم آسو بہ آستانِ نبی
تې لبستہ بارِ درآمد کړس
گلس کړنہ تیزی سوشو ربه بخت
زاندام کړس روان خون گرم
گرتہت ناامید ازوطنگاه ورا
رنگ در حد شام زان پس قرار
بہ درخانہ روډک زاباروان رہ
تمن منز کمانہ نزه تیه حضرتن

پریشان ہیں گو بہ پیش رسول
شفاعت بہ پی قوم والده کړن
کرن تنگ از حد علیه السلام
زبند کمند آن گروه جہول
وتن ہیٹ تہہند باز لارېو دتن
یہوی بوز عبداللہن بی ریا
بکان آخو غمگین سو ابن سلول
بجد منگری ډیډ یانِ نبی
نبی ین بہ پیش نبی اری کړس
عویمن دښ برقفا مشت سخت
کہ آہن بآہن توان کرد نرم
بشہر ذباب آئی تمم تیره رائے
ز انجا کړک عزم دارالبوار
بغارت صحابو نہ انیو سر بسر
سہ بضیانہ روحا کنوم کہن

بجان و شمن دمین بستہ یو
دین جپوه ہو وروغن منہ ورن حیا
نیا مست نزنا ورانِ امام ہمام
نیامست صحہ صح صعب ینده ان جا
نیامست نزنہ نیمہ مو بین اشتراح

٦٥

امی کښینہ آنی ښینہ بردان
نگمس نیه نیه غم مدینہ کړوان
لوه پہت تام د بتاه بمرد شنه
نیکان بہ ننو جیحوه بلاء نشتہ
ز طینه ز بینِ ابن د بن فرار نبود
ز انصار دوا ټيون ره مرد نبود
ښي پچاه نه ناوتن نه بغض وفوز
شہادت نزاب ناکهوو
ع ننه و تہنجع بړو کړو فوار
ازین کار د بو کلمت
لسین عازم راه ملک حجاز
جنابن بہ کن شبرو بامن گنو
نعیمن ابا ده کم ښتي
نفصیل ابو ښتي
بیعال کلمه کړه نوح ابرشنه
بز بیب جوانان ز خاکستہ

وبیان غزوهٔ غطفان
ذکر غزوهٔ غطفان ... اك يوم اثر ... بالهجرت

مقابل کړك فوج آراسته — بزیب جوانان نوخاسته
ابوسفین بونه یا مت خبر — بجنگ آو یا نی امام البشر
بلان مرز لان گو با ام القرى — کلان یخ زنن از بیم خیر الورى
زه هفت استه ستو بسته تراوت براه — بسوی وطن گاه گوهت سپاه
کډن دو زهول سپاه ظفر — جنابن سو ستو جمع گر سر بسر
گروں خمچ راه سپاه شفیق — نوی ناو سیوان غزای سویق

ذکر غزوهٔ قرقرة الكدر كه نام موضعی ست

امی ورهه بعد از غزای سویق — دویم غزوه ظاهر سپین نه طریق
گنو حضر تو بوزه غطفانیان — برزم امی لاران چو فیل دمان
علمدار حیدر کرو ک پیش پیش — نه هت زن به بیک همراه خویش
بمیعا دگه واتو یامت سو شاه — گمت آسو غطفانین هند سپاه
ازان جمع کانهه در نظر آسته — مقابل بناور دکا نهه دراسته
ولیکن بنا ئیده پروردگار — غنیم از جمازه رڅن هت قطار
بیه اك غلا ماه رنگ ز احتشام — دیان تن غلامس یسار آسو نام
برون مدینه چو گاماه حرار — تو وی واتو شاه بلند اقتدار

بیران سکا دوان پر از حکمت و تدبیر
زفوج مخالف زلزال عیان وقم
صحابن انجھا آئے او ساتاں نوقم
بہ بہنت و دنیت سپین نقش خیر الانام

[illegible]

زکہسار دعثور مرد ستیز | نکہ آگ دو روستہ ہت تیغ تیز
کرون پیش حضرت نبی کن ندا | ہنہ آگ از کس کری ون رہا
جنابن دپیں حسبی اللہ جواب | نبی او روح الامین باشتاب
نبی لاپوبر صدر دعثور جنگ | زکف تراوس تیغ فولاد رنگ
نبی تخ جنابن سے تیغ انزمین | دننہ لگو بد عثور صاحب یقین
بکوی ای میان بستہ بر کین ما | ہنہ آگ از کس کری ون رہا
دپس تم محض دین کرم ون قبول | خدا کن پچھو بیٹکنے مسند رسول
نہ بورنت بٹھا گوس راضی جناب | بوان بام ڈٹھون براہ صواب
سو دعثور گو تیغ ہت بازگشت | ون پیش افواج خودسر گذشت
بتو تم دلاور بشوق تمام | مسلمان سپین پیش خیر الانام

ذکر سریہ کہ زید بن حارثہ دران سردار بود

کنہ بوزا می دو رہہ آنسر درن | پچھو پوپت دلس ماپو ڈرکا درن
اوی کن پچھہ نیرن براہ عراق | بسو دای شام ان گروہ نفاق
روانہ کرک لشکراہ تیغ زن | بنا ایج آن سکا فران فتن
سپہدار زید دلاور کرو ک | سو شمشیر زن ہیر لشکر کرو ک

[illegible]

محمد بن مسلمن دپوسہ ئي
بشمشير گردن بہتر تراوہ ہس
نتی دراوار حکم شاہ بلاد
لکس دہنہ ہئی سعد فرخندہ فر
دلیس چھوپس بومفلس نم کہنہ ہومنہ بائي
امي جيلہ سينی کڈن بازحصار
ذتن سبيت لنن حارث يكدلہ
ابونايلہ گو [illegible] دواہ اول
بدل تم سٹھا قدردانی کریں
بظاہر کریس تم ابونائلين
لکس دہنہ مسكين بوچھيس گوتن
باین تنگدستی سود الاصفات
ای کسب نان چھوس کرنان چارہ ساز
عبادت کران وہ لکان چھوم دے
امی باعثہ چھوس گمت تنگدست

مہ رخصت اگر آسہ ہم بابنی
دوبارہ کرن ہیچو مشورہ ہس
پی مشورت نزد سعد معاذ
تزہ گہر بیش آن بازل بدگہر
دلس زالہ نیہو زالہ لاکس خدای
ژٹس سرپس از خنجر آبدار
ابوعیس وعباد و بونایلہ
بکاشانہ کعب ناقص عمل
پسندیدہ تم بیہمانی کریس
شکایت بغایت ز فخر زمین
زروی فقیری پہتر سو یتن
بیجالس دپان چھیم دہ مالس زکوۃ
دپان چھیم دراشخال وتہ پرنماز
لگی انتظارس چھیم آسان گری
امی تنگدستی کروم دل شکست

سو دی زانہ کیاہ بی چھو کرمُت ہمو
دِین نِشب ہیم چھوم از فساد
دئی چھیم مہ کرمی بہتر بہہ پہتر
نہرہ چھیم برہ یام نیرک بنز
دپُس تم ولس چھوی چھنوی سوسہ
نِنہ منز سنی نیر اکس میان مہی
ترہ ہیا بار بارس دغا در وفا
زقلعہ ہی کت فنت گو پکان
زتقدیر حق کرمُت آسُن بفر
ابو نایلن و پوسرای نیکھوی
پہوی موی لگ اکس ہوتی
بہوبت ابو نایلن یلہ سو موی
اتہس منز وٹہت سخت محکم رٹن
بخنجر کرِت تس سر از تن جُدا
سٹھاہ شاد گو سر وزنا مور

بہ نی آسہ کھنہ پی تجک کیار ہو
خبر جیا ہین کیاہ چھوبت منز مراد
یی خوش بہ میانی ہیہ تن و تہر
گرہ یکنہ فیرت ذرہ ہوش کر
رسہ دل ہہت چھوم مہ ڈالم حسہ
بنی گرہ گنی تس ولس متر سہ رای
وفادار دلبر چھو دور از جفا
ملاقی سپُن باگِر دوستان
معنبر بمشکِ ختن موی سر
عجب بوی نیرن یوان چھی زموی
بہ بینی پی بوی لگ نہا دنی
رٹن در کف خویشتن ہیر بوی
بن مسُلمن تس خرس سر زٹنُ
دوان گے بہ پیشِ رسولِ خدا
بمتن نش کروک بام حاضر سیر

سنن عبد اللہ بن عتیک ابو رافع
حجازی ازکہ دشمن ...

٦٩

... ابو رافع ...
ہوتن یار لیوکن کرن کار پورہ
نا م نبی ... ابو ... عبد اللہ خوش نشان
بسم ... ابو رافع بد کلام
... عبد اللہ ابن عتیک

کرون بند تھو قلعه بابن سو بر
نه بوزت اندر ڑاوا بنِ عنبک
و نه آو نه قلعه بابنس سو فرد
درِ قلعه گنڈن بقفلِ گران
ببس ٿو ده سی کو تر عبدُ اللہن
بس انگاه قبرن ہتنُ سو بسو
سو خانه سھٹاه آسو تاریک و تار
بحُن کر کے کتو جھوک ابورافعا
پھوی پی ڈٹت گو سو عبدِ آله
ز گردن جدا کرنس از تیغ سر
نه بیری بنر دراواز خوفِ جان
اذا سخت و اُٿن کرن بله شتاب
تھوی کو نشه دوستن بهت خبر
سین شاد شاهِ سرا پا سرور

ڈرن کرک اٿن جلد پھوی کاہه بر
ولیکن کنوی بے رفیق و شریک
گمانه منِ کو پھوسانوی پیر مرد
پنج کو نز تہاوُن بعادت نہان
کرون و تھو در قلعه لنو لنو بفن
به تفتیشِ دشمن کرون جستجو
اتھی آسنه دشمنِ نابکار
نه کس پھوک ویُس نم جواب ندا
ببالین بو رافع کینه خواه
بدی بیره آخر بدی ہند ثمر
وستِ پیو نیک پایہ نردبان
ز ساقِ مُبارک وتھس خونِ ناب
درانجای گے پیش خیرُ البشر
ڑلو عبدُ اللہس و ردپاک قصور

در نعت حضرت آنحضرت صلی اللہ علیه وسلم

قبر دی پیښ شی چیر اجل دی پیب
لاره یاره یا رسول الله
عمر ته چې حکم د خدای ختم شه
د پاره یاره یا رسول الله
روی د ښه وښین شی
کاره یاره یا رسول الله

رسه ناله پوښن کرس ما وسه … برس پیاله چون لاله شو تکه مسه
زه ای مطرب ازلحن خنیاگری … برقص آنتن از زهره و مشتری
اُنس بر و نه یه کاشر مغازی النبی … مبر عشم اگر کانه وفی اجنبی
روان کړه بشوق از دو چشمه دو رود … مجازس اندرتل د رود ک سرود
بو فواره تراوس از چشم مبین … دمس ناله یا سید المرسلین
دپټې چهو گه یوټ ناله روان … کرُس عرض نامی چهو برتل روان
ز کاغذ اتهس کیت رټت پاره … برس تل چهو پرااِن بیچاره
هنیکئی سو کاغذ تهی کن پرُس … چهو روشن نش اماره گوشن کرُس

نعت شریف

شد دلم پاره یا رسول الله … کوس آواره یا رسول الله
گوم غالب نه یوم زورآور … نفس اماره یا رسول الله
عمر سورم گناهگار به منیر … اینه دو پاره یا رسول الله
زندگی راوه رم بجرم و گناه … دراس ناکاره یا رسول الله
فی الحقیقت به عالم فانی … برم چهو دوه ناره یا رسول الله
چهوم دلس غم شلس ستم نه الم … دزه ما ناره یا رسول الله

چانه انواره یاره جانان
چانه هجرانه تناره رسول الله
… واره یا رسول الله
ای ای چیم ازنئه دنو
نغم شب از دی یا رسول الله
روزنه … پاره درنه سو
سفر دلس انوره یا رسول الله
غمه د ره یا رسول الله
… ای

۷۱

نزه کړنا مبا … نامی زار
چانه دو باره یا رسول الله
ذکر غزوه احد که کوم … در سال
سیوم از هجرت نبوی پیغمبر
بیانامیا خامه لا تیز کن
ز مصطفی زبان اُشتر … کن
... از احد و انجام از او استاد
نامی کن … دوی دوینت کران
دراخبار … تاریخ پیغمبران
بنا نه و فضل خداوند بد
بار … حضرت عزت و جاه وقد
… سلطین
دوران … بعضی

کمک نتنگ ہموکی یار خود ریزین
یہ بخشیہ دات اعدای دین
بیس اند ذغاش کبیبی خبر
ہمانی کرن شیخ بجز الخبر
دراو نیتر عباس عم رسول
کہ کمر تاعی اسو گو دل ملول
دبیگن پہنہ دال سخن کہان
کہ پیم گوزان آسر ناکہان

یہ بوسفیان آسو امت ز شام	نہ آسُن بیک جاہی ہوُنت تمام
یہ تقسیم آسک نہ امت سو مال	بڈنت اشتر آسک گمنت و ومال
دو ہاک آبیتو آہی ملک رئیس	ابوسفینس نش بُسو آسک ابین
دیکُ بس یہ کیترہ برنج تمام	بسو داگری پہوی ترہ امنت تمام
نمکو لُہج مصرف کرو در سپاہ	اوذن اک جاتہاہ ذبر کینہ خواہ
زکینہ کرو تازہ داغ کہن	زلیس گرتہ ہا لرزہ تراو و کہن
کرو عزم طیبہ پے رزم و جنگ	تبک شیر جنگ اتا نوک اس یہ تنگ
ہموانہ محمد پیتم انتقام	بہ شمشیر و گرز و خدنگ و حسام
نہ بوذنت ٹہاتا دکو پوا حرب	نباری کرن از پے حرب و ضرب
دیکُ ہم یہ کت کرو یدو درست	رٹو ہج از بال من تو ہ تخت
جدا پن کرک ہج زانال و زر	کرک جمع فوجاہ بصد کر و فر
بین جمع از پہلوانان ترہ سال	زرہ پوش از انجملہ ستہ ستا قبایل
نہ ہت گر ترہ ساس اشنز آسک سیمنت	ہمی غرق دریای آہن گمنت
چو باد و زان درای از نگہ تیز	کمر ہر یکے بستہ ہر ستیز
اہن منز ٹٹ تیغ ہا و سنان	کو کر تیر و زن در کف کودکان

بنک حضرتین پیغمبر آمت یار
یہ اوسٹ تو کئے پیغمبر آمت یار
بزان لامنے سرکو برگی و بار
جنابین کیہ بوذ پامت یہ حال
ہمیہ وات افواج اہل ضلال

جناب این منذر گرین باشکوہ
حسبی ان کردوہ
روانہ بجاسو بیسفار کرد بہرث
جنابین یہ در ہمچ بیسفار کرد بیرث
جنابین یہ ان خط عباس بیرث
یہ ابنیہ بہ حکایت الجلیل
جنابین پدر سپاہ نعم الوکیل
جنابین حسبی اللہ و یار کند و نعم
بیدرون بیچ ضعیف ان بیدرون حصار

چهو بهتر از ین شهر بیرو بجنگ ننه بیت هن بڈ چیه منذج ته تنگ

دران کار در پیش هر دو سندار بنا چاره یو حضرتن دن قرار

پس انگه گره زای خنجر تلک بر اندام گلفام خفتان و لک

رنگ نیزه در دست نصرت شعار گنڈک بر کمر تیغ زهر آبدار

سپن بر یکے اسپ تازی سوار نیزه دار یا فوج خنجر گذار

هزار آس ز اصحاب کل در شمار زره پوش از انجمله اک هن سوار

بنی سا نو جانباز یارن اندر هم چارده زن سنارن اندر

چو قرص قمر سلطنت ران شام آورد بیرون ز انبان شام

صحابو ڈو آرام از رنج راه تنا ول کرکنان شب شامگاه

پس انگه جنابن باصحاب ڈن چهو کُس یُس پی پارش شب بیره ئُن

اکهاه و نهو نی دپو بجیر الانام نه دست من ابن خدمت آید تمام

کردس حکم شاهن پینُ ناو باو دیُس تم صحابن چهو ذکوان ناو

بیه حضرتن کره صحابن خطاب کریا کاهیه حراست ذنگ اک جواب

به خدمت گره میانه و سته ادا لکُس دپنه من انت شاه هدی

کرُس عرض تم چهوم ابو سیف نام بیه دپنه لگو نی امام انام

هٿون موت مومن سنگباران ڪرن
نکون ديران بيابان برون
همت آئي افواج اسلاميان
ڪروڪ ردسو باجمله خاصبيان

جنابن سر از سجده پامت تلن — زره بپاکي بالاي خفتان ولن
سڀن برسر اسپ تازي سوار — هنک صف کرن سڌ يمين و يسار
دران ضمن لکو ڏينه ابن سلول — پکان نه ڇهو نه ميانه رائي رسول
ونيا مس مهير از مدينه ٻهر — بدل ٿت کرن دراو باگروفر
وٺت ئي ز لشکر ثلث گو بکين — نره هٿ مرد از قوم خودبين بين
ٿمن بد رگن گرنه شاهن عتاب — کرن راست لشکر پي فتحياب
عکاشه ٿهون بر صف ميمنه — ابوسلمه بر ميسره بک تنه
کوها آسو نزديک جاي مصاف — زجور فلک ٿت گمٺ بدشگاف
جنابن عبيد الله نامدار — نگهبان ٿهون ٿت به بيخه سوار
ونت ٿها وٺن ٿيونه نزاوک بجابي — قدم ٿيونه محکم برين تنگناي
ظفر بد مخالف لبن در مصاف — نه بيه جاپه نش اکر نه انحراف
شکاف جنبن برءِ کوه را — به بند و مده جاي انبوه را
پس آنگه بفرمان خير البشر — مقابل نه صف دراي بايگر
سو فاسق ابوعامر بدلگام — مبارز گوڏه دراو برانتقام
ٽلن سين پنجاه مرد از سوار — نر دراو خون تشنه برکارزار

علم تهد تخبس بو سعید ن بچاو	مقابل تمس سعد وقاص دراو
اتهس کت رٹنت تم دلبرن یکان	اکی نیزہ پاؤن سو نیزہ روان
منافع ہا بید نفع تمام	دوان آو از کافران لیام
دنس عاصمن نیر سینس برنت	منافع گو از جان نقصان کرنت
علم حارثن بعد ازان رٹ ہینت	بیک نیر کہیو تم نہ نالہ شکست
سو مردار بلہ داخل نار گو	کلاب ابن طلحہ علمدار گو
زبیرن بخنجر سو ناپاک دین	کرن داخل اسفل السافلین
باجلاس دوزخ سوتی پام ژاو	جلاس ابن طلحہ علمدار دراو
گرس لت لدت نیزہ ہنت گو یکان	بمیدان ناورد جولان کنان
مبارز عبید اللہن طلحہ دراس	لکس دینہ بهنان فی ہنر بان جلاس
بیا نابیا موزمت کارزار	کہم زور بازوی خود آشکار
اجل آیو یک جل نغللؑ مہ کر	بوہ کس انتظارس تغافل مہ کر
لکس دینہ طلحہ دران گیرو دار	بهش باش ای طفلک شیرخوار
بظاہر نمان چهوک زہ چابک کمر	سہس دیشہ ون بشتہ فوری زہر
ولیکن غلط چهوی نہ دزم ونگ	کجا پیش میشان نبرد پلنگ

[illegible]

سحابہ بعد بہ

[illegible]

باصحاب لگو دپنه شاه جهان
ستاده تغ . بود جانه سپین
اکو خق چهو کیاه ای امام انام
بس آسه درکف به شمشیر تیز
بتامت منش آسه جان دریدن
تغ بود جانن ز فخر زدن
کرُن عرض درخدمت شهریار
ونت فی گراه اک انت زیران
سه تیغ درخشان کڈن از نیام
ز قلب بیه دراو غران چو شیر
بلرزید ناموں ز غریدنش
بیاشفت چون زلف مه پیکران
بیک گشت دُ ردشت نے دپشته ها
نبر خنجر آبنوسی کڈون
هتن کت کرن کاله شهمار زن

انکهه واله که خق بیکو این زمان
نهی پیش سردار هتونی وین
نگس دپنه حضرت علیه السلام
تنامت کرن کافرن ریزریز
باین تیغ باید عدو را زدن
سه شمشیر رٹ درکف خویشتن
بلاشک بیه میانه دسته یه کار
بمرد اگی گو سوی کافران
بیابان منور کرون زان حسام
نهنگ دمنده گرفته بزبر
بجنبید صحرا ز جنبیدنش
برآورد گرد از صف کافران
سٹهاه آکی کوه برنه از کُشته ها
سوکریس بوهتی پوین خالی چهڈن
گرُس سنمت آسس کهرن خارزن

دن طن چالکه ناله نازک بیه
اکس تیغ هاون نه ساون بجانک
بس ضرب نزاون نه کراون هلاک
اکس سینه مانند کل شق کرون
بس چاک پیون صبح صادق زین
اکس جامه آهنین تر کرن
ده پیک هیچ دو پیکرن

سهارن قیمت آوازہ یکدہ
بمدون دل کردون نه توز اک فتی
بیس ان یکس دره ناون قرنی
ابن کافرن سخت دیوانگی
بجنگی دن دادم دا اگی
شیر زبان برلب ورده کو
ابن تیغ بیس تیو در هر طرف

اکهان انفقاس شمشیر بیت
آسه نغمه نالن قیو در بیت
خبر دار ند سو قبون هر زمان
فیس زمین نابس تیغ پهر جان
سرکرون بعد سربیخ دشت سو
کمس ونیر بازور شانته تیغ

ز فرمان حضرت اکر کرس تہی
کلمہ آسہ حضرت ہرسہ تہی
عبید اللہن ہم ترش ہری نعوہ بیہ سوو منہ
وبیسن سہ چری پیہ بیہ بیہ زن ونی
نجعو بی کنہ سہ چری وسنت بنازت وراند
عبید اللہس روو کنیہ راز فراند
بہن بجاسر قضا خالد ابن ولید
بدر ذرہ با فوج اعدا پلید
وچین جای خالی تہ قوت دین
بی فلک اسلامیان وقت دین
ز اشکافہ آن کوہ ستہ نہ ہم
بیکبارہ سر گرن بہ اصحاب ہم
عبید اللہس سر گرن اپیش ہم
بہ نیبج شہادت سرکن ہریچ رو
بیک حملہ سپز صف مسلمین
ز زلزل گو کو رزبان زمین
دوو ستی بہ شمشیر و خنجر زنہ
ضعف مومنان رابم ہر دو ز
ہجن دلیران تہ نصرت بکار
تہ زن ہیتو نہ گیتی بہ کرشنی
منسر کیاہ و نی و نہوتہوی انہ

بیکبارہ کر حملہ اسلام بو	گرن بر سر خصم چارگ جلو
روان خونہ دریاگی از ہر کنار	بیابان بخون گو بکے لالہ زار
سواران ہمہ غرق دریای خون	سواران ز سرنا بپا لعل گون
چکا چاک شمشیر و تہو تیوت سخت	کنن سبزہ ہارہ کو ہن لخت لخت
بلند آنچنان شور سرنا شدہ	کہ از بیم آن پیر برنا شدہ
سرافیل و تہو پوغ ہت ہیچو باد	یقین گوس از آسہ یوم التناد
زبس گرد گردان ہوا تیرہ گو	ز سیلاب خون علماہ تیرہ گو
بفضل خدای جہان آفرین	فراری سپن قوم ناپاک دین
بہم مرد و زن از صف کارزار	ژلان گے بیک دژہ کوہسار
امی آنہ کگو چشم بد مومنن	بجنگ محنت از حکمت ذوالمنن
بہمن چہ خوش گفت اسفندیار	بچشم بدا فتد خلق درحصار
بمیدان یہ کنہ رود زائل ضلال	ز سیم و زر و دُر و مال و منال
نہ ترات بکہسار نم غول گے	صحابہ بتاراج مشغول گے
بہت آتش بم بر حراست گری	عُبید اللہس آس تنت منز سری
نعارہ گری گے بنی تیز پایی	وہت آی بکسر ژان تنگنا ہی

کہیں بیابان نو فصل بہین
زمین ز ہیبت ترتہن زلزلہ بین
جہتہ یہ ز بینا د کہسارہ ما
بجگی ہیبن تل ازار ما
تیز نار گو دفن صف النہار
نین سبزہ عالم گرد و غبار
نین بالو بایی دسے اونہ

Library Sri Pratap College
Srinagar

ملک دینه لگ وعده ما گوا دا — اذا زلزلت ارض زلزالها
نهتوی آتش کینه بالکسپین — لکو الامان الامان هتو دین
فلک گفت باخود چو دید آن نزاع — الهی بهوی ما چهو یوم الوداع
زخند بدن زخم و دو عالمن — زبس دم پهلت آتش کم چمن
نهایت بجوش آو بازار کین — بین منهزم لشکر مسلمین
سمت آتی اعدای دین پیش وبس — هنوک سنگباران کرن حضرتن
دران حال میکال نه جبرئیل — دوان و نهه بحفظ نبی ازجلیل
روایت چهو شاه ولایت کران — بله کافر و غلبه کر درمیان
و چهو منه بمیدان جناب رسول — هنتم ناله دن گوس وار املول
و چهو منه سو شاه زمین و زمان — نه در زندگان و نه در کشتگان
دیم کر نه هرگز ز میدان فرار — نه ببیه تنگ از شدت کارزار
بلا تنگ خداین غضب کر بما — سو محبوب کهارن براوج سما
شهادت نبا منت نه حاصل گرتم — بحق جان نبامنت نه وصل گرتم
نبامنت ز کف تیغ زاون نه زاه — در آرام شمشیر هاون نه زاه
هکه کرتسندوی بود و در زرت — اگرچه سوگوم از جدائی کرت

سخن مختصر آهي کهڻه سنگدل | اٿين منز رٽن سنگهاڻم خجل
بقصدِ پيمبر ز هيز نگ ها | هٿنگ سنگ لاين بفر سنگ ها
جدا گے زه دُر دانۂ پُر بها | ز درجِ دهانِ رسولِ خدا
چو درجِ دُرِ مصطفے ديد سنگ | بگفتا که گوهر گرفتم بجنگ
دران معرکه حمزۂ باصفا | گمنت آسو سرمست از رزم و وغا
دو دستي تلان آسو تيغ از هجوم | بران آسو دوزخ زبوبانِ شوم
کهٽن آوين ناو وحشي چو مست | رٽن حربۂ گاو پيکر بدست
ني حربه نس ضرب لاين شديد | سرخاک ساوُن نه کراوُن شهيد
به زخمِ وحشين کرمتن از غضب | نه تن باٽ باوُن جهو و ر زادب
زنانو شهيدن سٿها دِنو اِذا | زنن بيني د گوش کر مک جدا
بناوک دُرنٽ زخم بين حلقه بند | خداين در آخر کر وک حلقه بند
سخن مختصر اندران انقلاب | ببه مشرکو حمله کر بر جناب
زتير افگنان آو شخصا امير | ني سوي روي ني زاد تير
به پيش ني طلحه استاده آسو | ني دو زنبرس انهه شل سو گوس
رسول اين باهمه دوستان | سوي شعبِ کوهِ احد گو کان

پس اگگاه آمر بشس از کردگار
منجن از پے حمزه ہفتاد بار

صفیه که ہمشیرۂ حمزه بود
پے حمزه گوہر ز مژگان کشود

د دان درا به کهه دا یه ہت بابه زن
وچهون خونه بدمت سونا زکبدن

بفریاد و افغان تلن شور وغل
چو بلبل ہنن ناله دن بهر گل

ہسه بابه کت شا به ہند رہئی
کسنر را به نفرت زد بیا گئی

ہسه بابه چون سا یه پادن پئی
کمن کوشه زارن اندرون دمی

ہسه بابه کونه چهو بوا یه مرگ
کمن گلعذارن کران ضا به مرگ

ہسه بابه کت شا به بویم نزار
پتهر نزا ونی کم نن بیلوار

سو فد جالو دلجوی شمشاد چهوم
ژہن چهوم جگر بله بیوان با چهوم

ہسه بابه کمه را یه درا ہیم گری
کرت شر اوس بوه لکم دوه دری

د ماه گند ہو گمند نس تهو ته نیب
مه لکو جا نانه با یک فریب

زلک تا قیامت جدائی کرت
پتو دراک غیر آشنائی کرت

پهو مسکل ستهاه آتش اشتیاق
بدن سو ر سینم ببار فراق

بحت کت بهشتس لطافت نر بر
ژبت جای کت بوشه باغس الله

کمس حوره حسن لطافت وجهت
زلت ژوره گوہم دل و جان چهت

بیا نامی از وطن سیاہ سخن سخن فشان

دگر بارہ بطرز نو آغاز سخن لعل افشان

[illegible]

وڇهک درة التاج پیغمبران … سلامت ز جنگ ملا شنگران

سلامت وڇهوک بله سو شاهِ هدا … کروک سجدۂ شکر تکبیر ادا

لگو تهو شبس بر شهیدان و دن … هرن اشک بیه خاک بر سر لدن

بهوی گریه بوز آنجناب بگوش … بکاشانۂ حمزه ڈٺهون خموش

ز انصار سوزن زنانه به پیش … بے گریہ در خانۂ عمِّ خویش

ولی کراونک منع دهر سخن … ز موکند وی دست بر سر زدن

بهو کره بفرمانِ حضرت عمل … سٹهاه گوک دلخوش شه بی بلِ

دعا کراونک حق هدا بوز نو … برا ولا در اضی خدا روزِ نو

بس آنگاه فرماوا آنحضرتن … خدا سوزنه ون بلا و محن

بِن نه دگر بارہ مشرک ظفر … خدا دیه اسی فتح در هر سفر

بِنن گره خداوندگارِ جلیل … دو هی خوار و زار و نحیف و ذلیل

الٰهی بحقِ شهیدانِ دین … بآن حرمتِ سیّد المرسلین

مرا هم ز دربرد رِ دیگرے … که به از درت نیست دیگر دری

مه تهاوم پریشانیِ روزگار … ز تشویش دنیا رٹم بر کنار

ذکر غزوۂ حمراء الاسد

[illegible]

اکهاه حضرتش آسو معبد بنام
ز قومِ خزاعه سو خوشخوی آسو
بمن با جناب آسو عهد و رسنت
سو معبد نکو کیش و دور از جفا
نی بلیه ملاقات کره با جناب
ابو سفیان ړاټو سو مردِ قبول
دبس هم پهو دراُمت سو شاه هدا
پهو با شوکت و حشمت و جاه و جلیش
سټهاه پهک سمندانِ فولاد سُم
نه بورنت چهنت پوس تارث لوان
نشکره گگیس زعفرانی برنگ
نلان آی واپس ازان پهن دنت
سو شارهِ جهان تاجدار زمن
سوا حوال بورنت پیمبر زره
زه کافرڼ وقتِ باز آمدن

نی کره نه تعظیم و حرمت سلام
جنابس نوی کن سو دلجوی آسو
نوهی سبت جنگو نه نیرو حبت
نوهی آسو ثابت قدم بر وفا
باُمّ القریٰ گو بیای شتاب
لکس کره نه تفتیشِ حالِ رسول
کمر بسته نه بر انتقامِ شما
سټهاه تشنه خونِ فوجِ قریش
نی غرقِ آهن ز سر تا بدُم
چو برگِ درختان ز بادِ خزان
نټی سخت رو دکنه یارای جنگ
زره فیر پتوگے کره بازگشت
ازان حال آگاه کره معبدان
بفتح و ظفر آو فیرت گره
نی آس شابان بگردن زدن

ابو غزوه بود معنی کره دوم
دونت نبوی ز شهزاده انصاف م
ابو غزوه سو ازاسازی بدر
جنابن سو نزا و ود صحرای بدر
مانوران کرت منع از عدو سهاه
قریش نه کی پهوته امداد راه
دبس کس بو ثابت قدم دو دو نه
بو شاه امر دواو نه
بو بی اندرنت بو نصرت اساس
دبس بله نزا و نکو التماس
مجاهدن مسلمان دو بار
صحابو زنی سر بن منع غضب

سعد بو مغیره ز رهنک و میان
پشکرت شنه سر ز انسیاه جهان
بنیامنت و رو دخلا بر جناب
بیان شهید شدن نفر از اصحاب النبی
صلی الله علیه وسلم بنصرت ابوسفیان

بام القری از ولیه بعویه حبیب
بفتح و ظفر از بیابان سر کرین
زبب نعنت عبد سکا سپاهی بنام
دلبری ننح بازار
بهر سو وچین آنزانا سلافه بنام

[illegible]

وَدَن مژلدن نالہِ نالان بغم
سُلافہ لجبس دِ ہنہ چھوم ٹُھ غما
یخو ژور آسِم مہ فولاد چنگ
ژہ مارم بہ تیغ گستم عاصمن
بہ شمشیر طلحہ بیس گوم چاک
دِ پن چھس ہنمانہ کانہہ غمگسار
نہ عاصم مہ پُس کانسہ سر انہِم
قسم چھوم لعزّی امِتس مزد کار
گکسُ دِ ہنہ بو سُفینن نامور
وَنِتھ نی یکان گو بطیبہ یمن
درونی بقہرو بروئنی بہ مہر
سفارش نتری کرنہ گوروان
کرُن عرض خدمت بہ پیش جناب
زکرد اپشینہ چھوس منفعل
خداوندِ عالم مہ کُن پر نہ زنم

گکس دِ ہنہ دِ پیش چھوی کیاہ سنم
ازِک ہو مہ ہو مُت چھو نہ ماتما
ژوشیوی مرِت گیم دِرودشتِ خنگ
بیِس سر زبرن ٹُلم تھدُ ژن
ژوشیوی ہر تیم گُل ژن نجاک
انِم سوی سر عاصِم نامدار
بسندکن مہ تھو کار آسان سنم
دِمس ہتھ شتر بیہ کرس نزارہ پار
سو مطلب ہوئے حاصل کری غم مبر
سیٹُن یار با عاصِم پاک دین
ہنرسِدُ اندرِ ہُل چو دورِ سپہر
بدربارِ دُربارِ شاہ جہان
تُہا آس بہ شاہراہِ صواب
بقربِ عنایت کروم متّصل
سو کُن زانہ نش ہٹ مہ ایمان کُنم

[illegible]

نیم بس ساده ویښین ... بوفا
لرزان ده صحابه تخښت بیزه باره
لکه جرس ناوزیر آسو دومی جنیب
بعد از ان بر دوبیته وارېب
سردار یله کهنو جنیب سعید
دعا که ویران کړده پیر

تونو ته کرم غم دار والیفا
تو به بدر وکوتنګ میدان کرسی
بسمت مترکو نمبارزان کرسی
اتن کښت دلبنګران تیغ تنګ
کډن ازکن تیغ فولاد رنګ
ولی اکر صحابن رها کړو بیان
نو شتی مرد ګنډ کړک بیزګران

وبیکن شهادت چه بده ونا — خدا سا نو ماون اسی سی وتها
ونت ئی کډن کش به تیر وکمان — کړن کښه ستمګر بدو ونح زوان
سپین تیر بامت زنزکش تمام — کډن تیغ فولادګون از بام
سټهاه مرد باون نه فوج پلید — دران دارو ګیر آخرا ګو شهید
ابوسفیبن سټ کړن جسټ وخیز — زګردن زټش سر به شمشیر تیز
ګروهی زنز بنورا انجار سپید — نهی روود ګرد سر آن شهید
زهیبت نکهه کانه اکها آونه — نمن کافرن مدعا دراونه
نهی باټ پس ته بنه لګ تم سمنت — بکه دور زنبور آسن ګمنت
ګکه شو نزد عاصم بوقت سحر — زټنت سر نوسن بلا دردسر
کروک مشوره یله نمس ایه سند — زتقدیر ګو بیده سیلاب تند
نمی بنو سر پاک عاصم بلنت — سوشهد نګل آب نهاون جهلت
ننه زن بیه زاصحاب نیکو سرشت — روان عاصمس سینت ګی در بهشت
ولیکن ګوډه داد مردانګی — دنک پور از راه فرزانګی
نزه زن زنده هم رودزان دو صحاب — نمن کافرو دنوامان ز انقلاب
زدوی امان نمن نکهه آګ بام — سپین ناقص عهد خود نم لیام

سرکعبه آسمن لرود درود دعا
سوی سی ... آنجا
زنس بیوی ... مقبول
بدر ګاه خو سوی ... قبول
پر سیکهبار ... عاشق دار
عرض یله جنیب ... زاده باد
سرس ... ګلان
ده ... خداوند لوح و قلم ... سعد ... قعب
...

شها گاله ون رنج بدخواه زی	پر احوال مظلوم آگاه زی
سو کانه چه و منه پس پیش خیر الانام	اد اکر اوه ما میانه طرفه سلام
نه دانا به ر حال چه وک یا آگه	نه حالی کړس میانو حال تباه

در نعت حضرت آنحضرت صلی الله علیه وسلم

بوز یارب سوزهٔ هجر ک سرزه غم بر خاک چهوم
آرزوی دیدن روی شه لولاک چهوم
جان نثار مقدم آن سرو گلزار دنی
پس بفرق سر شبانی تاج ارسلناک چهوم
خنده حالو بسته کړیس نقطهٔ پرگاره زن
پایمال پای دونان سر سره خاشاک چهوم
دمبدم سوزان جگر بر مجمر رنج و عذاب
جان سگار زخم تیر شست هفت افلاک چهوم
درمیان رنج و غم با صد هزاران التهاب
عود زن سوزان در آتش خاطر غمناک چهوم

سوالګی دل کم ګیرون سر بیر
زحال غریب آنحضرت پیر
نه بودت ګیرون مشوده پیش خیر الانام
تش تهیدس ایو کا نه زکاد
هیمت بین انجحته تش کرکاد
زبر عوامن وبیش یار سول
... ګیرون قبول

زه غریب سعادت نصیب ... زه اصحاب لا ... دی چوم
... نیت متقد او انحضرت
نه بودت زبر مدح نی
... نوصاحب ان بیدرنگ
... نیت متقد او بولاد جنګ

سلاح سفر بستنه باهمه گر — روانه ز خانه سبین بی خبر

سو منصوار والت ازان دار نهوک — ولی خوفه کن در شب تار نهوک

چهل تن بگه د خُبیبِ شهید — نگهبان آس از گروهِ پلید

بخواب آس منه آنه ہیبت خجل — تیامت ہنو بنو سو بیدار دل

بگه بله بد اندیش بیدار گے — ز بالینِ افلاس ہشیار گے

وچهکنه تنِ نازنین خُبیب — نجتّ مس کروک در فراز و نشیب

بدنبالِ اصحاب لاری تمام — کمر گنڈُ صحابو نه برانتقام

نهوک بر زمین لاشه گنڈُک کمر — سبین رزم آرا به تیغ ظفر

دران معرکه تم زه خنجر گذار — منی شور محشر کروک آشکار

جگر خسته در مکّهٔ تل تم جهول — مظفر سبین دو شانِ رسول

کروک قصد طیبه ولی برزمین — وچهوک نه خُبیبُن تن نازنین

زمیبن نهان کر سو نازک بدن — تعظیم و حرمت چو دُرِّ عدن

امی باعثه دو میبانِ عرب — خُبیبس بلیغ زمین بیولقب

مدبیں اندریت کروک سربسر — سوا حوال حالی بخیر البشر

خابن کروک با نراران صفا — دو شیبون تهنس تمنس بٹ دُعا

بوکره ودی نه امداد و دیگر کار جنگ
بعمرو دی نه اوضاع و اطوار جنگ

ذکر روانه شدن عبدالله بن انیس برای قتل ابوسفیان بن خالد

جناب امی وربه عبدالله
کر عبدالله ابن انیس سوال
لکس دینه حضرت در اطوار او
کهڙی وسوسه غالب از دیدنش
نه بوزنت پکان گو سو عبدالله
منافس اکس بطن عرنه جهو نام
تنوس انت چهو سفیان بدروزگار
پوتهی بله سو بدرنگ و چهن ڈل حسنه
زنس پوین گفتار خیر الوری
یه بس حضرت آسو گرمت عیان
پس انگه نشه نس با خلاص گو
لکس دینه سفیان چهورت چاچاپو
پیاسخ لکس دینه مرد قبول
نه قوم خزاعه بو چهوس در امنت

سو زمن از پی قتل سفیان براه
کهنه پرنه نادون سو نیره خصال
گرتهی پیده هیبت بدیدار او
بهس سر ززنت آخر از گردش
پی قتل آن دشمن کینه خواه
تنوی گو سو عبدالله بک کام
کرون ڈیره تت شتابه نزاون فرار
دلس گوس ظاهر ستها وسوسه
دین قد صدق حضرت مصطفی
وجهون نس برابر سو نیب و نشان
بهیره محبت نشند خاص گو
کنگ چهوگ کرنگ کته چهو کیانا وچانو
مه بوزم نه چهوی قصد قتل رسول
پی قتل شاه عرب آمنت

سو سرِّ طيبه زين گوروان — هزار آفرين بر جيسان نوجوان

زهيم بداندينشه سينه سوز — پيکان آسو در شب کهٽان تنهو فرز

بناگاه واتِتِ سو در بيمه راه — نعاقب کران آس ٿم کينه خواه

تکهه آس بِ فوج شومانِ ڄ ون — کهٽِنت رُود دره لغاراندوِن

بامر جهان داورِ لايزال — سرِ غار بکدم زلرِ ڏون زال

بران غار ليه وانت ٿم ناسره — گرهئنت ناامید آهي فيرت گره

کره گے نبرده بمقصود پے — سفر جلد عبدالله ڪرا وطے

ڏوهين اُن ادهين پنج راهِ سفر — تجهُن واتو آخر بخيرُ البشر

سو سرِ شين سردار ملک عرب — نهون از سرِ غفلت و هوش و ادب

سٽهاه گوين راضي شهِ دين پناه — وڇهون بله سرِ دشمن کينه خواه

عصا اگ عطا تس کرو ک از کرم — که همره بر اين عصا درارم

يتو في کرون نيون همراه خود — زهر شفاعت بزه بر لحد

دُرود خدا بر شهِ کائنات — ثنا مُنت جهو ارض و سما و ربات

ذکر سرّيه بير معونه و بيان واقعه آن

امي ور هه گو باک حالا ظهور — اِذا مومنن والو زائل فتور

ہیی کنت ون حسن الہی ہم ول ہول
نیا سہ ونیت پیش بیغ مع حیول
گرپنت گب بھیک نبی یخت شبرنک مشتغل
دیپ ہاینی ہیل ایپ الہی انکھا ساہ ظرف نیہ الا انام
صحابہ نیکانہ ہیر تُبن حب نیلین سور ضع عم الانام
ہمیشہ ذو ونی عسر بفیض ربان
صحابہ بیاری نیانہ

تہند نہ ٹھو تہون مندنیک گیش
مفاماہ چہو بیر معونہ بنام
نہ اصحاب سوہی گر راہ گے
خرام اِن ملجا صحابن اندر
نئی نُ شرفنامۂ مصطفےٰ
سوی عامر ابن طفیل آو تیز
دیُن یدمہ آسم شہادت نصیب
اکر دُ و دِ سدیم خدا ناشناس
ونت ئی سو یار رسول کریم
اکس بدرگس حکم کرہ عامرن
نئی اک شقیقن نہ قوم شریر
کو ڈک عامرن کہنتہ کرنسہ پاس
بامداد آن عامر ابن طفیل
بہ بیر معونہ سمت گے تمام
ونُ آسو تمنُت نمود وستو

اہتی اک شرفنامہ دِ تُس نہ خویش
تتوی وانت نم صحب و الانعام
ششرہت نم اندر چراگاہ گے
اکھا آسو پاکیزہ سیرت نہ بر
صحابہ نہ ہمراہ نین از وفا
تمن ع ون صحابن ع ران رستخیز
گر شہو نوہ بہ پیش حبیب مجیب
اڑ ویس اندر باہرالان سپاس
نشہ عامرس ڑا و بے زرن ویم
کہ این را بہ تیغ عداوت بزن
بیک نیر باؤن سورہ وشن ضمیر
دلس گو نہ نس لحم خوف و ہراس
غلابق نہ ہر سو سمی اجبل خیل
کمر بستہ بر قتل صحب کرام
کہ باید خرامس کوہ زیر گو

عرض کہ
مقابل اسین صف
اولاً دادو مرد
ونک سیغ روی نفرنے
نیو اسیع ہیچ رواں
بہ سلسلہ اپن نفر
اسک روح

٨٩

جناب پیش بجمع عزت رسول
وکو آ بنہ از پیش ارسال
نہل دو ونکون الا
من بجذ کن کافرن پیشوعا
بہ ابن کرس سوی عامر
بیکبار گل نم جود از عذاب
تنا منت چیہ بیست پہلے ہی

بیچ بیمر کدو بہ قتال
اوبیقن ابرہ کرنت سوال
سوی بدر با
روانہ امی دا ہیم کو نتاہ دین
الا مسلمین
دربدر مو عدو بیان چکو
رفیق حضرت آنحضرت
تنا منت بر اصحاب دین
پہ علیہ وسلم

بسالِ دگر چهو لڙن بيهه سبب
هي آنه بي شڪ بسالِ دگر
صحابو باياءِ فخرُ الامم
پديدار بله روز موعود گو
دران سال گو قحط مکه ظهور
جنابن کرُن جمع فوجا زبر
امي عده موجب بصد عز و جاه
بمکه ابو سفين بوزياهم
تخلف کرُن گوس پيدا حذر
نعيم ابنِ مسعود شخصاه بنام
مدينس اندر دبدبه ميانو نزاو
چهه دوران جوانان خنجر گذار
چهو درامتُ رانبوه باصد شکوه
هي کن هويدا درآفاق کر
ازين بيم شايد گرهن نيم دل

گران چهوس درين باب تاکيد کيت
نوزهه نه مره جنگن چهو باهمدگر
تن درجواب آسو ديمين لغم
صحابن سو نوسال محجوديو
گرفتارنت منرگي اهلِ فنوز
تي چپت و چالاک از بدگر
سو افواج هنت گو ميعادگاه
چهو بر رزم از عزم خير الانام
زبيم شهنشاهِ جن و بشر
دپُن نس رڙه گرڙه پيش خير الانام
دبک آوه صخره بصد چلچلاو
فرو هشته شمشير زهر آبدار
شناور چو ماهي تناور چو کوه
تمن ميانو سهيبت باغراق کر
زميدان ڍلي نه ڙين منفعل

نتن نتن وجیون بنخت تا کپیندا رہم
وتن پیش پہنچ حضرت سوا جوکن نہ زمین
بتی وارو رب پت ہاپت سر دین
بے فلک رواں عزت ہتر منہ ارہتن
نفہ نہیر وس نیاد کہ جہن
بکھمبر جیدران رب بنہ بنی جی سو رفیع
بیگان فوات اسکا وقت دیوی وصع جی بیع

کنک تا بیک ہفتہ مال و متاع	متاعش و چندان لبکو انتفاع
بخوبی لبکو سود دنیا و دین	ہزار آفرین تر جہان مسلمین
بطیبہ پس از مدت ہشت روز	روانہ سین شاہ گیتی فروز
بنامت پہو دادو سند برقرار	تنامت تنا بر شہ کامگار

وقایع سال پنجم از ہجرت و بیان غزوۂ مریسیع کہ آنرا غزوۂ بنی المصطلق نامند

زہجرت چو شد سال پنجم ظہور	ہریو فدر شاہ سراپا سرور
رئیس بنی مصطلق زشت کام	اکھا بڈ خبیث آسو حارث بنام
نمی کرہم لشکراہ سیخ بای	پے رزم شاہنشہ دوسرای
بہی شیچ بنک پیش شاہ جہان	سپین نتنہ آمادہ بر رزم شان
بریدہ جہوئیس اسلمی مشتہر	منس مہربان آسو خیر البشر
نہانی روانہ کرک سوی سعید	بجاسوسی آن گروہ پلید
غرض پلیہ بریدہ روانہ سین	گرہت حارث نش نتن نس نی
اگر جہوی کرن باپیمبر زہ جنگ	بو امداد لشکر گری بد رنگ
وتن نتن نہی ہاپٹ گفتار ٹاٹ	سرہ طور لشکر کرن وارہ باٹ

بجا سوسی آک اسکا فدا
بجان جی سوی بہ سنہ
بجا سوسی جی سنتہ علیہن
پہوان جو عرض اسلام سعد
کیا وعرض پیمبر باہمین
اگر منتظر جنسو ارہ عجبی
سین ارہ جسب بنی
ز دین

91

سپند مر کو بخت ابوبن جہو
بجا سوس از عم باوین کو
مع الفضہ کو کرم بار و جنگ
رہ نیف میل باہم بیتر وفرنگ
صحابو سپاہ بر یاران کردو کر
دبس تر بیتاب میدان برگ
ہر بیت ریک بر گروہ بیع
غنیمت بوز الونہ پل تم
ز جمع صحابہ سین آک پہنبد
المخیر ز بین کو سوم ازان بنیبد
ز کفار مرد ارسک تہ ہ نفر
ہو بد رکو درث مفر زواد
بدستن صحابہ پہنا کہ کر لیم
زنانہ از انجملہ دو بین ضبیم

نکو گوی و خوشخو جویریہ نام
سہ مہ پام وجھہ حضرت عائشہ
دپن جھیں بوزانن بحسن قبول
نہی شاہ خوبان امام الانام
برزہس حال شاہن دپس نمہ جواب
کروم دین اسلام از دل قبول
ولی جان فوجن بوقت جدال
بتقسیم ثابت چھوس ابن قیس
مکاتب منگن چھوم سو پاکیزہ دین
زہ نس نش بالطاف مو کلاوتم
دپس حضرتن رفذ خوش غم مدار
بیہ چھوی دلس مدعا کرادا
دویم مدعا چھوم بعقد نکاح
برحم آو بوزنت امام الہدی
مشرف سپن پن بحسن نظام

دلارام خوش کام شیرین کلام
دپن حمد بر صانع ذوالمنن
بنس سرفرازی بعقد رسول
تنوی وانہ ڈیٹھک سہ شیرین کلام
بو چھس دختر حارث کامیاب
بلاشک زہ چھک خاص بیہ دان رسول
کرس بستہ نیو ہم بتاراج مال
بین ناگہانی بو حور نفیس
بو درماندہ چھس نت اندر دلحزین
انہ چھوم چھنوی زڑ وتہا ہاوتم
دمی دیار وارا چھوسی غمگسار
دپس تمہ کہ ای سرو باغ وفا
سرفراز یاہ دم مہ باصد فلاح
کرن نس سو مال کتابت ادا
بعقد نکاح رسول انام

تنيم ازان باب آمنت درست
سبب جهو ِنن صديقه کو منت نخست

تنامنت نيمّ جهو از حق روا
تنامنت جنابن درود و ثنا

ذکر غزوهٔ خندق که آن را غزوهٔ احزاب نیز میگویند

جهو راوي ديان باهزاران سرور
امي ٿي رهيو جنگ خندق ظهور

سبب تنهن جو آمر که حضرتن
گرهين دو مشرک کرن از وطن

ز طيبه مان يهودي کڍيو ڪ
سهن سبب ٿيون نه اينا زخوک

صحابو يکبار کڍنم يهود
بحکم حبيب خدائي ودود

از انجمله گي سوي مکه روان
ابو عامر و ابن اخطب دوان

سين مکين سبب از جهل باره
چو گل بهل ابو سفين خام کار

کرن بيه فراهم گروه کيتر
پي رزم شاهِ همايون ببر بر

ته جس پرائي برپا کرن سباڪ نباءِ
تمسن سبب آماده سامرم سماهي

مدينس اندر بله يه اخبار گو
پيمبر ته آماده بر کار گو

کرن مشوره بار سبب اک گره
نکس ديني سلمان دران مشوره

نيهي کن جهو آئين اهل عجم
وچين دشمنن بد بجاءِ و حشم

جهه لشکر فراهم به يکجا کران
کهنان خندقاه اک جهيه رگردان

ازان ضرب گیه بیاکی زمل عیان بروک بیه تو تکبیر با دوستان
بفرمود کز درگیهٔ کبریا مه کر بهم مفاتیح فارس عطا
ازین روشنائی زسوی عجم همه قصرهای مدائن و بهم
نرسیم زحمم لایک بران خاره سنگ کروک ربزه تن از سبز و جنگ
ازان زحم گیه بیده برق دگر سپین خوش به تکبیر خیر البشر
دپن ذات پاکن بجاه و حشم مفاتیح شهر یمن نخشنم
قصور مداین ز شهر و دیار پس از انتقالم رڅ میان یار
مع الفضه از دست صحب کرام سپین شق و بین نام خندق بنام

ذکر نقض عهد قریظیه و ملحق شدن ایشان بالشکر ابوسفیان
و فرستادن حضرت بعضی معتمدان را به نصیحت ایشان و اباکردن آن بدکیشان

پیهود اوی پیان فی را و بله پو حرب سوی شهر طیبه پی حرب و ضرب
دبیه لکوین اخطبس کاهی بحوان کر کنا زه کاه کر تک این زمان
یهود قریظیه بی شبه و شک مددگار این کار نم کراده یک
نمو عهد کرمنت چهو با مصطفی کرک نم ازان عهد و پیمان جدا
پس از نقض پیمان انک تیز تیز کرن نیت مدد وقت رزم و ستیز

[illegible]

روانه ٿين ها هزاران سرور — بفوج ابو سفين بي شعور
سمت جمله گي سوي خندق روان — و ڇهينت تنت بين خيره تم تيره جان
سو خندق ڏهينت ني بشور و شغب — و ڇهيک از سر فسکر کارا عجيب
بخندق سمان آتش از هر کنار — دپان لوي تر و نه کرو کارزار
ٿيو ڏهوي سان تنت اندر عبار — سمت مومن آ سنگ گران سنگسار
زبس زخم هاي سنان ها و سنگ — بوان آتش تهم سنگدل تيره تنگ
دو ها ٻين مقرر ازان روز ها — کروک درا و اک پهلوانا زجا
نوي هيکلا پر دلا خود سرا — دلير از بر دست زور آورا
ٻيا و بخته از ميان يک حسام — به قهر شو هين آسام کمتر غلام
منن ها و عمرو بن عبد ود آسو — سپهدار کفار سوي مرند آسو
بميدان نا ورد گو بر سمند — کران کر کهه صحابن بصوت بلند
که شير از نيستان برون آمده — بر آورده دندان بخون آمده
ڇهه بين زور بازو و سو نيزن نيز — به شمشير و گرز و خدنگ و تبر
بميدان ناورد نيزن سو مرد — و ڇهو کس ڊين مرد و قت نبرد
مه کاڻه ڇهو منه ثاني بزور آوري — نوي ڇهم مه ورد داوري افسري

[illegible]

95

[illegible]

لگس دہنہ حیدر کہ ای نابکار — مسلمان سین کفر زالن نبار
دپس نم سگن بدرگن ای عسلی — بنون دین و آئین مہ کرزہ تلی
جوانا زہ چھمک رتن نہ دانا زیر — بوچہوس پہلوانا توانا بصر
نژہان پہوسنہ رعنا جوانا زہ ہو — زنیغم گرزہن مارہ دانا زہ ہو
لگس دہنہ حیدر رتنہ مقتدا — کہ بانگ خواہان بوچہوس زخدا
زہ مارہ گرہ تہوک میانہ وسنہ گرتہن — جداسر لوگرہ ہی خداگر تہوریتہن
سو مردود وتہو بر زمین از فرس — حرارت لسر سخت کہنونش خرس
نجن ضرب شمشیر لاین بسر — خجاب جلیس تورٹ سپر
سپرتہ سن نہ گو چاک تت از قضا — ولی رچھو حقن حضرت مرتضی
پس آنگہ بہم میل در کارزار — فن پہلوانی گرو گ آشکار
بہ تیغ و تبر میل باہم بجنگ — دران یہن میدان چونمران پلنگ
بگرد زمین گی دو شہوی نہان — زنظارہ خلقو وچھو کنہ نشان
ازان گرد نم پہلوان دور پے — زنظارہ خلق مستور گے
در آخر بتائید پروردگار — مظفر سپن حیدر نامدار
زجابرہ ہویدا یہ تقریر گو — دران وقت آواز تکبیر گو

عیان آن زمان فضل داده گو بخندق سو گرہت نگونسار گو
صحابو کرُس تنگ میدان سنگ سو مشرک ازان سنگها آو تنگ
بفریاد و افغان دین ز اضطراب مه مار یوم زینبیان برنج و عذاب
مه ها ریوم سنگ از عداوت جو میغ مرن جهوم اکی آنه بهتر به تیغ
جناب علی و نهو بخندق جو برق زه باره کرن نش زه پا تا بفرق
دلس مشرکن سخت وسواس گو زلان عکرمه بیه مرداس گو
سراپاسه کیفیت آیدار ابو سفینس نش کرک آشکار
ابو سفین بوزنا ہیت کنو سو نو فل ہبت علی ہاره گو
عقیق اک دِما ناوه کن مشتهر نوتی زلو زبیم امام البشر
زهیبت بنی قوم غطفان نه زلُ نمن بز دلن ہیتین نال ولُ
صحابه دران روز کے کامیاب بامداد شاه ولایت مآب
سو عمر و بلهٔ نه ضربِ صمصام گو بغایت قوی دینِ اسلام گو
دران غزوه حضرت نذ و تنزلی سٹهاه ثنا گو برِ جنابِ علی
ملقب دران مت سو اکمل نهون ز اعمالِ امت سو افضل نهون
دران کشت و خون زم و جنگ و قتال صحابن سٹهاد انو رنج و ملال

شیغل حکیکی پشر سعد جاک سر نیغ نب
زنجی نسه شیت سنه تر ش پینن و نمر سنه هی
زنه نعافب مر ز اولیه زحیب نامودی
بیب خمه بسر شنان به حکم پینر سن نتان
پابن جسه باپیر مصطفیٰ صلوٰة و شیعن
نصحابعوه ادی بعب ونن شیپ یعبه از جعن
صحابعو ادا ادی شیمه زبعبه صحابر
صحابه بعب نعمسند شمار
صحابه پیغمبر نفس
ستی شیب پیش نفس
نعیم ابن مسعود دو تش
مسلمان جن حضرتن زود
مه حضرح وین امصاص صلی اسرع مم
منتصر ارین دین یا اعلی
زم نبعن پانیرن ابرن ترجمه
دی کا هنه بران حال اکر جهونه
دیان جهوی مین مشرکن هر کنا
دیک نرفتق در میان هم نگار
دل ان انقش کپس نن جدائی کرت
در کس افاق و بس بنیان کند
دیکن اجازت آلکنه هم دونو
جحان دبن کسب ران اکادرم
قرنیش ف امهو نیپار طار دم
قبیصت سهاه کوتر حب دیل
تمام قدرت نهاه ابو قبح
نهوم قرنطیه لا سا یموده
کو کو ک دینه سو ی از قرنطه و بیر
نوہنیہ بیت سهاه ہمن فهان طاهر

خبر چهوه نهنر کړه ولس ماهی جحیم
تو به عهد و پیمان کړو با قریش
در آخر قریشی نه غطفان تهین
عمابد بیو انه محمد به پیشیں
تو به ما چهو تهنو جمانها فی المثل
لګس د بینه نه کاری رفیق شفیق
زه چهوک سا تو مشفق غمخوارګی
د یک تم قریش نه غطفا بهن
و تهنت یدچکه اهل اسلام بن
قریشی نه غطفان سراسر بیو
به ګفتار یا منت نن ګو ګنن
پس اګکه نعیم پسندیده کیش
نمن د بنه لګو واره چهوه تو به خبر
قریظیه از کار خود ګے ملول
نمی دیو خبابس د زی مخنته

امی ما به تیره پیش و تهان اړی جحیم
نمن سبت میلو بصد جاه و عیش
تو سی یکطرف دو دنزاون تهن
دران آن بیو ما به کمک قریش
تګو کیاه کرت با محمد جدل
و بت په کنهاه اک معنی دقیق
به مشکل سخن حل کرن زنی نګی
رټو تو ه بخوبی ګرو چیذتن
تو به ګوشمالی به صمصام دن
تکمن دت مدد از برای ګرو
لګس د بینه بیشک بزوی جنګ دن
روانه بیبن سوی قوم قریش
مه کنهو چهوم حسد با امام البشر
الکهاه زوره سوزک به پیش رسول
عطا کر خطا آو سانے انتقه

ژلنبولدوک توره واپس پیام ‏— اگر وکره مواس چهه کرنن خام
تو ہیت بُہ نیره جنگس بنی ‏— مد دیش دیو پس سو گو اجنبی
بگوش قریظیه وانو بله سو فلل ‏— دیکُ پز چهو منتُ نعیمن سو حال
ییمک یکسر از ہر دو سو اتفاق ‏— کرو ک چیت و چاںگ کر بر نفاق
متالاه چهه مشہور اندر زمن ‏— نہ ہرگے نموداردون لشکرن
جناب ز حق آسو منگمتُ دُعا ‏— بہ تخریب آمِن لشکرِ پر جفا
روا سوی دعا گو ز حق غفور ‏— ہویدا آیو ن سخت بادِ دبور
غضب کافرن اندران راه گیک ‏— وُڈِنُ زان ہوا خیمه خرگاه گیک
بہ ہمراه آسو ک نہ راوُوک تمام ‏— نہ روو ک شرابُ نہ روُو ک طعام
خداین سوزک ناگہانی بلا ‏— ہُمی نال ولنک کرن مُبتلا
ہمی آنہ زال کہنہ روُوکنہ تاب ‏— نیک شیچه بشاهِ رسالتمآب
تمو دیو ون اعدائے دین بن نہ ننگ ‏— ہکن نہ کرنٹ ون اسہ سبب جنگ
ولیکن اسی یوره لارُوک تیز ‏— کمر بستہ پیوستہ بہر ستیز
بتو سوی کلامِ شنہ نامدارہ ‏— نمایان گو از گردشِ روزگار

غزوهٔ بنی قریظه و کشته شدن آن قوم بحکم سعد بن معاذ رضی الله عنه

99

وُنهه جهي مُسَلّح بفرمانِ رب
بهتن جهڪڻ ٿه بر بسترِ استراح
ڪنڌو ون ڪمر بيه جهڙي ڪارزار
ونت ٿي روانه سپين سيد رنگ
دُرفشِ مبارڪ ڏٺن حيدرس
وڇهڪ مومنن تهه فروزان چوپله
ديڪ خضر نن ڪم کرو توه خبر
ديڪُ تم سو حبه جهونه بلعيقين
سخن مختصر با سپاهِ گران
دوان حيدرن ڏٺه بجاه وحشم
ونان دُو حصار آتش نم اجنبي
جنابس سو گفتار گو بليه ڪين
بس انگاه گو باپنه خيرُ الانام
بصد فهر دُهنگ ڀران گفتگوي
نمو بدر گو توره دَهِيس شها

بنجونِ قرنطيه ملک تشنه لب
ملابڪ جهه گنڈٺ ڪمر باسلاح
برزمِ قرنطيه روزيو نيار
ڪمر گنڌ جنابن باآلاتِ جنگ
بلشڪر روانه سپين بر فرس
مسلح جماتهاه درا نثايِ راه
ڪسن دينه دجين خبر ڪربغر
تسندي بوتهه آسو روح الامين
فلابس نکهه بيوٹ شاهِ جهان
بز برِ حصارِ قرنطبه علم
سٽهاه واٿ گونه نشانِ نبي
ديُن بد ون نه مه يدُ پرنن
بز برجدِ قلعه آن ييام
بنر ير واي جمع خنزيرخوي
ونان کالسنه آسڪنه تهونانزا

سخن مختصر بنگ گر سر جهول

دیکُ تم اگر میانو بو نه صلاح
چهو بیشک بو صاحب رسول خدا
لسندوی اگر امر ما بنو بدل
بجان بُد کریو بیژه بهو الحق خلص
نه بوزن سهاه نندگی تم جهول
بین دین وليبان ڈُباؤن بنا
بیکت نزاو زن بش و نها بابک ناو
دیکُ تم یه کت بُد بیونه پسند
دراول کرد قتل اہل و عیال
نصیب آسه بُد فتح شاہ زمن
لبو بُد اسی در بیابان ظفر
بپاسنگ نگس دبینه تم روسیاه
کرون خون ناحق چهه ناکاسگی
بهو کر جان بن خون فرزند وزن
دیکُ تم نه مانو بو کت نه یه کت

ہجنگ بمیر مگنبدِ وسلاح
چهه منبی تجویز بیت مدح وثنا
گر نه وه بدبہگو نه خوار وخجل
نه بند مصایب گر بو پس خلاص
لگس ح پنه اس کر نهاو قبول
بغرفان سو تو بست نزاؤن بنا
چهه ماره گر شان جلد جاره بناو
کرو قتل فرزند وزن بی گزند
ازان پس کرو با محمد جدال
بین بیه بار دگر بچه زن
بین بیه زن وبچه بار دگر
زن وبچه مارن بهو بڈ بهو گناه
بیه گو بان نزاؤن در آوارگی
ذره بهوش کر مشوره بباک کن
چهه کیاه امه خو نه نه مصلحت

بيان غزوه ذات الرقاع

ونت ئي سو سعد سعادت سير
لکس دبنه از لطف خير الانام
ز عقل و فراست به ملک زبر
دبک تم اگر مه دتو اختيار
بخنجر شمشير دته ز تا نو سوا
تهند مال و دولت متاع و سلاح
خبابن ديس تو کرت حکم شان
پس انکه بفرمان خير الانام
کهنوکن يوٽ خندق لشهر اندرين
فرادي فوادي مدان ستخبر
جو دريا ز خندق روان کو سو خون
ديان در معابح چو ملا معين
بشمشير کين بخنجر تا بشام
هري يم کرک تم شبانه هلاک
ازين غزوه فارغ سين بليه بني

يکان کو بدربار خير البشر
چيو حکم قريظه تهو مثت زه تام
چيئي آن گروه شقاوت ته کر
تک گردن از خنجر آبدار
سراسر کروک سر ز خنجر جدا
مسلمان نين باهزاران فلاح
هنداين ته کري ز هفت آسمان
رٺت نيک تم در مدينه تمام
کرک تم عدوتت نکهه سرنگون
رٺت تراوبک سر به شمشير تيز
ز خندق ته از غلبگي کو برون
شمار آسو نوشت تهنه باليقين
بجو بي کروک قتل خاص و عوام
بر خشيدن مشعل تابناک
بغارنگري دراي کهنه اجنبي

غزوه بني لحيان

سبب تنہن جو بعض صحب عظام
ندوی قضای خدای مجید
قوی آسو خواہان سو عالم مدار
نہ ہت مرد ہٹ ۽ راہ آخر سو فرد
پہ کٹ واڑ پہ بیش لحیانیان
امام الھدیٰ سرور نامدار
فتا نا ہ لیئن نہ نہ خبیل لیام

خبیب عاصم ۽ طلحہ سہ کنہ کرام
تھندی انھہ آس گیمت شہید
کرک تم ستمگار دخل بنار
بگلگشت گلزار رزم و نبرد
کرک عرصہ خالی نہ زل ازمیان
تفحص کرنہ لگت بین و یسار
نہ عسفان گرہ گو سو حلوی خرام

سریہ محمد بن سلمہ

روانہ امی ورہہ کر از وطن
پی قتل ہت تیغ سیمین نقاب
بہ کمک دتن سین نش نزرہ سوار
سو غازی نمی ہت روانہ سین
بکان آسو درشب چو ماہ وطن
ہنی بایٹ واتو بہ مقصود گاہ
سٹھاہ زن بہ شمشیر مارہ کرن

محمد بن سلمہ آنحضرت
بجی بنی بکر ابن کلاب
سلحشور و پرزور خنجر گذار
مرخص زشاہ یگانہ سین
دو ہل بیت ٹھاں از عدو سوبان
ہو شیر دمان جراو تشنہ براہ
نہ تیغ وارہ اوارہ کرن

١٠٣

کروم تیر باران بمن احمقن
سو غارت وجہت تیز شرارت کھنم
ولی تم نہ رودم مقابل بہ تیر
بہمت مہ لائیم بمن تیر و سنگ
پکان آو ناگہ دین گیر ودار
وچہوک بلہ سو نامرد مردی کرگ
بہمت مہ کرچسپ مچابک کمر
بران کوہ ڈیٹھوم لیان باحشم
وتہان و رہ ڈیٹھم غبار از راہ
تکہہ آم آخر اول زان گروہ
دلس خستم کٹ تیغ تیز آخرن
زسینہ بمس خون جاری کرن
عیینہ نہ کٹ تیغ پہلو شکاف
تندوی رٹن گرنہ گونس سوار
نزارن بلہ نس زیادہ سپین

بعنایت مہ بخشم حمایت حقن
بمن بش سو حبیبہ مہ فیرت تموم
بوارہ فضل خفی کنہ لکس نن اسیر
بدان تیر و سنگ آہی م سخت تیگ
عیینہ سپہدار جمع شرار
بحملہ مہ پٹ دستبوی کرک
زلس بر سر کوہ زان شور و شر
خرامان خرامان شفیع الامم
وچہوم شاہ مرسل بوان باسپاہ
بیہ بو فتادہ بفر و شکوہ
مقابل عیینس سپین بے سخن
بیک ضرب خنجر فگاری کرن
اکی زخمہ تراون سو مرد مصاف
مقابل کرن تیغ زہر آبدار
مبارز لشند بو فتادہ سپین

ذکر سریۂ عکاشہ

امی ورہیہ کہ حکم آنحضرتؐ
جماہنہ از قوم اسد پرہ
سوی گو عکاشہ بحکم رسول
برا نخال بلہ نم خبردار گے
عکاشن از انجملہ کاہنہ ڈپوٹھنہ
شجاع و صہب آسو نام دوس
دران جستجو رڈ منواک جوان
امان دت نمی ہاونک بی تلاش
عکاشن فراہم نہ کہ سر بسر
خبابن امی ورہیہ کہ باسپہ
بذی القصہ سوزن بصد کروفر
نم اصحاب گی بلہ بصد دبدبہ
سپین تمنہ آمادہ بس شوخ و شنگ
ندوی قضاگے مسلمان شہید

عکاشس ہپے قتل خیل فتن
بمال و مواشش و زر و سیم و دُر
چہل تن تلن سینٹ ز اہل قبول
بجای دگر ثل نہ ہوار گے
تجسس کرن نہ بنہر ہوٹھنہ
نمی سوزن از بہر تفتیش پس
ولیکن ہنوک نم جوا نن امان
نمن کافرن ہیند سومال و مواشش
پس انگاہ گو بیش خیرالبشر
روانہ محمد بن مسلمہ
دتن نن ز اصحاب بیندہ نفر
بذی القصہ سوی بنی ثعلبہ
گو از ہردو سو گرم بازار جنگ
ز تیغ مخالف بضرب شدید

چہل جای بعوض گو شہر سر کرے
شہید نہنہاد دن ان زبان سر کرے
سوی ہم نست عرب اعظم شہید
محمد جیو لیکہ مجروح
میان ان شہیدان سوزن خندہ
سینٹ بن ہنر زبن شہیدان
جوا اشتوی و انوار ازاہل
نمی نمل سوی پیش ابجاب
دوان فارغ نماون ابواب
خباب عبید و سوزن
چہل تن دن سینٹ جیند
نہیند نمن نمشن سپین قدرہ
ولیکن دو دو دشت گوہ
ہمشت

عبید ہم فرزند بجز الانام
جیہ الصلٰوۃ و علیہ السلام
امی ورہیہ زبید سعادت لزوم
نہیں سوی دیار جموم
دین نن جمعون نابہ قوم سلیم
نمیر سو ہنوز بی دل دوی
نیورنت سو و فتح و غنیمہ
گو از عون و فضل الٰہ

کم بسنہ نہ و رو بدیو اداو
سوزن اک جماعتہ بہر اداو
نموی گرنہ ہنہن نہ بد حارث دیوان
دتنام بسو ہو اک کاروانا ہوان
روانہ سپین بیش خیر الوری
کرنہ بنہ نہ دین نن شہید
مظفر گو از عون و فضل الٰہ

١٠٦

مرخص زنشه بلبه نم اصحاب گے
بهيجاى ثروبين فبيغ وحسام
سٹهاه زن ڈنک از گروه قريش
بنام آس زينب شهس دخترا
سه منكوح بو العاص آس از قبول
جنابن نه مانش نه نزاؤن بله
وجهوم در معارج سو بو العاص گو
امى ورهه گو عبد رحمان عوف
سوى دومة الجندل از بهر جنگ
لكس دبنه دنهه كنڈ كمر بروغا
ولى غدر هرگز اول كرزنه
باسلام كرزك دلالت اول
گوڈن كرزنه غارت مال ثبان
اكر ذلت شرك تراونثهن
نهندس شهس دختر مه جمال

بران كاروان دانت ازراه پي
يه آسنک نه بيوبک بغارت تمام
ابو العاص نه انجمله باجاه وطيش
نه دختر زاوج شرف اخترا
نبي منكوتند ويمان از رسول
بمعه مال و دولت ازان قافله
سوى مكه نت مسلم خاص گو
بحكم جهاندار بي نرس از خوف
نصيحت كرس حضرت بيدرنگ
غرا باعدو كمرنه بهر خدا
نمن سبيت جنگ وجدل كرزنه
سوى دين حق هاوزك ونا اول
رواثهوزنه قتل اطفال ثبان
مسلمان بنن پور ايمان انن
بهران نسى نه انزن بعقد حلال

وچھون دِرِہہ اک جوانا پکان
یمی برعدو بنجبر واتناؤ
گروہ مخالف رٹن بنجبر
ہزیمت یمن دِت رٹن چاپا
امی ورہہ زید بن حارث روان
بامّ القریٰ واتو یلہ ناگہان
بغارت یمی چپت وچالاک گی
سوزنگ یلہ زنقد بر زیدس بنو
دِس حضرتن سیت کنہہ تنغزن
ہتِن انتقام از گروہ شریر
عرینہ مسلمان امی ورہہ گو
ڈیکہ حضرتن دِل مہ ہارن سیو
یمو اُن یمو فرمان حضرت بجا
ستھاہ آس اشتر ہرات مرغزار
یمن ووتن ہند رٹک لول شیر

رٹن سوی ویکن ہتس یم امان
علیّن مجال از ذوالفقار ہاؤ
کرن مارہ وارہ یہ تیغ و تیر
یمی ہت پکان گو بنجر و الوریٰ
سوی شام گو بائکی کاروان
جماتھاہ گیس پیدہ از گمرہان
کروک قافلس لوٹ بیباک گی
بہ پیشیں جہاندار فریاد گو
یمی ہت پکان گو سو عدا مکن
اُڈن سر ہٹا ون کرن اڈ ہیر
ویکین لتند قوم بیمار گو
فراغت لبو لول اشتر چھیو
یلا فس اکس گی قریب قِتیا
نہ خاص سپیر یمی شیر دار
ہتک مَی چھ از حکم شاہ بشیر

امی ورسه رخواب و چهو بگزاف — جنابن کران تنن بکعبه طواف

به بطحا گزتان با صحاب کبار — رسومات عمره کران آشکار

رٹانی بصد عشرت و ناز و عیش — کلید در کعبه دردست خویش

وتهت یام بیدار دل گو زخواب — و تن پیش اصحاب و دانش مآب

بعمره سگے آماده تن دوستدار — سو سردار عالم نه رُود و استوار

عجب اوڈشاه آس قصوی بنام — کرت غسل کهنو انت امام انام

سوده غره ماه ذی قعده آسو — مگر در ازل سوی تن و عده اسو

تچک سبت شمشیر اک در بغل — پکین گے زندر وارده زا بغل

دنگ خیمه یله ذو الحلیفس اندر — با حرام ز اکرام گنڈوک کمر

دران بقعه یا مینت سپین لوز یار — هنک پس کرن تنت هدایا نیار

حلال اشتران هدایا کرک — دل و جان به لبیک گو با کرک

نگهبان نهون حضرتن یاد پیو — مفر زیران کار عبّاد گو

نگهبان نبے ودسوی نامور — خوشا شان دربان خیر البشر

یکه درا و با جمله خیل و خدم — بسوی حرم تیز تراون قدم

میان حرم لوز بله کافرو — کرم گسترن در حرم تراورو

برت آوچہ بلکہ سیلاب گی
تہی کن منتہ ای شہ باالوید
دنم جلوہ رانہا سنم کاسنم
پکہ پام بن خلق در غل و غش
مہ سیراب کرزم باب کرم
لقب آواز کردگار کریم
زشفقت پکہ بش دانای غیب
اولوالعزم پیغمبر آسن تہران
ولیکن ز روی فرون ہمنی
نوہی آسہ آخر دران داوری
مہیت عمرہ ای شاہ امت پناہ
بفرط گناہ از تہید سنیم
گنہگار جہوس امتی عیبدار
کرم از یم رحم بخشتی سنے

ازان آب اصحاب سیراب گی
کرم سبز و سیراب کشت امید
ننتم غم ننتم مہربان آسنم
کہ ومہ کران العطش العطش
کرم کرزم ای آفتاب کرم
نوہی مومنن پٹ رؤف رحیم
بذیل حمایت ولوسان عیب
بہ تفتیش نفسی و نفسی کران
نوہ آسو کران امتی امتی
نگین شفاعت در انگشتری
بن اندا کہنہ کرنہ غیر از گناہ
بروز قیامت ندامت بیم
مگر نہنرہ امید پٹ جہوم ملاک
ز سوز قیامت ندارم غمے

نعت شریف

تِتو فير نامي ڇهو ڪنه شايان اِت خوانسته | اڳر حال نرمل عرض ٿهنديس ڍِ رانس نع
سو حال جانوي با وه نس شاه ڦي شانس نع | ڇهوس خسته لاره آغه سنديس انتيانس نع

تشريف بردن آنحضرت بمکه معظمه به نيت عمره و صلح کردن با کافران در حديبيه

بيا نامي از ڪلک معني نگار | بيفشان بکاغذ دُرِ آبدار
چنين گفت گوينده داستان | زِ احوالِ آن سرورِ راستان
شهن در حديبيه با جيش و جاه | بلند يله کرون قبه بارگاه
بُديل ابنِ ورقا ز قوم جهول | ڪرِس گفت دوان آ و پيش رسول
ز قوم خزاعه سو بو با سرور | نمن با نبي عهد و قول آ سو پور
نبي مهر مهرِ امامُ البشر | کهنتِ آ سو نتن برگزين جگر
نبي با و حالِ عدو يک بيک | بدربار سردارِ انس و ملک
شهانم دِ ني نه پيڇه در حرم | درين باب گيمت ڇهه ثابت قدم
دُبن نم بو ڇهو سنه بجنگ آمُن | وليکين پي غمزه ڇهوس دامن
ڪرن عمره آس اندرين سرزمين | نه بر راهِ هرّاي اعداي دين
حرارت قريش ڇهو منگن اندر | ڇهه جنگس برٹ آماده تم خيره سر
و نهان از حسد بد نجارات ڇهک | وليکين عبث تم خيالات ڇهک

۱۱۰

وچهان آسو آداب اصحاب دین
نهانی دیان بو بشاره زمن
بهس سرور س افسری شو بنا
بهس آفتابس دل و جان فدا
غرض بله و چهون طعه و طرز جناب
نمن دبنه لگو با همه جیش و جاه
پهو و چهمن مه قیصر نه نوشیروان
ولی چون محمد علیه السلام
نمس بهنه چهه اصحاب و استضمیر
باین شوکت و شان و قدر رفیع
هسه از دهان مبارک لعاب
بهین و تبرکت سندی صحاب
بردی و گردی درین روزگار
غلاما شوبی شاه خاور زمن
چهو کراون نمس صلح بهتر ز جنگ

بی حرمت سید المرسلین
هزاران هزار آفرین چهوی مین
بهن دوستن دل و چهمن لوبنا
بهن نارکن هر جام جا
فریشن نشه گو بپای شتاب
مه شاهان عالم چهه چهمن شاه
ونی چهوم نهند شوکت و عز و شان
و چهومنه مه کا نهه شاه ذو الاحتشام
چهنه تهنه سنهس کمینه فرمان پذیر
تبن نس مطاعس تهنی هه مطیع
اگر نزاره و شاه بنون ماب
چهه مالان لاله رخن سوی لعب
نه رستم نمن هو نه اسفندیار
دلاور چهه یاد رهو داور زمن
وگرنه ان تنگ م شیر جنگ

ز قومی سکنانه آلهام بولیه بیب جلیس
سعد نمن اختش ناون نمن سند سوی بیب
سعد سرفصاره بودنت شنو سوی بیب
سعد و ننه ف ملا فارت شاه بیب جناح
سعد و چهرن بیب جهان چهو
سعد و چهرن جهانن چهه بیب
سعد و چهرن بانه عاشق عملی
بیب فرا لفب بیب و الضحی
سعد و چهرن چهوبن علی حسین
سعد و چهرن چهوبن رمل کبیر
سعد و چهرن چهوبن عرش
سعد و چهرن چهوبن نفسدای
سعد و چهرن چهوبن سرور
سعد و چهرن دافع درد و غم
سعد و چهرن سرکار بهیز
چهو ور بلکی شیر نامی بنام
بنی پیاره منوو سوو الاکبر
بیپار سرور حق و تبر
فریشن دین اندران منوره
رعون بیان کرو کرمی تره
و چهم کیاه چهو آنحضرت قدرعا
لم عمره چهوا با بزم و وقا
ونت نی نمن لن کریمی انفع
باتن ون بحضرت علیه السلام
و چهون دوره بله لورد و دوبی
قرلیشن نشه ز فره گویلی

بنتظیم امان ابن سعید عاص خود سوار
بمرده نهه کس با اختصاص
روانه کړ از امر خیر الوری

لگوک دپنه عروں به کړه اشکال — مه تمه خوته و چپه هر هزاران هزار
ولیکن چهو کړه جان کینه زن — نهتش صاحبس منع عمره کړن
اګر مانع عمره آن جناب — ګره هوته کړه و باادب اجتناب
نو به نش بوپت بهیره باصد جلند — پښ قوم هت بیرو جای دګر
نه بورت قریشو تسلی کړوس — پهرس دل تموتیژ مدارا ګریں
ز کفار کنهه زن روان تیر پے — بدیدار فتح ظفر موج ګے
صحابو ګرفتار کرد ر کمند — رټت نیک بیش شه ارجمند
ولیکن بله نزا و آنحضرتن — زبس مهر سوزن بسوی وطن
خبابن بفاروق ون تل قدم — ذه ګهڅ پیش باشندګان حرم
دیک از پی عمره آمنت چه اس — نه بردم و پیګار د زمنت چه اس
د رنطق معنی موذر عادلن — شهاجهوس بو دښمن بمن جاهلن
لبن نم عدو بد مه پټ د سګاه — شهادت دهم زنده تراول نیزاه
بحمله سمنت نم ستمګر نیم — به تیغ شهادت امیری دم
چهو بهتر نه رتنا ی شته وقبول — اګر ابن عفان روانه کړیون
چهو تر تا تهو عثمان قریش نشه — ګره هن بسوی بمن نه ثبت ګیشن نشه

زاصحاب بیعت چھو یون خبر
صحابو کرک یلہ یہ بیعت ادا
باصحاب لگو دپنہ خیر الوریٰ
چھو کرجان ونکن سو مردِ لبیب
زہ گلدستہ نہاوت سرِ کد گمرہ
بہ گو دست عثمان یہ گو دستِ من
رٹن بیعت ابن عفان زغیب
بوین ویل وافسوس تن جاہلس
بحق دستِ عثمان چھو دستِ رسول
مہ دل شکر للہ پر از ذوق چھوم
ہزاران سلام وثنائی بہ پے
چھہ الحق یمی چار یار نبے
پچھہ پر بابٹ یم چار ارکان دین
یمی ماحی شرک وظلمت سپین
بوینِ رحمت حق تمن دمبدم

خن از آیتِ پاکِ تحت الشجر
خبر واتہ عثمان چھو زندی بجا
ازین بیعت عثمان تھون کر جدا
زرضوان بیعت گرہن بے نصیب
ونن پیش اصحابِ نیکو سیر
روانی تھون حضرت ذو المنن
صد افسوس بر شیعۂ پر زریب
چھہ یس بدگمانی عثمان دلس
بمس شک سو بیگ چھو ابن ھول
پھہر ابوبکر و فاروق چھوم
بعثمان و حیدر زدرگاہِ حق
چھہ سر خیل صحبِ کبارِ نبی
بدل جان فشان سلطانِ دین
یمی قامع بیخ بدعت سپین
یمو تھاو بر پای دین چ علم

۱۱۳

توهه نش اگر وانه کانهه سانو ياره | در اسلام سوي آسه دعوي گذار
اسه نش سوگرهه جل روانه کرون | هيو تيهو نه عذر و بهانه کرون
وڻ بابه بي شرط پيش رسول | نمو نم شرائط تهند تهو قبول
نجر بر آن عهد شاه علي | انکُ نه تني لکهو بخط جلي
نبي صلحنامه دُرر وار جُس | محمد رسول الله ازفام کُره
نه ڈسيٺ دينه لگو سُهيل جهول | مه لکهه يا علي با محمد رسول
رسالت تسنز اس نهو کردوا | ولو کرچهوا احمد رسولِ خدا
اگر اس رسالت تسنز پراوه هو | عداوت دلس نوٺ کرنها وه هو
زنو ابن عبد الله ازفام کره | بدين اسم تبديل آن نام کره
تعلل دران باب کرجيدرن | کنهه ناپٹ حرف رسالت پهرن
شهن زانو از عقل و فهم و ذکا | مُبدّل کرت نکهنه تت مرتضي
لگس دينه لکهه تي سُهيلن پروڻ | سو معني ازان لفظ نيرن چهونُ
نيتو ئل شه بو ترابن قلم | کرُن تي بحکم پيمبر رقم
نجامه جرُن صلحنامه چو دُر | کرُن از مضامين عاليه پُرُ
ابو جندل از ساکنانِ حرم | بدينِ نبي آسو ثابت قدم

صحابہ تہ باہم گے اندوہگین
پسند آکنہ کنہہ بطبعِ بلند
کروک حکم ذبح ہدایا شہین
سٹھاہ ننگدل گوسوشاہِ جمیل
لجس اُمِّ سلمہ دینہ بارسول
بعُمرہ خیال آسو دردل ہمتن
غبارِ ملالت بہنت چھک توی
معافی گنہ مک دن تہنہزین گناہ
منالاہ چھہ اَشہر ختن تا ختنا
اگرنوہ کروپانہ قربان اول
کرن سر تراشی و قربان تمام
بس اگاہ کرہ حضرتن تنت عمل
صحابو بہ تبعیّتِ مصطفےٰ
کروک سرتراشی و نحر از ادب
ازان کارِ لیہ تم ظفریاب گے

زمہرِ ابوجندلِ پاکِ دین
کرون صلح با کافرانِ نژند
تم از حزن وغم رودِ فرمان شکن
ونن پیشِ ازواجِ خودسی دلیل
نہند بار بنشک چھہ گیمت ملول
ولیکن تہ کنہہ گونہ حاصل ہمتن
بر آئینہ ہاہی دل ای نیک پے
بنکو تہ تنکو تی چھو ہَک تکیہ گاہ
زخوردان خطا وزبزرگان عطا
صحابہ سراسر کرن تت عمل
چھہ آمادہ حکمِ تو ہر کدام
بمیدان کرُن نحر یا بی اول
کمر بستہ کرُ بادرونِ صفا
رچھک حرمتِ حکمرانِ عرب
بشہرِ مدینہ عنان تاب گے

نہ بوزت سہٹاہ ثناء اصحاب گے
وِلی آو کینٹن زنن اعتماد
اڈیو دِ بو مظفر گرہ ہو د رحرم
مع الفضۃ گو بلہ سو سورہ نزول
منور کروِن طیبکوِی مرز و بوم
مسلمان سُپد عتبہ ابنِ اُسید
نیتی نس زہ زن از گروہِ لیام
با لِفایِ عہدِ آنجناب سو مرد
لجیو عتبہ شاہس کرنہ زاو بار
لگِس دبنہ حضرت مہ کرمن چھو عہد
کرُن نقض ہمان چھو دوراز وفا
غرض گے سو ہٹ مکہ نمہ بے ادب
وِن اندرکِس آس دوست تیغ
و نہ عتبہ لگوِنس ندوِی تمیز
دزِس نم اتھس کنت سہ شمشیرِ تیز

اِدان مژدہ فتح شاداب گے
چھو فتحِ حدیبیہ ان منز مراد
اڈیو دیو کرو فتحِ خیبر بہم
بطیبہ زمین گو خیابِ سول
بنورِ قدوم سعادت لزوم
بطیبہ زمین آو رسنہ رفید
طلب کرنہ گے پیش خیرالانام
بلا عذر و تاخیر کرنک سپرو
مہ دم درکفِ ظالمانِ شرار
شکستہ بنا عہد کراوُن بجہد
قدم تُل نتہ اندرچھو راضی خدا
رِٹک جای دردِ والحلیفہ بشب
زُبان سی چو برقِ درخشان بمیغ
لو و چھس یہ شمشیر جان ای عزیز
نمی سیت عتبن کروس ریز ریز

در افتم در رهش چون باد سحرگاه
چه گلشن است صحرای مدینه
سرو دی است بهشت مشتاق مدینه
بهر در شمه از رحمت نعم ایاغ مدینه
ز گیسوی مشکین شمیم ازو نسیم مدینه
ابن لیلو پاک بلبلان اچهلو نعلو نیمه
دامان صحرای مدینه
داغ سینه
نمایم باز داغ سینهای مدینه
بجز آن لاله سیمای مدینه
معروض دارم
بعوید مرحبا بعلالای مدینه
تلک دل بعلائی فضل النبیین
نشفیع المذنبین سفلای مدینه
سرمه ... فرمای مدینه

سو نامه پرت اسرور نامور	سپن خوش ان نم مدینس اندر
ابو جندل و عتبهٔ خوش لقا	چهو واز طلب کردن مصطفیٰ
ولیکن جهه بعضی وابت کران	گمت آسه عتبه مریض آن زمان
طلب نامه مصطفیٰ بیه و چهون	اچهن هٹ تهون پور حرمت پچهن
کرت بوسه نت لوسه ناون بدن	که یعنی روانش روان شد زتن
پرت نامهٔ پادشاه انام	رٹن بر سر عرش اعظم مقام
صحابو چهلت تن ولن جامه پاک	جو گنج گرانمایه ساو ک سنخاک
کرک مسجداه اک بگورش بنا	پس انگاه گے سوی خیر الوریٰ
سپن جمله اصحابِ والا سیر	مشرف بدیدار خیر البشر
ترو تازه کشتِ اردنت لبک	پس از رنج گنج سعادت لبک
خوشا خاک شهر مدینه خوشا	خوش آن شاه وان کشور دلکشا
طمع جهوم چو بادِ صبا بنره ها	بونت شهر پاکس دما فره ها

نعتِ شریف فارسی

بدل دارم تمنای مدینه	تمنای تماشای مدینه
قرار خاطرم در بیقراری ست	چو سیمابم بسیمای مدینه

١١٧

در بیند از عظمتش در منزلها
با قصی الغایه اقصای مدینه
بمعنی مغز معنی از عرش اعظم
فزون شد قدر والای مدینه
قطاران درین داره بر گرفته
سواد از سود سودای مدینه
کحل شیده در مقام سرمه چشم

بتفصیل گفته شود
ازان ناقص که نعت ... ان
نامه ... اسمی
قرناون که حضرت صلی الله علیه وسلم
قرآن ... فرق ... مدینه
... نامه ... نعت ...
... از دل بخرای مدینه

امی و رہبر آنحضرتن گرءِ رقم
کوڈک نامہ دررومِ سوزگ بغفل
دویم درجبش شاہِ نجاشیس
چہارم باسکندریہ روان
بحارث لکہوک نامہ پنجمین
نتی خط بمعنی مکلّل کرءک
صحابو شہس عرض کرءیا رسول
تہوک آنجنابن سرءِ عرضی روا
کرءک بہر خود از زرءِ انگشترین
بہ تنبیہِ آن جبرئیل از خدا
نتی ترا و شاہن سہ انگشتری
ز نقرہ کرءک بباک واجاہ حصول
ازان مہر نامہ کرءوک ناموء
سوبرءوانہ بلہ ڈیہو نجاشیّن
پیرءوں کلمہ نامہءِ رخس بٹ ملنت

شہ نامہ شہن شن بملک عجم
کرءوک نامزد سوی بنامِ ہرقل
نرءیم سوی پرویزبیرہ نفس
بنامِ مقوقش کرءوک پاسبان
بہوندہ ششم دربنامہ زمین
پیءِ دعوتِ حق مرسّل کرءک
پچہ کرءخطِ بے مہر نہاوں قبول
کرءک مہرہ واجا نیار ازطلا
بہ تبعیتِ سیّدُ المرسلین
دوان آو درخدمتِ مصطفٰے
صحابونہ کرءپیروی گے بری
کھنگ سے بنامِ محمدّ رسول
سوزگ عمرو ہبت درءِ جبش بحیذ
منیو برء سرءِ شمع پروانہ زن
تہوں ننگ و ناموس کفرک لت

دینِ مبحث اولین ۶ جنابِ ... صحاب ... جبریل نا و جعفرِ ... خطابِ مصطفٰے ... تہوں ... بس جواب ... خاتم الانبیا ... بانشک زہ چہوک ... وہ ہم بیان توصیف بائن اند ... نوبت وقت کیا بن اند ... اول امت زہ چہوت از خدای کریم ... نوبت بیت پرءکرک اقرار ... چہوس مستقیم ... ہند ... بیعت حق ... دوم ... پاک وار ... ازین بیش ... صحب ... بیدو ... حبش ... ازان ... سوی حبش

سیرت ... امر ... حبیبہ روان ... جعفر ... شان ... نسب ... نجاشی ... طلب ... حبیبہ ... خود امر ... حبیبہ ... صحابیہ ... جعفر ... ازان ... مدینہ انداند ... روانہ ... امر ... حبیبہ ... مشرف ... سوک ... حصول ... مبارکہ ... بر دون ... سوال ... جواب ... البو سفیان دربق ... قیصر ... زبان

چھو استناد دبرینہ کراون بہ نقل
سوزک نامہ بہت دحیہ پیش ہرقل

ہر قلن ازان نامہ لبو اعتماد
اچھن روشنائی لبن زان سود

خطس بوسہ کراون بحکم ادب
رپھن حرمت خطِ شاہِ عرب

امی لحظہ گو اندرین مشتغلہ
زشہرِ حرم پیدہ اک قافلہ

بخدمت ہی نم شہن منگہ ناو
ہی زبیر اور نگ استادہ نھاو

لگوک دبینہ بس دِ زبوت پھو جاو
نو بہ منز چھو ماکانہہ تسند آشناو

دلیس پورِ حرین کہ ای نیک خو
بلا شک بو پھوس از زبانِ او

نہ بوزت برہ ہس نس رٹ زبرتخت
زاحوال پیغمبر نیک بخت

زعقل و فراست بہن مکین
دزن جای دِ پہلوی خویشتن

مقابل ہیون نس نوی نم غراب
وَنی ما ایزنت دِ پس نم جواب

گلس دبینہ اول سو شاہِ عجم
نسب نامہ تسند چھو کتھو درحرم

دلیس نم پھو سوی تاجدارِ عرب
الی الآن زآدم رفیع النسب

برژہس نم زانا ہی آن نیک کیش
چھو ماکینسہ دشمن یہ دعوی زیش

دلیس نم جزا و کینسہ دعوی حنین
چھو نہ دشمن از قوم اویش ازین

بڑہس نم ز قومِ وی ازین مہی
چھہ ما آشتر کانسہ شاہنشہی

دپت بیہ گرہمان تر چھمہ اندر بیار
شب و روز تمنہ دلا فروز بار
علامات ایمان چھمہ پننک بی
گرہمان تر [illegible]

دپت بیہ کانہہ ازدین قرآن [illegible]
کانہہ از دا [illegible]

بلاشک چھ [illegible] لطافت [illegible]
سو کم [illegible]
دپت بیہ [illegible]

دپس پور حربن چھو تس کاروبار
نصیحت چھو خلقن کرن امر و نہی
پس اگنہ شہن زان سوال و جواب
دپن پور حربس کہ ای نامدار
دپت نہد چھو تمند نسب دلے عرب
دپت بیہ زآبای آن نیک خو
چھو ثابت گرہن پیغمبن پیش ما
اگر آسہ کانسہ دمنت زپیش
بیان کراوہ ہاپس دین داستان
دپت بیہ زہ از قوم آن نیکخواہ
سو صاحب چھو زیفول بر حق نشان
اگر بیہ ونہہ از قوم آن نامور
ون ہمہ چھو تمنہ رڈ سوی بجبر
دپت بیہ چھہ ضعفا مسلمان ہن
بلاشک چھہ پیغمبرن دراول

شب و روز توحید پروردگار
بہ ماون نہ ماون چھو از روی وے
رڑن نکتہ رنن ارنن راہ صواب
چھو بیشک سو پیغمبر کردگار
چھو آسن نہ دوی مرسلن ہنہ نسب
بہ دعوی چھو نہ کینسہ دمنت جزاو
چھو بر حق سو صاحب رسول خدا
بہ دعوای زآبای آن نیک کیش
چھو سوی دعوی فتہ زندگران
چھو نہ آسمنہ کانہہ اکہا پادشاہ
چھو بیشک سو پیغمبر حق نشان
شہا آسہ مادر انن ناجور
امی حیلہ ژ مارن چھو ملک بدر
نبی بر رسالت چھس ایمان انن
ضعیفی گران تژہ نہ صاحب دقل

١٢٠

دپت بیہ چھو نہ نقص [illegible]
[illegible]

منطقت نہ [illegible] اعتماد [illegible] معروف [illegible]

غرض بعد ازان گفتگوی دراز

[illegible]

گرشت کبوتر کالا سو فرخ سیر — اڑت ہیہ درین ملک با صد ظفر

مہ از علم خود آسو گومت ظہور — بزبیرہ پیغمبر اہ با سرور

دلی در دل آسمنہ کہنہ اعتماد — تو ہی منزہ بیرا سو عالی نژاد

ملاقات نمسند بود کراوہ ہا — بپایش ز تعظیم سر نزاوہ ہا

اگر آسہم بخت اسکندری — تو ہی لا رہ ہیں گراوہ ہیں جا کری

جو سایہ کہوں تل بو سنزا وہیں — یہی نالہ در زیر در نزاوہیں

نعت شریف

ستہا احوال زارم در نظر چھوے — غریباہ نالہ دیوان زیر در چھوے

وندی چشمہ متن با دام چشمن — بمن ہند وصف ما زاغ البصر چھوے

بکرد روضہ پاکت بحر منت — دوان گنت ششہبت شمس و قمر چھوے

خدنگ با رمیت در کف دست — بدفع دشمنان خیرہ سر چھوے

شب فرخندہ اسری بعبدہ — گذر از قاب قوسین بشتر چھوے

گرامی نامی ز درد دوری او — چو لالہ داغ ہجران بر جگر چھوے

دوئی ہند پردہ گرد دور از بصارت

سو نور دیدہ دل جلوہ گر چھوی

[illegible]

دپنه لگو چهو بر حق سو عالی گهر — بوین نن فدا میانو مادر پدر

نه شوند سره حال چهوم گرمنن — در انجیل و توریت چهوم پر متن و

ونت ئی گډل جامه کفر و کید — کړن غلبه بر نن بلبس لعنید

ونن پیش اعیان قوم آشکار — چهو آمنن خطاه از عرب نوربار

چهو کرمنت زم تنت اندر بالیقین — پر یو کلمه سید المرسلین

چهو لازم کرونت خطس توره عمل — سو باین بهری ئس کړی بدل

نه بوزنت بصد ختم وتهه نم پلید — سر خاک پاوک نه کراوک شهید

سو احوال د جیه چهیت گوروان — به پیش هرقل آو بار و دوان

کران نس زحال صغانز خبر — دپس نم منه چهوم یهوی در نظر

اگر کراده نن دین فخر الامم — سر از تن بخنجر بنهیز تزاده نم

یهوی امر بالغ مه در پیش یهوم — ازین پیش گومنت جگر ریش چهوم

پند دادن هرقل قوم خود را باطاعت آنحضرت و بریدن ایشان از نصیحت

گران ئی چیه ارباب تحقیق نقل — گرس منز اکس ژ اوشاه هرقل

پهن قوم تنت منز فراهم کرن — در خانه از قفل محکم کردن

سو صاحب بقاصد گری تیز گو | روانہ بنزدیک پرویز گو
ایہو خسرو ون وچ ہو سو خط عرب | حرارت بغایت کہتوس از غضب
کڈن زیو بگفتار نا گفتنی | ژٹن عنبر آمیز خط ازمنی
بسر سام ذلت گرفتار گو | بطوق ضلالت سزاوار گو
خبر قاصدن بنہ بصاحب خبر | نو منگو دعا ایزد داد گر
بتحریق پرویز منگون دعا | تہوس سوی عاذات پاکن پوا
سو نکت آسو خسرو نہ آوارہ گو | بہ شمشیر سشیر و بہ دل پارہ گو
ز در تیغ ہمت دراس لخت جگر | گرت لخت لخت بہ لخت جگر
بہمراہ حاطب کروک بعد ازان | خطاہ بباک سوی مقوقس روان
مقوقس وچ ہیت نامہ مصطفے | سٹہاہ شادمان گو رٹن ار صفا
مشرف باہمان سیبن نہ مگر | رہین قدر منشور خیر البشر
سٹہاہ ہدیہ درخدمت مصطفے | روانہ کرن بادرون صفا
ازانجملہ ماریہ دلربای | بیہ سیبت نش دلدل بادپای
سو دلدل پسند آو آنسرور بس | کردون از محبت عطا حیدر بس
خط جمین بعد ازان بی نزاع | سو زک سوی حارث بدست شجاع

١٢٣

نبي گفت هرگز بدو کي دهم — زدوي زمين قدر کچهڻ شه هم
نبو نم عدو جمله مردودگي — زموجودتم زود نابودگي

ذکر وقائع سال هفتم از هجرت وبيان غزوهٔ خيبر

گذارندهٔ حال پيشينيان — تهي کن چهو زاينجا گذارش گران
ستم سال گو بله زهجرت پديد — سپين فتح خيبر زرب المجيد
بهٔ تيغ دليران نصرت مآب — سراسر سپين اهل خيبر خراب
بطيبه روان گويل ازاحترام — زصلح حديبيه خير الانام
رٿت صبر وآرام کيٿن دوهين — کرون حکم جا بناز پادرسهن
کڏو نيرونرکش لڏو بيحساب — ٻيکدم کريوک اهل خيبر خراب
ٿو واشت نغ ده صحب نيکو سير — سپين جمع از حکم خير البشر
شمار سمندان پولاد خاے — زه هت آئي اونٺ از عدد زسماڪ
نه کر زاهبان خاص شاه پشير — نمنه ز اصحاب روشن ضمير
برين کاربله مستعد گو رسول — خبر هٿ بخيبر گو اين رسول
تن بدرگين ٿوره سوزن پيام — بجنگ آوري دراوه خير الانام
بنياري کريو نه هنه برکارزار — کهٽن تيهو نه روزو ودن چهار

١٢٧

کرن نیز فرمان دران داوری
سو صاحب دانہ سپن پیش پیش
ز تقدیر داور درا تناہی راہ
پرت ہین تن بیان ہنر کفار کر
دیس نہ زبس ہیبت آنجناب
چھو در شہر طیبہ اکھاہ از لیام
بغایت چہ کم لشکر اسلامین
بو کرہس روانہ توتی زبن منط
خبردار عباد برکار گو
لگوک دینہ عادل ہٹاون گرتہی
نہوک زندہ آخر بحکم رسول
دین کی چھو استاد معنی گرای
انوی وانو بلہ شارہ والامدار
پھواک منزلا منزلت سوی نیام
نماز تہجد ادانت کردن

بعباد بہر حراست گری
بفرمان پیغمبر نیک کیش
رٹن از جواسیس اک کافراہ
مہ از حال خیبر خبردار کر
پہنت اہل خیبر چہ اضطراب
نہی کن بتی سوزمنت چھک پیام
نلو تیغ کہوژ و مہ بدنا پین
نہ چھو اراسنہ و نمتن و یا غلط
سو جاسوس پہنت پیش سردار گو
خبابن دیک نذہ نہاون گرہی
بتو کرتم از مقبلی دین قبول
ستھہ آس در ملک خیبر فلای
کرن جمع لشکر مبین و لبیار
کرن بوٹ تت منزلس منزل مقام
بفرض سحر اکتفانت کردن

ستهاه نامور سوی بنام رجیع ... بنن سے خبر پیش شاهِ تفیع

دپس آنجناب ن گره هو وقتِ شام ... سوی آن مکان هیچو ماهِ تمام

دران روز گے جمع اهلِ نفاق ... زبس تیر باران تلک طمطراق

قضا را به تیغ گروه پلید ... محمد بن مسلمه گو شهید

بر اوج فلک څ راو بله زاحتشام ... پسه نه سپر بهت سپهدار شام

بسوی رجیع آو خیر البشر ... نبن سبن لشکر بصد کرّ و فر

دگر روز اصحاب فی الاصفات ... ظفر یاب گے بر حصار نطات

رنگ تر یمه دوهه به تیغ و حسام ... زخیبر قلایاه دویم صعب نام

قموص اک قلایاه قلابن اندر ... ستهاه آسو سنگین ته محکم زبر

ملک بله کران آس باهم سخن ... نمی بټ دوان آسو ابلیس کن

سمت آمی اصحاب خیر البشر ... تزلزل نلک تت به تیغ و تبر

نمس سُم خلل گو نه نت هیچ جای ... قلای آسو نه آس رن ډبلای

بنگ آمی اصحاب شمشیر زن ... کروک عرضِ خدمت نشاه زمن

دران آن جناب محمد رسول ... گمت آسو از دردِ سر دل ملول

ذرن پس صدیقِ اکبر علم ... علم بهت پکان گو سو والا همم

دیان ناومرحب آسن سکافرن
دلیری کی شاہ آہن تن خود میں سے آسد
سپہدار اشکیسو بدخوی تخمس مغوی آسد
فوی بال زن ... منقابل طلبس سعد براد افسر سپہون

ذوالفقار رنهوس گنڈت برکمر	بس اگناه خفتان ولکوتش بر
جناب علی کرنه لگو التماس	علم رٹھه دردست نصرت اساس
طبق بر طبق ست جهنم برک	نن کافرن تنوت غارت کرگ
باسلام انزن انهی کانهه گگی	جنابن دیس کرنه آہستگی
دلالت باسلام کرنس اول	لنک دست اگر کانسه پٹ بر جبل
یهوی کار چهوی تمه خونه نکو	کرگ صدقه بد اشتر سرخ مو
علم هنت قلایس نکهه برستیز	نه بورنت جناب علی دراونبز
برس اتن جدا نا علم سدکرن	زبالای قلعه وچهو اک کافرن
دیس نم علی ابن بوطالبم	برهنن ناونس کس چهوک ای مخنشم
بفرباد لگ دپنه پتن لیام	نتی نم سونام علی بوزیام
اسکندی انهه سپنه خیبر خراب	علی ولی آو چهوم اضطراب
پسه هنت حوان برسرکار زار	نتی دراوحارث نراز حصار
مسلمان نه سوزن بجنت سرای	کڈن ازکمر تیغ فولاد خاے
جبابل گرنت تیغ پهلو گذار	علی او دوران بصد خار خار
کردن خون روان تن چو باران میغ	لدون در جهنم سوبدخو به تیغ

١٢٧

یه معنی کنو بوز بله مرحبن | ٹو دربدن لرزه نزاوس لبن
دہان مرحبن آسو چیمت بخواب | سہام جلبس لت چوان چون شراب
نکهه رحز خوان آس بله بوتراب | ہسه ڈلو جهه بیٹک بہوی شیر غاب
مع الفضه گنڈون کمر برستیز | بہ بیش علی آو ہیت تیغ تیز
نہوی نیزه ہیت تہدنلن بم خرن | بخنجر نه پاره کرس حیدرن
نه اڈ نزاوس ازدم تیغ مہند | زفرق سرش تا بنعل سمند
نه پاره گرس گے بمعه آنجناب | سوارن بدو نیم بدار البوار
صحابو نه کر حمله یکبارگی | انک تم ستمگر درآوارگی
به شمشیر فولاد گون حیدرن | ہٹاون زنن سرستن کافرن
امی ہمیه کافر تل اندر حصار | بنی آک سلطان دلدل سوار
کہنت خندقاہ آسو گرد قلاعی | بہل گز کهجرنت بجر بلاعی
انوی وانو بله حیدر شیر نور | سوگر ہیت دزن وٹ نی ہٹ اپور
بیس ورٹے وان خندقس منز سپیر | دوان گو قلابس گڈن ٹنگه بر
زا ہن دہان صرفی سرفراز | سو دروازه بوتره تہ نو گز دراز
انهن منز رٹن سوی سجای سپر | کرن ہر طرف حمله چون شیر نر

پس انگه کړه وک عزم سوی فلاې
علیؑ پے فوج ستاه رسُل
ولی گو سو بریټ مَن زهٹو گرا
نی ېټ بفر کړهُ صحابو عبور
دراتنای فنتار خیبر الوری
تنها جلد یک تاپ طاقت گام
نه بورت سو سلطان خیل خدم
زخندق علی دراوزان پس نبر
دیان ئي جیو بو رافع نامور
ولی تت برس گیه نه جنبش ذره
عرض ژاو دره قلعه خیبرُ الانام
نی وَدُ بهیش بنی زار زار
ستهاه آسونس ره ودمنُ مال وزر
زمردم خزانا نی بیش ازبن
پرزهس آنجناب کهٹت مازه مال

ینک سبت لشکر سوی خندق آی
گنډن خندقس یټ فلایک چل
رټک برسر دوش وانکُ اذا
ینو لاکه نړ پانه صدرُ الصّدور
بفرباد لګو وینه ای مرتضے
زبار ښوت مه قوت هٹام
دوان تر زخندق تلک جل قدم
زدوش مبارک تلک نهُد سو بر
لړی پهرنه لګ ښت پهلوان سع بر
سو کبو شتروآسو محکم بره
وجهوک کا فراه اک کمانه بنام
هرُن اش زنرگس کرُنځ اره بار
خزښه دفینه زملکِ پدر
کهٹت آسو نهو منُت بریر زین
قسمت ها ورس کړه مصرف جدال

آوردن زن یهود گوشت مسموم را نزد آنحضرت و کشته شدن آن زن

درین غزوه آس اک زنانہ خراب / بنی کر نے زہر سے بھیر کباب

کہٹا ہو اک انن ہدیہ پیش کش کرن / برن سوی بزہر ہلاہل برون

لگی کہنے نکنہ با بہت آنجناب / کہوانی دینہ لگ بہ پیش صحاب

تناول منہ حصن کردیان یہوم بہ ماز / بوچھوں پر زہر ای شہ سرفراز

ازانحال آگہ سبن بلہ صحاب / بیکبار تراوت تی ہنگ نم کباب

زیاران حضرت ہیو اک صحابا / ازان زہر گو سوی دار البقا

اتک بس لٹ ٹن سی زن نابکار / دلیس حضرتن کم دلوی کہ بہ کار

سہ بدخو لجس دینہ جمس در تعب / جہو گوشت منہ چانی اتہہ ہو لہ تب

نہ چھینت رہت میا نو خاوند نہ مول / نہ جیو منہ ہرگز نہ لانی سو بول

نہ بو زت بحکم امام الہدی / کرو کشتن زنانی سر از تن جدا

ولیکن جیہ بعضی روایت کرن / زدنیا مسلمان جیہ موش سہ زن

امام الامم سید پاک رو / ازان حال بلہ فارغ البال گو

فدک آ و نزدیک تور اک زنا / روانہ کرن ہت بپیام ہدی

نموکر نہ اول سو فرمان قبول / بنہ آئی بر صلح پیش رسول

در بیان غزوه وادی القری

بوادی الفری بلہ امام الوری
نکہہ وانو گی لگ تنک سیخ پا

نباری نمو کرپے کارزار
چو سوسن کجک تیغ پہلو گذار

صحابو نہ باہم کمر بستہ کر
نمن نابکارن جگر خستہ کر

کرایک باسلام دعوت اول
ولی مستعد آے نم برجدل

ینو نم بداندیش کل اجمعین
نہ ضرب شمشیر مردان دین

سین بلہ مظفر نمن ہٹے صحاب
کرک جمع دولت برون از حساب

توجہ فرمودن حضرت رسول اکرم بمکہ معظمہ کہ در صلح حدیبیہ قرار افتادہ بود

جہو راوی دین بل سو شاہ انام
زخیبر بطیبہ زمین آو بام

صحابن دین عزم ساری کربو
قضا عمرہ کیچ نیتاری کربو

جہو بس در حدیبیہ ہو منت فرار
کربودن قضا سوی بصد افتخار

نمی از پی عمرہ آسن گڑہن
نہ بس در حدیبیہ آسن ہم شہن

صحابو یہ کت بوز بام از خباب
سٹہاہ شادمان گی کروک اضطراب

بہو نہ پرس آسو کنڈ مت کمر
سپین نمنہ آمادہ این سفر

سنت ونٹ ہمرہ ملک گی یکان
پہ ہدی باشاہ روشن روان

تک ہمرہ خویش سامان جنگ
ز شمشیر و خفتان و خود و خدنگ

اگر لبنہ فتح و ظفر حضرتن
چھوکیاہ غم بوبہ بیہ سوی وطن

فراغت لبت ونت قربان گرگ — نبند بر ارکان ایمان سرکرگ
سکونت اکس منز گرک نزن وہن — قریش غماہ پیو وہ مابین ہین
کرہ وک عرض بیش ستہ نیکرو — بہ عہد آشو باہم برابر نہ گو
دن لازم چھوبیزن تہند زین و یار — کروان در زمین مدینہ قرار
دیگ حضرتن حق پہو وعدہ ہہین — ثنا شب کرہ وک عزم طیبہ زمین
مشرف مدینہ ازان مرزہ یوم — کرہ وک از قدم مسرت لزوم

ذکر واقعات سال ہاشتم و مسلمان شدنِ خالد بن ولید و عمرو بن عاص

بلہ ابہٹم ورہ گوز ہجرت پید — مسلمان ہین خالد بن ولید
سپن بیہ انمس سبب عمرو بن عاص — دو شبوی گے از شرک یکدم خلاص
سو عمرو بن عاص ہہابون لے وان — چھوینپ داناس لہ وابت گران
ز طیبہ بواز خوف خیر البشر — ثلث گوس سوی حبش پیشتر
کرہ وم تیز مرکب براہ حبش — انم تحفہ نزدیک شاہ حبش
دلس گوم غالب گمانہ اگر — ظفر یاب گردد امام البشر
گلن مشرک از تیغ او یکقلم — بواند حبش آسہ بیدار دو غم
اگر لبنہ فتح و ظفر حضرتن — چھوکیاہ غم بوبہ بیہ سوی وطن

نصيحت ڪنو بوزاي بيخبر
محيط جهان سينه سوي عنقريب
مه بله بوز نمستر نصيحت ڪنو
تندس اتهس پٽ مسلمان بنيويں
پهلوم بله زشرڪ و ضلالت بدن
دراتناي رفتن زراهِ بعيد
معزنه نس هم بله ملاقات گو
دُيم تم ثرهان پهوس لطيبه نه بين
سوغمخوار بينڪ پهوا امّتن بنه
مه بولس ڪه اي مرد فرخنده پي
تي آهي اس مدح خوانِ نبي
گوڏه ڙاو خالد مسلمان پين
بته نس به پيش نبي آس بو
جنابن و پهوس بله بو مستِ السنت
بين دستن پٽو مه از دستِ شان

سو مرسل پهوتت پٽ زه فراگه
پهو الحق خدبو جهان سوي منيب
دلس منزمه ترغيب اسلام گو
مسلمان بواز نور ايمان بنيوس
گره ڪن ڪروم قصد باز آمدن
بواني و پهوم خالد ابن وليد
پيڙه هم نس گرهن ڪنو پهواي ڪروي
ملاقات با خاتم المرسلين
تندس اتهس پٽ بو ايمان آنه
بونه برهمين قصد در امت پهوسي
دوشي وات بر آستانِ نبي
مشرف سو از نور ايمان پين
زعقل و خرد اجنبي آس بو
ڪڏون ز آستين دستِ ابز ديرت
ڪلوم و بنه ڪياه پهوي غرض بيجان

سو خالد پرس لہ ه اپڙ ماڻہ نہ   بہ حق آسہ نت زاه کهٽڻ نہ نہ
اگر مومن سبئت گرہ اتفاق   بکين ڪافرن ٿلہ سهٽاه طمطراق
باعداي دين بہ تُند ديد بہ   بدارين دبس تهُد خدام ٿنبہ
ڪنون اي برادر بدرگاه او   زسر آي بر پاي در راهِ او
بباغ دل پسُ چهوي زنشگرن ڪلاه   ٿڙٽن نراوسوي زارهٗ لا الٰه
بحقِ نواي جانِ من اين زمان   جنابن جهو ومنُ جنين ۾ جهان
سو خط بلہ ۾ نش قاصدن ۾ اناو   ۾ رِدل ڪن حُبِ اسلام نراو
پرم بلہ مقالانِ حضرت تمام   ڪنڍوم ۾ بدبدارِ خيرُ الانام
مدينچہ ۾ ٿہ ڪنُ ۾ گنڍوم ڪمر   ۾ دبيج ڪرم هٿو پيمبر خبر
۾ سبيتِ ابنِ طلحہ روانہ سپون   دو شيوي بطيبہ ٿہ ٻين هٿو ڪنُ
دراثناي رہ ڏيهو عمرو بن عاص   پر رشُن حال هتوم باخلاصِ خاص
گهرشن ڪتو جهوي اي خالدِ نامور   ۾ دميس بدرگاهِ خيرُ البشر
غرض جهوم بہ دل از ضلالت فرن   منور بنورِ هدايت ڪرن
نہ بورنت ڏيم نم بصدق و صفا   مِنتہ جهوم دلس ٿنز هوي مدعا
نزشيوي بهر حال ڪي رہ سپار   بدربارِ سردارِ والا مدار

وچھون از عرب بلہ سو رث بوان
دیسُ ہم گرہِش جھوم در اقصاي شام
زِ نامِ نبي دو سو مردِ دلپید
بھوي بانوا ز ایلچیانِ رسول
بلہ آگہ امام الامم گو از بن
گردون حکم کبہ جمع لشکر تمام
صحابہ نشادہ سپین صف لصف
گڈو کڑ بہ و نہٹہ زید سعادت مصیر
د بنہ لگو رسولِ خداي مجید
بس انگاہ جعفر کردون گرڈہ امیر
اگہ ننہ کرُ عزم دارُ البقا
سو نی گرڈہ شہید اندران دارو گیر
بمونہ کبہ القصہ لشکر روان
شرجبیل آگاہ گو زین خبر
سدو بس آسو بوبا ہمس چون پلنگ

لگس کرنہ تفتیش نام و نشان
بو چھوس از رسولانِ خیر الانام
نہر باون از تیغ کراون شہید
جھو گومنت شہید از جفاي جھول
نشانِ غضب گوک نوا ز جبین
کمر بستہ با تیغ و تیر و حسام
دلیرانِ دین جمع گی ہر طرف
ڈ ڈک نن علم سوي نا وک امیر
اگر سینہ زید بن حارث شہید
جھو سوي بر اما منگري دلپذیر
امارت جھہ عبد اللہ ہس بس روا
ادہ بیسُ کرو خوش سو کر زن مہر
کشیدہ علم بر سر آسمان
تني ننہ کرُ چست و چابک کمر
پسہ ہنت گڈون سوي میدان جنگ

علی اللہ تک و اندران عرصہ گاہ
وزینت فنی تن کو کھی گرد و کی برادر

تهتوي گو سيه چشمه مهر و ماه
سراسر سو ميدان چوروي فرنگ
امير سپه نيز فرخ سرير
سو سر و يله روان گو بباغ ارم
دلبر اچهونه كانهه گمت آشكار
بنن گره پنهي مار پانے به تيغ
نچي سو اکي تيره پشت و شكم
به شمشير بازي سين دل فدا
جدا گو س في سنت مبارك ڏڪهون
رٽن سَي علم سنز بدست دگر
سٽهاه ڏينگو ڏشمنو زور آتش
مٽ هين منز رٽن ايستاده علم
بعقبے گو آخر ازان زخم ها
رٽ ابن رواحن ازان پس علم
بن افومن لٽ علم بعد ازان

وڻے آونه كانسه كانهه از سپاه
ز خون دلبران سين لاله رنگ
بحكم قضا گو شهادت پذير
دوان حضرت جعفرن رٽ علم
نمنس هيو دين دار ناپائدار
نمن سيت جنگن هنن بيدريغ
زره وار دون پهلوانن بهم
انهنهٔ نس به تيغ عدو گو جدا
ولي تو نه تعظيم رابت رهيون
دگر بار بر جنگ گنڏون كمر
سو دست مبارك ته آخر نهين
لگس زخم نمنن بل افزون نهكم
علم تر اون از دوش كراون رهها
پنهي تمنه كه سيز باغ ارم
دينه لگو بكر سو روشن روان

گرو ڪي سوي دلاور امير سپاه
عوالڪر ڪرڪ خالد سين بي نوا
صحابو نمن مصلحت ها نهو روا
بلا تنگ چهوٽيا ان سوان مسند س
اميري ڪر گروه ديو خالد س
اجهو ڪرت ان پياڻوي پرين افري
اهنه جهانه ڪريه امارت گري

ٻيٺو سوي ڪپهلا نصرت پناه
سو ابن رواحه ٿيو هيڪ شهيد
مسلمان تي ڪفار گروه پليد
ولک در بغل دڪهاي بين
ولک داد مرداڻي دڪهره
سڪهاڻ ٿاب ڪر حضرت خالدن
ڪنوي رود حڪم بخنجر زدن

ڪرن سوهڻن وارياه دلبري
زمن بانبيره ازان بيري
نظلمت بحر سڪندر رو دارو
سيهيت بري زي سرم دارو
سيبت حبيب اندر مقام
دو بيت سعد دئي والسلام

نقيد و داستان غزوه موته وظفر يافتن
حضرت خالد و مراجعت بمدينه
سچيه دراول بہ سڪنه ڪالڪن هاصحاب
يا هين ثنت متنعد سيب بدر در ڪار
دل پهلوانان ز سر داب بهم
نياب آئي ازتنايابهم

نتہی کن سپین خونہ دریا روان | شفق رنگ گو دامنِ آسمان
ز دل دادنِ خالدِ نامدار | مسلمان جران روز رود استوار
در آخر ہزیمت دنگ کاؤن | کروک پارہ پارہ نن خود سرن
پنہر نزاوک از تیغ مردار ہا | برکت دشت و صحرا و کہسار ہا
سپہ ہت شرجبیل ثل زان ہجوم | صحاب آتی دنبالِ آن مردِ شوم
امیر سپہ خالدِ خوش نشان | برانگیخت مرکب بدنبالِ شان
نون خنجرِ خالدس سُور گو | در آخر مظفر نہ منصور گو
بباتی اکی تیغ روز بدست | نتی سبیت کہیاون نم عدا شکن
ز لنت بیہ از اندشت گی تم لئیم | صحابو کروک جمع مالِ غنیم
بر اعدای دین بیہ ظفریاب گی | براہِ مدینہ عنان تاب گی
دہچک بڈ قلایاہ در اثنای راہ | شہید آسو گو مُنت نن اک مو نماہ
نتی خالدن ساکنانِ قلای | کرن کشتہ از تیغ پولاد خای
روانہ بدوزخ کرن تم پلید | نن نش ہنوں انتقامِ شہید
رُنی واتی آس اصحابِ دین | دران خدمتِ خاتم المرسلین
دبیہ لگو سوی اہلِ مجلس جناب | بشہید شہادت سین کامیاب

سوی بنادِ واضح نہ حفصہ زینب
رہمی نہ دارِ بیان حفصہ سہمیہ سہ مومنین عثمان
سہ پنجم سہ سود مونہ کروک بشیر یار ان بیان
نہ بسیار وی سہ کروک ثبات وانکی فتح خالد سہ حسین

دربیان نشاء عالی بکر با خبر عمر
سکستن مرتش یمامہ آنحضرت
امی درایہ از فضل حق مجید
صحابہ ن حسین کہمان تنِ سید
نیمی سہ سین جہلو اندر عرب

١٣٧

فی باخبر عمر ز عہد قدیم
ز ران ہوی خصومت گمران مستقیم
امام الامم بیہ بہ نیک اختری
سپین مسند آرای پیغمبری
ازان باز موقوف بے گفتگو
فیتو دو فساد سہ ازہر دو سو
لبان سہ نشستہ ز صحبت داوری

ازان خوف بله دشمن ہویٹ دل
بنی بکرہ کیوہ کا فروازِ عناد
بنی قوہ مکوی وہو اکھاہ اجنبی
زقوم خزاعہ اکس آبہ ننگ
کی آگہ بنی بکرہ زین داستان
منگنہ لگ بدِ دنگہ گن مشرکن
بین مستعد با خدنگ و سنان
گنڈوک پُل پے نقضِ عہدِ رسول
کرہ وک رات گنو بنجبر ہاٹ جنگ
سٹھہ زن از انقوم آوارہ گے
زکینہ منی ہم نہ فرقہ بہم
بمبر بنی بکرہ نوفل بنام
ہہرہ ہتو جلو از حرم زاخرام
نہ ہوزت بی بکرہ یوا ز حرم
دران روز ہا سرورِ نامدار

سین بیہ فسادن اندر مشتغل
ہتنک بیہ کرُن باخزاعہ فساد
بنی ہتو کمرون سخت ہجو بنی
بنی آنہ مارُن سو بد خو بجنگ
کمر سنہ کینہ کنڈوک برمیان
ہتو ہتو دسرو لاگو پیمان شکن
رئیسان نکہ بامدادِ شان
کرہ وک از عداوت نہ پیمان جدول
انک سخت اہلِ خزاعہ بہ ننگ
بہ تیغ عدو بیجبر بارہ گے
شبیخون کران تا بجدِ حرم
دپنہ لگ خزاعی کہ اِی نیکنام
ہہو کرہ خون ہارُن رواز بمقام
زمردم کُشتی بازبس گڈ قدم
خدا بن کرہ آگہ ازان کارزار

[illegible] فاطمہ [illegible] دپن یا امید [illegible] عرض [illegible] علی [illegible]

دپُس تمہ جواباہ نہایت شدید	زِ کافر چھُکھ آسِن چھُکھ کافر پلید
لگُس دپنہ چھُونا زِ سرہ مال شُد	سبب کیاہ چھُوات چھکھ کمرا تر شُند
دپنہ لج سہ خوشخو ابوسفیانس	گواہی مہ دِژِکُن خُدا آسِن
کرُم ذات پاکن دل از شرک پاک	بمو شرک اُنتن گرتھن ہم ہلاک
چھُو افسوس کیتاہ پونٔل چھی تہ ٹاٹ	کُن چھُک دِوان گنٹ اَنِ ہند باٹ
نہ روزان چھنہ ہم نہ بوزان کنو	مہ سوزان جگرہ چھوم یُس دین گو
دپان چھیس پکہ کینہ ابنو تا اینو	ڈلیو کوہ کرو کیاہ مروت کینو
نہ بوزنٹ بوتس تس غضبناک دراو	نزدیک سلطان لولاک آو
ٹھاہ تس شہس تس کرون زارہ پارہ	کہ ای بادشاہ بلند اقتدار
اسی کرا وہر چند نزدہ بد عہد	کرو دن دگر بارہ تجدید عہد
خاین چھُہ تہ روا التماس	دل آزدہ گوزان نبوت اساس
نو آو نو مید زان بارگاہ	بہ پیش جنبق صدافت پناہ
نشتہ نتہ گو کرنہ سوی التماس	دپُس تمہ کہ ای پیر نا حق شناس
ہکی کیاہ کرِت بوم وارہ چھونہ	انت اندر مہ کانہہ اختیارہ چھونہ
پس انگاہ گو پیش ابن الخطاب	لگس تمتہ فرماونی سوی جواب

بیان عرض نمودن [illegible] آنحضرت صلی اللہ علیہ [illegible] با اصحاب

[illegible] خبر گوی از شاہ کشور [illegible] بیان بند و تیغ زبان [illegible] سخن [illegible] قلم [illegible]

[illegible] صحابن [illegible] بنادی کرو [illegible]

بفرمان سردار والا تبار ... زمردان غازی سپاهی دو هزار
زگردن کشان جمع ده ساس گے ... بر اسپان تازنده رقاص گے
حمایل کرک تیغ خارا شکاف ... کڈک خنجر و تیغ و تیر از غلاف
نکلُو ہر طرف کوہسارن بِبل ... ز آوازِ خرمہرہ ہا و دُہل
سوی مکہ بر کافرانِ لیام ... روانہ تھین دہمہ ماہِ صیام
کدیاک دِہانا وہ کن مشتہر ... کرک تت مزیّن لوای ظفر
بہ پہرہ گری تنو زُبیر عوام ... کو استادہ از حکم خیر الانام
دنک ہبہ تنس سینے کوکس نع ہت ... نمی ہت کڈوک بر عہہ سعد والا صفن
نتی ہٹ تہو افطار آنحضرت ... نتی ہٹ کروک زرک صوم از مجن
ببیس جایہ گو پس سو شاہ جمیل ... بمکہ از انجا ہی آتش میل
سو خیل و خدم ہت کرک تت مقام ... دنک خیمہ خرگاہ از احتشام
صحابن دِ ہنہ لگوشہ ارجمند ... کریو بن بُن آتش بہر جا بلند
صحابو تتی نار روشن کروک ... کہستان تہ آتش چو گلشن کروک
بہر جا یکہ کنڈ زالی کرک ... تلک شور و شر ہول ہالی کرک
خبر آستہ یکین زان اثہ ... چہو لشکر ہت آمن امام البشر

ونت ئی ان پیش شاه نکو
کرون ایستاده بمتن روبرو

بتی تیغ هنت و ابن الخطاب
کرون هنو بنی عرض پیش جناب

اجازت برین غول دم یا رسول
به شمشیر مارن به پیره جهول

لگس دینه عباس فخر زمن
اما نے مه بخشس ته کوه ماره هن

دینه لگو بو سفینس کن رسول
دوان پر تشهد کره ایمان قبول

دیس بم بو کره ترا وه لات و منات
بکه کرکرت پژه عمل د رحلت

عمر بیه دینه لگو که ای مقتدا
مه دپ ان بوازتن کرس سر جدا

بس اگمه بعباس و ان حضرتن
رٹن ازژه د ر خیمهٔ خویشتن

نه بوزت بنی نیو سود رجا بنی خویش
نصیحت لگس کره بر جای خویش

به پند و نصایح کرون موم دل
ازان پندها گو سو آخر خجل

بکه حضرتنس آره یاره کرون
بصدق و ارادت شهادت پڑون

سیبن بله مسلمان کرون التماس
از انجامه تراو گره بے هراس

اجازت و تس حضرتن گو گره
ولیکن بهرن نیو سوا زنبه ره

بعباس لگو دینه خیر الوری
نشاده سو نهاون بیک تنگ جا

جماعت جماعت صحاب کرام
بتیاری گره هن بزن از احتشام

پهو راوی دپان یله امام الوریٰ — پکان وانو در موضع ذی طوی

کرن فرقه فو حسب اندازه بیس — جماعت جماعت گڈن پیش پیش

جماتها دژن با زُبیرِ عوام — براهِ کُدا گو سو والا مقام

دپن لس اژک تهونه شهر س اندر — قدم در رجون تهوزه بے شور و شر

دتن بیاک فرقه بسعدِ عُباد — گڈون از ثنیّه سو والا نژاد

بین سیت خالد مُرسّل کرن — مُرسّل سو از راهِ اسفل کرون

قشو ناهنت از بطن وادی روان — عُبیده کرون بر سرِ پکیان

ونت نهاونگ با گروهِ ضلال — کرِو تهونه سرعت برزم و جدال

پس انکه سو پیغمبرِ پیشرو — زراه اذاخر روان پانه گو

جحو لس اندر خیمهٔ لاله فام — صحابو دتو از بهرِ خیرُ الانام

سرِ ره جماتهاه ز قوم طرید — وتهت آیه بر خالد ابن ولید

بخشم و عداوت گند وک اهلِ جنگ — کروک خالدس بٹ گدز گاه تنگ

کروک سخت باهم جدال و قتال — پتو خالدن لبو ظفر در جدال

لڈان تیغ وایان بفتح و ظفر — سپه سینت هنت ژاوکس اندر

مخالف نه اندوه ژل جنگلن — گلن موم زن آس بٹ سنگلن

میان حرم ژاو بله مصطفیٰ
کرس عرض کمرو ذنو ذ النبی
الکس گو خالد از ذو المنن
ظفر باب ... وه نه نکین
وبس کن جهو ماران ...
بهنن دپو الکس خالدس گرروان
دپن اربغ السیف عنیم دوان

دزک بند بین وتہ بینی الحرام
رچھیپ آسان آوران پس نہ پیٹھ نبی
ونن پیش ایان علی ونن حضرت البشر
دپیٹھ جیدرن جیو پیٹھ بسین بالمام
دپیٹھ جیم پیٹھ جیدری پیٹھ انہ بدوش
مہ وانھم زانا ند پیٹھ ضرب واتی بکبریٰ

بیہ چبز پیٹھ پیٹھ ن انہ دالعوا وبا
نہ دپیش بیکہ نخ انہ نوف واف
حمود واتی ہاپس بیخ پنمن اندزبین
ہمد چوہ بدو رو اندہ ووانعہ پیٹھ ولا این
فرودنت ساورد دو رفاہ نہ بجبرو تعظیم
آمدن آسو انسل الیعا و یقیہ و صم

جناب بلہ گو آگہ ازان ماجرا
دیکھُ حمزہ بلہ در احد گو شہید
مہ الحمدللہ ز فیض ازل
پل آخر مظفر سو خالد سیںُ
پسہ سین ہٿ زا بیتُ الحرام
نرہ ہت شیٹ بیتُ الحرامس اندر
کروک سُورہ ٹمنی بکر زگران
پُونل کہنہ قریشو زعقلِ نژند
جنابس دبنہ لگوس علےٰ ولی
زہنکُ ہم پونل زراون ازجایگاہ
بیا سنح نگس دبنہ خیرُ البشر
ون ژی نہاو میانن ٹھکن بیطٰ قدم
جنابِ علی و نہو گرن نہ عدول
ان ہم پونل والت ازجای خویش
پس انگاہ از دوشِ خیرُ الانام

سو عذر پسندیدہ نہو بس روا
دہم پس کرک مارہ سٹت بلید
بعینہ نہ آو این زمان در عمل
روانہ ننی سوی مسجد پیٹھ
کروک استلام حجر ز احتشام
بلمع پونل آس از سیم و زر
بفرمانِ سلطانِ پیغمبران
رچھینت آسو نہو منت بجای بلند
زہ بر دوش من کھسن ز دشدلی
کرک از عمودِ گران ہم تباہ
زبار بنوت انگ ناب کرہ
کروک سُور والت انگ ہم صنم
ٹھکن ہپٹ نہوں لت بامر رسول
کرن حملہ نابود بیشِ قریش
نو لگ باپی بربام بیتُ الحرام

تؤدوا الامانات الی اہلہا
تا محمود داودی پیان بعد فتح و ظفر
مسجد اندر زاد پیغمبر البشر
بعثمان بن طلحہ دو حضرتن
کلید در خانہ کعبہ ان
ام ازدوی حکم شیبہ بدل
ان خانہ کعبہ پی گوتھ جل
بنن کرن در خانہ کعبہ باز
ادا از جمیع نماز
کرکرنت بیمہ حضی علی

انعام خداوند بخشش کلید
بعثمان بن طلحہ بنکو بد
تؤدوا الامانات نازل سپن
من پیادہ بلہ غیبت اعل سپن
بجہو دینہ عباس ہیم حضی
مہ ہمہ زدن کلید دراونو زلی

اکھ پیش حضرت رسول در اول / مسلمان گوده آسو گیمت بوسو کک
ازان یازده مرد ابن خطل / تراژه کا لٹ پٹ گراں بوسو کک
منن دیکن دشمن نہ ابن / بطوق ضلالت سو زنجیر پین
زنوان ژو سرزن تنی زن / بہ تیغ شہادت نہ دار الفنا
صبحان دین از ته پیرن مع / کرکن پیش ابن خطل کرہون سا
به شمشیر پیش از ظفر یافتن / پیهنان کفار آنحضرت

یله آگاه عثمان سپن گو نزول	نم آیات میانی موکهه بر رسول
ژهنن شرک نراون سپن بهره مند	پرون کلمه شادان بصوت بلند
دژن گونزبا بین بُن گونٹ چاو	دپان عرب شیبه بس آسو ناو
کمر پانه گنڈون زراهِ وفا	پے خدمتِ حضرت مصطفےٰ
بکعبه درون حضرت ذوالرشاد	بو عظ و نصایح زبان بر کشاد
به پند و نصیحت دیُن بکبّن	ونیو پژنو هی منز چهو کیاه میانو ظن
دپنه لگ نم ای شاهِ والا گهر	ژه بحر کرم چهوک ژ ربّ البشر
ژه چهوک خیر خواه خواص و عوام	چهه اس خوار و عاصی مجرم تمام
ونتام کر تژ جفا و خطا	گژهی کیاه ژه کم بدیژه بک عطا
نه بوزنت من مهربان گو رسول	گنه بخشنک توبه کرنک قبول
دپنه لگ چهو حق ارحم الرّاحمین	ترحم کر یو سوی جهان آفرین
نیهی پاٹ کرنک به نیکی دُعا	بو صف خدا خطبه کراوک ادا

حکم فرمودن سرورِ عالم بقتل یازده مرد و شش زنن اهل مکه و عفو فرمودن بعض ایشان

چهو راوی نیهی کن ونبن کران	ز احوالِ سلطانِ پیغمبران

مسبر گرت فتح سمه شهرن / نیک پروده پهرن / سپیتهه دیت پیچ سوی کاوی / مسلمان اکس سوی خبر حضرت / نهن خبر ته سبر نزنن / بهعذرن بگیهن یاره انتیع زن

دیکه دوده ... نس از فلک عثمان عفانه جهنته شراب / ازن سپنت عثمان بلنت جبر شعبه / خبر ابن ... سپنه ... / به جنت پیمه سپدن احسان بخشن ...

ولی حضرتس کړُ زنشتر مندګی
ابوجهله سُند بچو عکرمه
زنانه تنستر آبه پیش رسول
نه بیشیِ پیمبرِ مسلمان سپین
نبی از پیِ عکرمه منگوا امان
نهُوس آنجناب قبول التجا
شفاعت گر بلیه لبن نانه سپینُ
بنښهر حبشس بلیه لبنُ عکرمه
تعجب سٹهاه عکرمس نبادهگو
گناه خود از لطفِ خیر البشر
زپیغام بهجوایه خویشتن
دران راه باآن زنِ دلنواز
دپیس نته زنانی مه کر بیرهی
مه ایمان چهوانمُت زبیک اخری
جهوکیاه ونته کاوپن نه طوطس بشهر

وُچهان آسونه واره ودرزندگی
زلُ از مکه سوی حبش تمه غمه
زاقبالمندی کرُن دین قبول
بجان و دل از اهلِ ایمان سپین
ز درگاهِ پیغمبر و جهان
امان دنس از قتل کراون لهها
بسوی حبش پس لیدانه سپینُ
نبی سند امان دلو ونِ بښ بهه
سوگوه بر امانِ من آماده گو
سٹهاه زیاده آسس بوانِ دِ نظر
بیکان واونن آوسوی وطن
شبه اکه کرُن دست شهوت دراز
ته چهپیانه پاکی من آگهی
کر یا باپری دیوهم بستری
بوان کرچهو مخنش نه فوطس بشهر

دیگر نتی نہ خون بن بصر پیتام
بیجانی سو از مکہ نزن او زان لگیم
صحابو بہ تفتیش کُنِدو وکہ سمر
عمیرن وہب سو تس گو رسول
سفارش کرِنہ لکو ہیکو کرنی قبول
امان دیو نوروا خاص بن دو ماہ
عمیرن بخبر بہ صفوان لماہ

ہو کرن شاہ پہ سو صفوان بنام
جناکن ہیتون نتی سو مطلب حصول
جنابن کر دس زادہ پارہ قبول
نہ سُند فرستادہ نامدار
شہادت دزن کس بنا چھو پروردگار
بہ پیش بی زادہ پارہ کرون
سفارش کرک نا مرادہ کرون

دپس عکرمن ای شہِ نیکخو	مہ فقط دلس منز چھاک آرزو
فرمُم نفس کافر کرم رہزنی	زہ نسبت دُنم داد در دشمنی
بخشا خطا ہاے دیرینہ ام	بشوسینہ پاک از کینہ ام
نہوس آنجنابن سہ عرضی روا	بنس کتو منگون مغفرت از خدا
بازان پس سونہ دیکھ خیر البشر	صحابن اندر آسو یژ معتبر
جو بیرث سو یاکھا قریشن اندر	تُسُند خون شہن آسو کرمُت ہدر
سوا ز حد گران آسو ہجوِ رسول	جناب آسو تس پٹھ بغایت ملول
دپن روز ہاز لو سوی از بدعلی	گرس پٹھ ینی آس لاران علی
رکابس لدُن کھو زنہ کھنو بر فرس	زہ پارہ ز خنجر کرن تس خس
چہارم سو منفیس شقی ازل	سینمت مسلمان آسو از اول
ز تقدیرِ مردود گو سوی پلید	کرون اکھ صحابہ بخنجر شہید
بلہ فتح مکہ سپن دلکشا	بنس مرندس گو سر از تن جدا
بیئے کافرہ سخت ہتیار نام	نہابت سو مشرک الدّ الخصام
سٹھاہ تم شہس آسو دُمنت ایذا	سو مارن نوی نہو مُت آسو کس روا
سہ بیکھ ظفر یکہ سپن آشکار	زہ ہیبت بمی کر بطیبہ قرار

١٤٦

ہمس نش اما چھ خبر واتہ بار
دوان سے ودی پیش خیر الانام
امان ازون نش آمرن ازہ عمیر
ننہن فتح ئو نیعن دود ازہ دو عمیر
صفوان والا نبار
بیکن اکنہ سعد صفوان مشکبار
سکھاہ سعد خصم

خبابس لطائف امام البشر وطف
بہ پیکا رطائف بلیہ نفاع سکھاب خباب
دوانہ سپن اتہ صفوان سعد بیاب سعد
زنا وودو طائف سپن سپن بیران نبی
ریال غنیمت شکاہ سپیزن ہسپن
بنہ دستیب شکاہ بنا صفوان سپن
بمی آنہ اندر دل مسلمان سپن

بیه کافرا آسو حارث بنام
سین فتح مکه بلٖه آشکار
فصیح اللسان بیاک کعب زهیر
سخنگو سو مرد بدیع الکلام
تُهن آسو تهو منت سو مارن روا
سو دبله ازان حال آگاه گو
ز حالِ گذشته پشیمان سین
قصیده کرون نادبانت سعاد
بمسجد پیمبر مدینس اندر
تنوی شعر تهنت گو بشوق تمام
قصیده برن پیش آن شهریار
ستهاه شاد گو حضرت مصطفی
ردای خود از رحمت گاملہ
بیه قاتل حمزه وحشی بنام
پس از فتحِ مکه بطائف زمین

جنابس اذا آسو دیوان مدام
دژس حیدرن گردن ازدو الفضال
بحر معانی کران آسو سیر
کران آسو بجوِ امامُ الانام
بخنجر تسند خون هارن لد
ببیس جایه از هیبت شاه گو
بصدق و ارادت مسلمان سین
اتن سوی به پیش شه ذو الرشاد
دوبه اکه تهت آسو باصد ظفر
پرون کلمه اول بجای سلام
کرن زن جواهر جنابس نثار
تم ابیات بوزنت ونک تس ردا
عنایت کرک تس برسم صله
تمس آسو آزده خیر الانام
تل از هیبتِ خاتم المرسلین

ز طائف بیه راه وفدی سو او
بیه باد و باد رسه و ادراو
کرون زاره پاره نه ایمان اتن
سرن پتن گفته اوف ته زمین
مسلمان سین پیش سرکار جناب
تمن بیت غضبناک آسو بهٖ مستجاب
ولی نعمت بیه پیش سرس سعد تاو
ز بعد بیه پیش سیداران سعد تاو
سو بیه دین محمد پنجاه دین
سو بیه دین سیمه بجاه دین
پس از فتح سلطان دین
نیان ونی رتل وان تمبر بیکلا سین
سر سن تس تعد سین
سو سن شرع دین ونج و بالا سین
تنه شوق دین تنیم اوس رسول
مسلمان نهنت او بیتح رسیت قبول
سرون نعد تبه صحاب حکیم ناسول

بیه تس زنان رقوم فتن
پمن آسو فرمان گردن زدن
از انجمله سکن ابو سفیان
دو اس گردن تس از تیغ دن
شهیدیه پیش حمزه عم رسول
بزور اعدا از جام بجول
تی اوس ... غضب ... بیه ... حباب ... بنزده جاه

تنوی باقرنه بلکه ... عفو
غضبناک تس پیش جناب ابو سفیان
بیه فتح مکه کرون بام حرمت
تم زن مارنی پیش اجازت دین
صحابن بران کار خصمت دتی
تن تیغ غضب خون یام برنه
اتی بیل کیتو دزه مارم برنه

فرستادن آنحضرت خالد بن
ولید را با جمع از اصحاب در بعض
بحکم جہت شکستن بت عزاد
عمرو بن عاص را بہدم بت سواع وغیرہ
دران روز نامی کہ بحکم خیر الانام
بت سود رکہ با احتشام
دین لکین حضرت خالدین زہ سواد
دین نتی زہ کرسوی بحکم کرداد
چین لکی جہو نن بت نیم عزّیٰ بنام
سواز پای نزادن بحکم کرام
نتی در او خالد بحکم جناب
سو سار دوی پوتن اغانہ کرادن خراب
نیمہ او نز دیکرت زہ جہان
دینی نم زہ ماکنہ و جہیت بت عیان

ولیٖ بر قعہ بر روی نزادن نقاب
جنابس نہ آیہ پوشیدہ پاٹ
مسلمان چین بلہ تلن نہد نقاب
کرت بلہ ژہ پڑہ با خدا و رسول
غرض پاک بلہ سے زنانہ چین
ز بہر پرستشگری یم صنم
شکستہ کرن دقع تم سر بسر
قرینہ دو یم زن نریم قرتنا
تنج از بیم جان قرتنا گے فرار
امان دت سہ نہ ان صاحب کام گی
بین دی ون زنانن گروک سر جدا
ولیکن جہیہ بعضی وابت گران
شیم ام سعد از گروہ زنان
بحمد اللہ از جنبض و فضل خدا
زنامی جہو تحفہ بہر صبح و شام

زنانن اندر آیہ پیش جناب
کرون عرض اسلام نادیدہ پاٹ
لکس و بینہ پیس پر زہ ناون خباب
کنہ بخشمی توبہ کرے قبول
روانہ از انجا بخانہ سپین
گرسے آس نتن باہزاران حشم
تمن سوز نزادن کرت از تبر
بشمشیر کر اوک قرینہ فنا
دشن آنجا بن اما نگ فرار
مشرف بتشریف اسلام گے
سہ ارنب نہ سارہ بحکم خدا
ذنگ سارین از حکم حضرت امان
سہ بدخو کرک در جہنم روان
براعدا مظفر سپین مصطفےٰ
علیہ الصلوۃ و علیہ السلام

وجین خالدن سکنہ کرہ جہند
بعض خالدن باد بیرہ
وجین حضرتن باری نزادن
سو بخانہ از بای سپین
سو بارہ خالد و اثنین
وجین پارہ تکنیا اپنی زین

[illegible]

دیان ناو پوتلس ہیں بو سواع
روانہ کرو ک نور عمرو بن عاص
پہہ مشہور جا یاہ مشلل بنام
منات آسو نت بڈ نپل پر زکید
بحکم نبی گو سو صاحب روان
وہین اک زنانہ بروی سیاہ

نمان آس لش حملہ اہل نزاع
سو پٹ کر تم از خنجر دین خلاص
پرستشکہ کافران لیام
جنابن نتوی سو زسعد بن زید
سو تنجانہ ویران کرون زمان
بیک زخم خنجر کرن سی تباہ

دربیان غزوۂ حنین و فتح سرور عالم بہشت خالی کہ بجانب لشکر اعدا انداخت و آیہ بلند پایہ و ما رمیت از ان خبر میدہد

دیان نی جہورا دی شاہ شفیع
زفرمان نبر درای نی طائفہ
ہوازن سو اک طایفہ تر کثیف
دو شبو ہی ریو کر بہم اتفاق
خبر جا سو مایہ بہ تیغ و تبر
بہ ناحق نگر نہو اس زمانہ مرت
و نت نی کرو ک سازہ اسباب جنگ

سین درعرب پرنت قبیلہ مطیع
نی رو دان سرور سیں خائفہ
دیان ناو دو ہیں قبیلس ثقیف
دیک اس لڈو یا نی از نفاق
دہی داد مردانگی بخبر
تہ ون اس ہمکو چارہ تھا و کرت
بجک تیغ و تر وار و تیر و خدنگ

بگیرد نفراز ان سکینت اساس
بسبب ان کہ آسر کرجمیع کل ثرود پاس
بامر النصر کی بعد ازان سرور ان
اجل و بہ آسر بن شن بجو بن
فتہ بہم ان کمک ان انقیاس
زمردان غازی دین اٹھی اوطی پاس
زاصحاب شہادت صاحب عمل
مکس نین غنایت و معاذ جبل
کرین سینت اشکہ جعد بیبارہ موہ
بمیدان اجنگ جی باصد شکوہ
شہادہ سعد ہم فرو کی سینہ جواہ
زدوین بو بن سعد جنگ و سیاہ
بسبن دینہ سعید خباب عتیق
نمی سبن سعید ہمش بلند و فیق
نہایت ہجوم

١٤٩

پتھہ باکرو فرزیادہ لشکر اسی
براعدا عذا کہ مظفر اسی
سرای آنجا بس کینہ
نمن نش سوکت سودمند
امی خطرہ کے غزہ مردان دین
اسی تذرچہ ازن لشکر مبین
پریشان امی نہ غنن کر پناہ
فرادی کھٹا کے زنا وردگاہ
کھان نی جو اہل صحیب
بلہ دراو از مکہ جز
دہی ہوازن سو مالک بنع
نوی جتین آ پش ازمام
وہاں اک در بجا تی تو اس
ہناہ نک سی وت برقرار اس

دی کهٹ مین ہونہاہ اک ہمتی تم زن کی
پین ٹکی کی گم تتکلی تتوز
دیتہ لگو صحابن بہ آن آغوز
تمشیر و خنجر بتک تخود و تبر
دگر یار بر جنگ گرنگی کم
فرامم دگر یار ہیت لوگ کو
صحابو تن زن کی یک بوزن کو

تیهمک ننگ کنہ ہر گری غم تنگی
اچهن متر ذیمان انذر متر گزین
سے زوار ننگا ہین ہتمکن
ہلک دینہ از آسمان بانوبد
زہیکان ابق بلس سفند
نہر سو کرگی مثر ہن لورہ بار
دنک و داد مردی دران کارزار

تتی کهٹو ہیون قوم تم خود سرن
مسلمان نتوی بنجیر باٹ وان
سٹاہہ ننگ دل گے درانزاہ ننگ
لشکر ترت ہچنہ یکبارہ گی
کرت فرقہ فوجن ننت گے اپور
مخالف تنی از کمینگاہ درای
کرک ٹکرہ فوجن بہ تیغ و تبر
بہ یکبار مومن فراری سیبن
شکستہ سین شیشہ نام و ننگ
دوان آسک آوشہ ذوفنون
زمیدان جنگ آس لشکر ژلان
کنہ اصحاب با آن امام الامم
سو عباس و حیدر ازان جیذتن
بعباس لگو دبنہ شاہ ندا
عباس بحکم شہ ارجمند

صحابن کهٹنت باٹ ہیت آورن
وجہک ننگ جایاہ سین آرہ کات
پریشان سین جملہ تم شیر جنگ
زتنگی رہ پے در آوارہ گی
ہنت اک فرقہ تز خالد شیر زور
در افواج خالد بلک ہوہاے
دنک داد مردانگی بے خبر
بغایت ہتن بیقراری سین
گر ہنت ننگ ثل ازبیابان جنگ
الی این یا ایہا المؤمنون
تم آسک سٹاہ شور و غوغا نان
دران معرکہ رود ثابت قدم
ببین و بسیار آس آنحضرتن
کر وک جمع ساری دفوجن ندا
کران کر یک فوجن بانگ بلند

زافواج سلطان و بن حش چاو
سو یار آور جنگ جشم و تاو
کر کر تن نہ تنت زن ازبنہ بہ ہلک
اسفل السافلین
سر کرک تر سوی ہین
سے گ کرک سین منزین ہین
تہ و فرقہ ہیبت ہتن کی ہیمن

جانتهاہ اطلایف انہ سے زافلاس باسخ اندیان
جانتهاہ نجلہ روانہ یاد و جعیہ جنگ و قتال اشعری
جانتهاہ صحابو ہنی بعباس ابوالمفر زے یہ داودی
بادکاس سر کر ک ازدو ہرسوی ہے تہای ہر نجانہ

در بدین حمسه امیر سپاه	ز خیل عدو گو بخنجر تباه
ابو عامر بن دشمنو لایو بنر	ہی نیزه کَن گو شہادت پذیر
ابو موسیٰ اشعری آو تُند	بخنجر کرُن کشته قاتل تسُند
ابو عامرن دژ امارت گری	بدستِ ابو موسیٰ اشعری
بس انگه کرُس روح پاکن گذر	بباغ ارم باہر آبان ظفر
ابو موسین باگروه ضلال	سٹھاڑہ سخت کر رزم وجنگ وقتال
براعدا تیو کر حقن کامیاب	مظفر کرہئین وپنش جناب

دربیانِ غزوهٔ طائف وکیفیت آن

پھو راوی پان یله ته نیکخو	ظفر یاب گو در حنین بر عدو
مظفر سو شاه زمانه سبھن	سپه ہیئن بطائف روانه پین
ہتوی ازحنین مالک کینه جو	گمُت آشُو با لشکر زشت خو
سو سردار یله گو بطائف زبین	قلا بس بکھه ہیوٹ با مسلمین
زاہل شہر آس ہیم در حصار	تمو سخت دٹو داد در کارزار
زبس تیر باران جمع طرید	گی از فوج اسلام ٹوده شہید
ثناه اک تہو حضرتن ڈیٹھو خواب	رٹن زن پیاله پراز شیر ناب

دربیان وقایع سال نہم از ہجرت

ازان پس بہ مدینہ مشرف کروک
مشرف بہ تشریف اشرف کروک

نہ بورنت ہمو ژمار فرزند و زن
بنی آو مالک پنٹ فوج ہنت
مسلمان سپین با سپاہ کثیر
بغارت بہ آسوس ہنت حضرتن
نہ فیرت دنک از کرم تن تمام
دیان ہیت قبیلیس ثقیف آسوناو
سپین در میان سخت جنگا بطول
بہ بشیس بنی انکساری کرک
دیان بیاک راوی ہوجای دگر
گے اندر حصار اہل طائف تیار
بقہر خدا کہوک آخر شکست
مواشی ہم آسک بکہار ہا
زہنوک قلعہ لورف گنہ لای لای
بکوہ ضمیران فراری سپین
صحابو زلت ہم تمام اجنبی

ہم از مہر فیرت دنک حضرتن
بہ بشیس بنی از سر عاطفت
بنزدیک شاہِ بشیر و نذیر
بہ یکبار از مال و فرزند و زن
بیہ اونٹ ہنت تنت زیس اخرام
ہمو بازیں جنگلس و تو جلاو
کروک آخر الامر ایمان قبول
مسلمان سپین عجز و زاری کرک
یلہ دراوا دمکہ خیر البشر
تنت اندر کروک با بنی کارزار
کہٹنت رود در قلعہ بے پا و دست
نہ بنو ہک صحابو با قطار ہا
مخالف ذُل انجاکرت وای وای
فراری ز بے اختیاری سپین
کروک لوٹ شہر بن بحکم بنی

١٥٣

وچهک بله کهسان زیاده مالس نکوه
دل از حکم آن خواجه بعث و نشر
به پیش بنی بشر گو باز گشت
جناب کنو بوز بامیت بوحال
عیینن سٹهاه اشتر و گوسفند
زمردان گرفتار وارا کرن
بزرگان آن قوم آمی از نیاز
کروک زاده پاره نه منت شرک
زشرمندگی نو مسلمان سین
امی ورهه دن حضرت وه سوار
نبا شب روانه سین نم صحاب
سحر که کرک کافرن قتل عام
امی ورهه سوی حبش از وطن
سپهدار لشکر کردن علقمه
نی آو پهیرت به پیش جناب

پهرک نهوز حکم شه کائنات
سین شیخ پای ازبی قتل بشر
کرن آگهی نش ازان سرگذشت
عیینه سنزن فوج هت برقتال
کرن سیت هت مال و فرزند بند
شههس نش روان نم اسارا کرن
بدرگاه سلطان مسکین نواز
شهن از ترحم معافی ذ شرک
زاطوار سابق پشیمان سین
بهمراه قطبه پی کارزار
بجنگ بنی خثعم دل خراب
مظفر گرشت آمی پیش امام
نزه هت لن روانه کر آنحضرتن
وچهت علقمس زن مخالف همه
بفتح وظفر علقمه با صحاب

مسلمانان بین بلہ تصدق تمام	ستھاہ مہربان گوس خیر الانام
سہ ولنت گبس لہ امامُ البشر	ہیسترہ جود وسخاہی پدر

در ذکر غزوہ تبوک وآن را غزوہ جیش عسرت می نامند

امی ورہ واز انجا بس خبر	چہ از روم دراہز جماعہ بزر
سیمینت چہ مُشرک بہم چل ہزار	چہ لاران تمی برسر کارزار
سو اخبار بلہ واتو بیش جناب	کرن جمع لشکر بر عالی رحاب
دیان انت وفی آسو ناباب آب	ستھاہ قحط بیہ گرمی آفتاب
ونھاہ آس مشکل نہ دور ودراز	بنیگ آہی گردان گرد نفراز
درین جنگ داشک لالت عجیب	نوہی ہیمن ع بان جیش عسرت لقب
دبنہ لگو صحابن سمنر خوشخصال	اینو حسب مقدور گیتراہ زبال
نمی سیت ترتیب عسکر کرو	نمی سیت تجہیز لشکر کرو
عتیقن بنن مال سنبرن تمام	بہ آسوین نہ نھاوُن بہ پیش امام
نکس دپنہ پیغمبر سیک فال	رٹنت کیاہ زہ پت کُن زہر عیال
عتیقن دیُں اک خدا بیہ رسول	عبالس نہوم ای شہ با قبول
جناب عمر نصف مال آورہنت	عیالس تھوں نصف از مکر منت

۱۵۴

تُری تیرو ترکش گندٹ آس جل
دیس آنجنابن غلط ونُ نتو
نہی کن مہ نش چھوک ثنٔہ اخوش مینش
ولی آسو ہارون بنی او خدا
مہ پٹ ختم گیمژ چھ پیغمبری
علی زین بشارت سرافراز گو
از انجا سو سردار گورہ ہُشیار
کرن عرض شکر دران جایگاہ
رفرداں غازی سی چل ہزار
مرتب سپن یلہ سو فوج گران
ز روی قضا را واک اشترا
دنگُ نم اجازت گرہو سو سبو
بن حرم عمارہ آسو آن زنان
بخرگاہ عمارہ زید پلید
چھوا دنٹ اک رحضرت جدا پیو متن

نمن منند گمانہ کرُم حض بدل
اپُز نہ مہ بوزاہی برادرکنو
پنہنہ پاپٹ ہارون چھو سلس نش
فقط سی فضیلت ثہ چھینہ روا
چھونہ کنہنہ لایق بران افسری
بیہ در مدینہ فرس ناز گو
سپہ ہنہ رٹن ذر ثنیہ فرار
ہنون تتہ بخوبی شمار از سپاہ
ثہ ودہ ساسن زٕ اسپان تازی تمار
روانہ سوی حجرگو بعد ازان
نبک سَی خبر پیش خیرالوری
کرِ یوا ز پے آن شتر جستجو
بہت پیش پیغمبر دو جہان
بہت آسو لگو دبہنہٕ سوی طرید
خبر چھینہ آیا چھو گتو گومتن

اکیدر وبیٺ آون زلان فلای
غضب سؤن کاٺن بسرہ بردشن ملای
نہ آگا وآیہ در فتح خالد رکان
اکیدر نتوٹی اُس پچھون پالان
ازانجا گرفتار کر خالدن
ملی دور جھاڙن زکیدن بخن
گرفتار پلہ گوہ سو مرد جوان
دنن خالدس قلعہ نائی دوان

دوہین وہمرن رڈو جنابن تکرار
کرون رومین در تبوک انتظار

ولیکن شہر روم تنٹ آونہ
زہیبت بجنگ نبی دراونہ

جناب آوبیرت گرہ زانمقام
بفتح وظفر باصحاب کرام

پیہہ حضرۃ اکس پادشاہس وہان
پیکاں آونس کُن سوشاہ جہان

ولی نم سٹہن کرنہ ایمان قبول
نٹھون نِج رو ادن بسوی رسول

چیہہ حرما و نج دہان پرگس
تنگ لوکھ نہ آمادہ گے نج دنس

بیہ تہ وہینٹ دن سٹہن خالدس
دپُن ننس دہ گردن فلان جا سدیس

سو سد جا چہو مشہود گبدر بنام
چہونس دومۃ الجندلس مزمقام

کرازعجز حضرت خالدن التماس
سیپہ کم جیپہ انشاء نصرت اساس

دپُس نم مہ بیقی دوتی فوج کم
ولیکن مبر غم مہ کھوڑ ازالم

سو شہ نیزہ ولن از برای شکار
پس گاو کوہی کریں پٹ سوار

ولیکن سو نخجیر ڈنی پاڈہ ہین
بہ تیغ شجاعت پنجہر ترا وہین

نئی خوش سو مرد دلاور سیٹن
روانہ بسوی اکیدر سیٹن

حصار اکیدر نئوس لرٹ شکوہ
کٹھیہ تیت قلس آیہ گاو از کوہ

سو قلعہ ئنی گادہ پاون ہئن
فلوک برمنگوسیٹ تراون ہٹن

پیم ایٺ شٺ اگر ثم اوہ ہٺ نہ لاس
نہ دنن پایہ گوپیش تحریر الانام
پچھون نِج دن الحضرتن کن دعا
نہ پاس تھو از صفا و عطا

وکہ پاوبیرت ونک مشن غلای
نئی سکن مسلم پیرو نبی صحابی
روایت کرن اُو جیہ اہل سیر
مسلمان جیہو پیٺ سو فلکن
نٹن مختصر اسکا بطبیعۃ زمین
پیکان آوزہ اتکا اطراف وجوانب
امدن وفودن بیاپہ حیرالانام علیہ السلام
پیکاہ دین پیٺ پھ آکیبہ ٺشنن جانب و
امی ورہیہ پیٺ حجۃ انفعیہ سندو
تن نئیہ وپیٺ روانہ بنہ اصحاب
جماعت ولن ازانجایدہ ولن کنور
مسلمان نشن ٺاب اکبار خرد

دلي ٿيا و منت مٿو بر رسول	اَسِه پاڻِ پاڻي ڪرِ ايمان قبول
نه ايمان آيو از خوفِ خير البشر	نه ٻُر تهنده فوجڪ هراس و حذر
بنت سو فول بله ٿو هٿو ڏِيُن	زاير ڏمنونَ نانل سپيُن
ڇهه نر پاڙ منت مٿس از نبي	مسلمان بدل سينه ئيُن اجنبي
ٻيه وُه زن از اهلِ ايمان ٻين	زقوم فزاره مسلمان ٻين
تهنداونٽ لاغر گمت بوي فرا	پر زٺڪ آنجاڻن ٿمڪو ماجرا
ڏبنه لگ تم اي سروِ باغِ وجود	ڏيارس اندر ساٿني پوينه ڏود
تلف گو علف زار سانواز قضا	توي اشتران واتوسانِ اذا
دعا ڪرڊن اي ابرِ نيسانِ جود	نگر نزاوه باران خداي و دُود
جناب ڪر از بارگاهِ آلِه	طلب تهنده موکهه وُد ٻهر گياه
تهنوي رود اٿهن ڏوهن نام پيو	نه زٿن و رسحر تت نه در شام گو
ٻني مره ٻياڪ اڪ جما ٿيا بدل	مسلمان سپين گي زكرده خجل
ٿُرواه زن از القوم مقبول گي	باحڪامِ اسلام مشغول گي
تهنڊ زٿو سو حارث بن عوف نام	ڏبنه لگو به پيش امامِ انام
تهندي قبيلڪ ڇهه اس پا رسول	ڇهو جد سانو غالب اهلِ قبول

١٥٧

دربن قوم اکها آسو عالی نهاد
ڀجن آهس ميمونه نسبي بنام
نتوهي ڙاو ناگه ام البشر
بتي درابه ميمونه نس از قفا
زيادس مه سيني ڇهه تڙ محرمي
ازان حال آگه سين يله جناب
زيادس نکه سوٽ فرخ قدم
غرض زين حکايت ڇهو آخر مراد
بن صعصعه وفد عامر دگر
نمن سينت بو عامر ابن طفيل
ڏيان ناو اربد اکس مزنکس
به بيش محمد لو بله مه نجوش
نبرسهت زه ېت کن از سن سخير
هي کت ونت آو پيش جناب
دېنه لگو سو عامر به پيش نبي

ڏيان درعرب ناو آهس زياد
ڏوهي اکه نتوهي گو سو والا مقام
وڇهنتم زه زن درا و وڏين
که اي شاه ميمون به ڇهوم آ تنا
ڇهنه زه آشنائي اسه کهنه ګمي
گره ڙاو ميمونه سند باشتاب
نوازش کرن نس نه لطف و کرم
سٽهاه مهربان گو نبي بر زياد
تشهد پړن گے بخير البشر
وفي آسونه نس زه اسلام مبل
ڏيو ابن طفيلن بنس اربکس
کنهن گا نګه لاون نه تفاو نسه هيڇ
شهادت دزسن سجد ززان بتر
نبي آو اربد نه باصد شتاب
خلافت پس از خود عطا کرزه مے

تهندڙ نه هو ضمام سنئو ده سير
پيمبر بهت آسو يارن اندر
هئي بيت صحابن جي بيٺه لڳو ضمام
صحابو اشاره بحضرت ڪريوس
پس اڳه ضمامن ڏيو آنحضرتش
ڪڙ هم ڏنو مه ڪيترن سوالن جواب
پڇڻ جهوم اول اي نبي هدا
جنابن ڏيس جهوين بيشڪ رسول
پڇڻ بيئه آيا جهوڪ امتو نوي
پياسنح ڏيس آنجنابن نعم
پڇي ايٽ فرض خدا اهمها صلوٰة
پياسنح ڳس ڏينه شاهِ هدا
نه بوزن سهاه شادمان گو ضمام
جنابن نشه بله تشهد پڙن
بيه پيش حضرت گروه بلي

بيزان آو نزديڪ خير البشر
نهه زون آسن ستارن اندر
توهي منش محمد ڏيان ڪس هجه نام
اشاره بدان ماه طلعت ڪرش
پڙ ٿينه جهم ڪنهه ڪنهه مه انجوش نفس
وليڪن ڪرو تهونه پڙمن عتاب
ڙه پڙ ڪن جهوڪ آيا رسولِ خدا
ز درگاه اينده مه ڪرينت عدول
ڦنڪ تهو ڙه توحيد قيوم جي
پڙ ڙسن بيه ضمامن لنخ جهوڪي قسم
ڪرڻ حج ڏرڻ صوم بيه ڏين زڪوة
جهه پڙيا ٽم جنير فرض خدا
پڙ ون ڪلمه جل جل بشوق تمام
پيڻ قوم ساروي مسلمان ڪرڻ
بجان ڳي مسلمان ني روشندلي

زنبی اشتیاق رسول زمین
بدینی اند زیبت تراون وطن
ز طیبه کره گه نه یاد دگی
ز ملک و درمیان بدینه موه

وفا لیکه سال دهم از هجرت و
وفات دگی تیر نه خالد
بن ولید پر قبیلهٔ بنی حارث
زهجرت دهم سال کو یلی پریر
روانه سین خالد بن ولید
بنی حارث پیٹ نجران

باین بینوائی کروم نه سفر	ز بهرِ تمنای سیم و گهر
غرض چه وم بنم دولتِ معنوی	ژه نش ای شرفِ دینی و دنیوی
مه سیم و درم چا نور خسار بس	بسِ دی ز دل و جان یوی چه وم هوس
خبابن و جهیں بله سه همت بلند	میانِ صحابه نهوون ارجمند
ببه قوم دارم ز صدق و صفا	بیکان آو د ر خدمتِ مُصطفیٰ
پیٔ هدیه مشکا برت از شراب	کرک حاضر خدمتِ آنجناب
ببه نیز کهنه کرُ چو بادِ صبا	ز زربفت رنگین ببه اک قبا
صحابو بفرمانِ سلطانِ دین	مِی ناب نراونت زبهنوک بر زمین
بعباسِ بخشک قبا از کرم	السِن بم کننت ده هزار از درم
ادل بم کریو التماس از ادب	کرسِ کیاه بوی پادشاهِ عرب
بیاسنح لگس دبینه خیر الوریٰ	مه باپس دی بوی نه ولن این قبا
ولیکن جدا زین قبا کر طلا و	ز بهر زنان زیور انت بناو
بس انگاه بس خوش کری نس کین	کِننت بازرس منزلش پُل پنُو
نه بوزنت سو صاحب بازار گو	یهوُ دا بجان نت خریدار گو
هُویدا ز روی بدنیسان سینُ	بله قوم دارم مسلمان سینُ

بنابر صحابه کادر زاد سره یاد کسی پیتی
خبابن دیس کره دنه کالا دکس سره
دلالت یاسلام کره ن سر کسی
دگی از بهر کمن سر سکی پیتی
روایس پٹ پنه نا چه کسی

١٦٠

نه بوزنت سو خالد روانه سین و
مخصن ز ده زنانه سین
شمعه دانقو یا منت نبی حارث
سرن بن سو حکم رسول زمین
نمو از سعادت ایمان قبول

ز فرمان حضرت کسه عدول
تهنه حال کره خالد بس ز قیمه
صحیفون خط بد ربکا ه خبر ز
خبابن دنش نخ خطس دنی جواب
انکه و وعظ ببه ببه ازه صعواب
ده بس ازن ز ابرنب ابد التعبیر
ببه باوکه نه ز بار جه بیع
ببه جانکاه ببه سینت بانین ز ن و
عمل کره ذات پٹ نبوی جهوی دن و

سوی کار عمل کو تجہہ ولا فہنیذ بہ
ز حکمت خرد و بیدوران نت بہ
[illegible]

عبارت خطچ خالدن بلہ پرن
بصد جان عمل نت عبارۃ زکرن

سخنگو سپین راہ امید و بیم
بہ پند و نصایح ز قلب سلیم

ان پس حجانہا بہمراہ خویش
ازان فرقہ بیش شہ نیک کیش

سو فرقہ بہ پیش نبی و انو بام
گواہی دڈ ک کنو جہو ربُّ الانام

گواہی جنابن تہ دڈ آنزمان
چہو برحق کنوی کردگار جہان

بوتُند فرستادۂ خاص جہُن
دوان دم لنند وی نخ اخلاص جہُن

جنابن پس آگنہ ز نام آوری
بران قوم قیس و زک افسری

جہہ ہٹ درہس اندر نہ بر راہ دین
سٹہاہ لوک آمنت لصدق و یقین

از انجملہ کو قوم خولان بجان
مسلمان بنزدیک شاہ جہان

جنابن کر آگاہ نم اجمعین
بتعلیم احکام دین مبین

گکوک دہنہ بیہ حضرت مصطفےٰ
بہمسایہ نیکی کریو از وفا

بیہ روز نیو از ظلمت ظلم دور
کریو بیہ امانت ادا عہد پور

تمو نہوسہ نیدو نصیحت نہ انن
ز طیبہ زمین گے گرہ یاز پس

گروہ رہا وین بیہ نیکنام
مسلمان سپین پیش خیر الانام

نمی حضرتن ہنت سٹہاہ چیز آمی
بہدیہ از انجملہ اک بادپای

ابن عباس ... [illegible]
مسلمان ... [illegible]

١٦١

[illegible]

بزودی سو بتخانہ پراٹن زباپی
مسلمان تمام اہلِ بتخانہ گے
امی ورہہ لکھ نامۂ عنبرین
تمو از صداقت کرُ ایمان قبول
نبی ڈای بامنت مدینیں اندر
گرانقدرہ زیفت و دیبا وِلک
اضن واجہ لاجک نہی از طلا
امی بالہِ گوپالہ سگے باشتاب
سلا ماہ کرک سوہی خیرُ الانام
نمن خشمگین شاہ لولاک گو
وچپنت تم جبینِ مبُین رسول
کرک آشکارا منش نش سو حال
کنو تم نہ بونہ بلہ تہندوی کلام
دِ بکُ تم مبدل کرو نوہ لباس
پتونی تمو کرُ بدل جامہ ول

کرن پاک از شرک وظلمت سجا
تم از ذلت وکفر بیگانہ گے
خبابن بکفار نجران زمین
بیہ آمی کنہ زن بہ پیشِ رسول
کرک دور از خود لباسِ سفر
زیا تا بسر جامۂ زیبا ولِک
دِنک نار و از نیتش پڑ جلا
عنان تاب در مسجدِ آنجناب
خبابن دِنگ نہ جوابِ سلام
بغایت تمن ہپ غضبناک گو
گرہ آئے عثمانہ سندوی ملول
تتوی پیدہ گو حیدر خوشحال
خبابن دنگ نہ جواب سلام
گرہ ہوبس خبابس نشہ بے ہراس
کدٹت واجہ گے پیش فخرِ رسُل

تانوک پنج دن ... ایمان قبول ازیف
سو پنج دن قبول ... جناب علی ست نبوی مین
... مسلمان تمی سگے بہ پیش رسول
جناب علی ست نبوی مین

... عثمان سو سلام از درِ عزت
... نجابن دنگ بازیں
کروک بعد از آن گفتگوی دراز
... نجابن ... پیغمبر سرفراز

... شاہ ولایت ...
... بیں ... مظفر مین
... سیں ...
غنیمت ... منبر

... علی مرتضیٰ ...
... اصحاب ...
خبابن ... از ...

بناگہ زِ بیش شہ نیک ءِ و
گمرتس ٹھہ تنگ چون موءِ چشم
نکہ وار چون بنی بُوم تس
شہن بلہ سوزءِ خرچ کرءِ از صفا
عرض آسوتس خوبرس نت امند
جنابن دپُس ای اشدُ اللئام
نہ بوزت سو بد رگن ناب عتاب
جنابس شہ عرض کرُ خالدن
لگس دپنہ حضرت مہ وس کہنہ لِہذا
بیہ عرض کرہ حضرتِ خالدن
پہنہ ونکن سٹاہ زن زاہلِ نماز
بیا سخ لگس دپنہ خیرُ الوریٰ
باظہار اسرار دلہای خلق
سو سگ دراو یابت زمجلس نبر
پس انگہ دپنہ لگو شہ نیکخو

وتہنت نابکار اک زجای گو
برت ریش فدسپت سوی گو چشم
دکس ہٹ خط مسخ مرقوم تس
سو احمق لگس دپنہ گہوڑ از خدا
کرُن کیارہ تقسیم ثون ہٹ سوز
حقس گہوڑ چھو سنا اخی الامام
نبر دراو از مجلس آن جناب
بواز تیغ نزاوس تہر سرِ تن
خبر چھاز اہلِ نماز آسہ ما
بہ بیش رسولِ زمین و زمن
ولیکن نہ از اہلِ درو نماز
دلن ہٹ چھوہ حکمِ ظاہر روا
بو سوزس پتی یس چھو دار ای خلق
کرس از قفا آنجنابن نظر
نبر نیرہ فو ماہ اک ز نیت او

بیاوی قران بیرِ آسہ سوی قوم دون
سے بیتس چمن نہ از ذوق و شوق و ریدن
نتہی حسن زِ اسلام حسن نہ لالان
نتہی اکہ نزہ پہنت صیدبیر از کمانس
سو فرنہ یکبار خنجب نا نبا بس
نتہی نندی فرہ ینب نزاون انجاب
شہ ہای ہش جمانتھاہ چھیدر اشتر
نتہی ہای ہش بران نمر صوت تو
ہیچہ و فرقان بران اشتر نزہ ہند کو
دسان چھمہ کینہ ہیس شترہ بیدان
نمازی نمان زحیمہ بدرِ قرآن
نوان از زبان چھوٹ طرح یشی فوق نن
نظاہر سلیمان صادق نن
ولی فی الحقیقت منافق نن

تہ چھمہ آمادہ کس فنادن اند
تہ چھو سوی فتن منن بد نہادن اند
تہ چھیدر چھمہ از سر ورد کائنات
کمن در جہان و اریاہ معجزات
ہر باقی منن رود در روزگار
تہ کرو او البا و اللہو انکار
ابو جہل در وقت شاہ زمن
گرس آسو منکر منن معجزن
کتوی آسو منن گمراہ ینر زمانس اند
تہ چھمہ زمن گمراہ
ابو جہل و ابو لہب و یتیمہ دگر
کرام آسی زاہ نز مانن ابہ چھمہ
کرامن چھمہ کیاہ دین ایمان چھنہ
ہمتیتہ بیول سے اگہ دی غفور
نتہ کیاہ چھوا زِ منن نصیب

کرک ترک مذهب ترک تت بد
کران کار نا مذهبس بر خلاف
اکر کا نهه مقلد نصیحت کرک
بیا سنخ دیان توره جهگ تم خبیث
امابلیه نتن مرندن گبه خبر
کوه بنجیر اسه تنهو با صفا
اجهوهیم وجهون واره پاڻهن بنی
نبی کر ملاقات اصحاب دین
فضیلت تنتر کر بیان پیشتر
اکوی واسطه نتن جهو با مصطفی
به تهوهم روا در حق مومنان
امام بخاری والاتبار
به تحقیق استاده سند او نشاد
تهی شافعی پن جهو اک پیشوا
وجهو اعظم الشان امام کرام

عمل جهکینه لاگن جهه صاحب عمل
ز سنت دوان دم بلاف و گزاف
مطابق بمذهب وابن پرک
چهنه بوحنیفس خبر زیحدیث
ز نص و احادیث خیر البشر
کهنه پس کران آسو با مصطفی
خبر نتن چهنا از حدیث ای عنی
بیو بانه وجهو سید المرسلین
نبی پس جهو اعلم امام البشر
تتمه ایمن جهو سوی پیشوا
اکس سنتس و هیه تت منزبان
نتس بٹ بوین رحمت حق نثار
جهوبتس بوحنیفه براه رشاد
نتس بیرون هند جهو اک پیروا
اماحن اندر بڈ جهو ثانوی امام

تو مذهب ساز نه کراڑ کو عمل
گهم کرن ترک دین رسول
ازین پیش تا نه کی مکر دین امر
کیماتی میں ازین خدا این امر
غیرالیس منهان تبسم جهوس پناه
ترقع وهابیه دل سیاه

ذکر حجة الوداع سر و رعام
صلی الله علیه وآله وسلم
جی ورهیه کرمنت پیو الفرع
ادب ان پیغمبرن بی نزاع
هین لی اسو جن سب ڍ بهتر ین
نجس پره کڻ تفند کر حضرتن
ترس نبی کبر کرم ازهیه راه
ملاقات با شاه امن پناه

165

ذی القعده و جئین ... اس ٺه
ٺه واره دوه دراو با صفا او ین
جهگیک بیان ازرب صفا او ین
مغبر کیمر پیر این نازنین
وجهن ایک نتن اندازه ورد ادا
بیون نتت نه بر غیبر نتن بیرکه سر کرپ جان نامی فدا
پیگهاک خاتن این بیسر بیو بسجد ادا
کر ازدو رنغ خماه واربی و انغ وفا
ز طیبه بیب ادو الحلیفه روانه پیٖن
روانه سوی ذی بیب هیه نیت خاص فا کمه
هیه نیک ازواج کل جهم

بہت سنت نت خیمن اندر امام
دوہیرن انن بطن وادی نمقام
سوارہ عجیب خطبہ اکھ رضا
بوعظ و نصیحت کرون تنبیہ ادا

بفر خندگی لوک وارہ سماہی — نبی حضرتن سین حج کرنہ داہی
گذارک شاہ اک عقیقس اندر — دنک خیمہ نت بہر خیر البشر
یکہ دراو بلہ خسرو آفتاب — صحابن کن آنحضرتن کر خطاب
دپک آم از جبرئیل امین — زمیش خدای جہان آفرین
لگوم دپنہ سوی کراداز انکسارہ — نہ رگعتہ دپن وادی بوز بار
کرک ین عمل نت زدوی صفا — روان بعد ازان گے سوی بطحا
دراتشای رہ حضرت جبرئیل — دپنہ لگو پیش خلیل جلیل
صحابن دپ ای سرورا رجمند — برن تلبیہ تہو بصوت بلند
کرنت نت عمل سید الانبیا — بمکہ روانہ گو از ذی طوی
بکس ژاو بلہ شاہ گردون شکوہ — گمت آس ذی الحجہ کی ژور دوہ
دفر ژاو بیت الحرامس اندر — دراول کرون استلام حجر
بتعظیم کعبس کرن سن طواف — صحابو نہ کر پیروی بیخلاف
زہ رگعتہ رک بعد ازان بر مقام — بتہلیل و تسبیح و تہو دپوم دوام
پس اتگاہ گو باہزاران صفا — تباریخ ہشتم بسوی منا
بسوی وقوف از منا گو روان — ذنن از پی خویش نت سایبان

تحقیق منت شاہ تہا وقت
بیبن نت وقت نمبر نیک
پس اتگہ داو وقت پتن کر وک
ظہر از عالم خیر البشر دپواذان
دیکھ وقت نماز سوی بعد ازان
نیم جماعت اکہ تی نمبر نین
دوہم نیک وادی با سواب دپن

پیت بیان ته جو ذبح وئی یون
مطابق بعهد کی اسماعیل
جو ذبح او ستن ته جهي بن کرن
یم ذبح اوستن هم کی از صفا
کری و ک خطبه کرتن و تم تر ادا
سو پیغمبر کر مهربان گردوان
پس انگه از بطن محسّر روان
و پیمت حال مشعر نشسته و
نهن زانسی کیته گنڈیں الاد

مقاماته جهو مشهور موقف بنام
دران راه از فضل پروردگار
ازانجای باجمله خیل و خدم
بهم شام خفتن کرون نت اچی ا
بمشعر پس انگه بر انگیخت رخش
گنهگار امز کرون نت دعا
خدا پس شاه عجز وزاری کرن
کرویس سوی فی عاذات باکن قبول
ولی گویس نازل خطاب از آله
دعا بار دیگر منگو از ذو المنن
منگون بار دیگر بدست دعا
نتی جبرئیلن دیس یا رسول
جو گل قول از ان شادمانی جناب
بخدمت کر اک صاحبن التماس
بپاسخ لگویس دینه خیر البشر

تنهنجی آوزان پس امام انام
کراماژ وارا کرک آشکار
سوی مزدلف نیز تراون قدم
پروت در غلس سبه نماز صبا
تنهنجی گو سو شاهنشه گنج بخش
منگون عاصین هند حق دعا
بدرگاه حق انکساری کرن
بجونی سو مطلب کرش نه حصول
بو بخشی نه راه ظالمن هند گناه
بالحاح و ابرام آنحضرتن
گنه ظالمن هند نه بخش ای خدا
خداین یه مطلب نه کرنے حصول
تبسم کرن پیش جمع صحاب
آسُت گوه ڈه ای شاه نصرت اساس
گو آزده شیطان ازین جو شخبر

مو دا شتران را نته بدو نحر
دیکی جیدرن ته نیت پیه شر
پس ام از حجام حضرت منی دیکهن کر
پس انگاه کاهو کی بعد نمو ی سر
که کی حلق مو ی سر از کرو ف

ستری ک نصف مو ی مقدس عطا
ابو طلحهن اندر وی عز و علا
دیکس نصف یاران ننه و احبی
صحابن ته فیض فضل ازل
بجاء الله از فیض ته می بدل
سترس لف ته مدینه اتته
ز مو ی سترس بابرکت
بیچ فیض عام امام پس سوی مکه
سوراه ازان پس فرو اضه سترس باز
طواف ثقفه ستمس اندر منا از دوین
بیه زاد و ان تم تن به کرب ان زبهرین
غمان نمیمه بینه سوی طیبه

بنزدیک جحفه دِنکھ خیمه گاه | میانِ غدیرِ خم از بہرِ شاه
بیان ننتھ ہن کر بہ پیشِ صحاب | مه از درگہ خو آمت خطاب
دِوان ناد چھوم حضرت کبریا | زِ دنیای فانی بدار البقا
چھو رحلت مه آخر کرُن زیتھ جہان | اجابت مه کرنت کنھی بیگمان
پس از خود تھوان چھس لتھی نز زه چیز | سواک اہلِ بیت و قرآن عزیز
چھو واجب توہی قدر کراوُن تمن | چھو لازم تمکو حق توہی در زمن
دِیک بہ چھوِس ہٹے رضا مرتضےٰ | خدایا زه تے روز نس ہٹ رضا
چھو منند شُند حیدرِ کفر سوز | زه نس ہٹے رضا یا الٰہی مه روز
ونت اُی کرُن عزم طیبہ یمین | بہمراه احباب و اصحاب دین
کرن خوش مدینک خلائق تمام | با نوا و دیدار خود والسّلام

واقعۂ ہائلۂ مصیبت موت حضرت رسولِ اکرم صلی اللہ علیہ وسلم

ندانم کہ این قصه را چون کنم | مگر این که عنوانش از خون کنم
چه مضمون طرازم درین داستان | که شد نامه ام تر باشک روان
در افتاد از چشم گریانِ من | بطوفان غم جسم بریانِ من
بہ بابِ مصیبت یه فہم چھوِس کران | زن از صرصرِ مرگ یَن چھوس باران

۱۶۷

سو کہ دار یہ زیادہ بیمار گو
شیت شان زعم قوم انصار گو
بزم مسجدی نظم نہ بہا یون صفت
دوان شہمت ہایمن کی کنت
تنی ہن کرنہ دراو از صفا
علی سنت نہ عباس بحر الوری
ڈیہن کن نہ تھا ورد نظم رہ بار
کردون پیچ پیپ لائی منز قرار
بدان ہمعصر ولوک وار سماے
ہیروانہ از خانہ دیوانہ درای
نتھین سکن دیج دمان وا کرن
نبی ہایٹ لولوی لالائی بون
نسکن گونہ پا امیر المؤمنین
سن بو میانہ بیماری اندر بکین

گیک سخت کاہل تن نار بین
مہ بر وہہ کن اینو تو ہ دوات و قلم
ڈیہو نیہونہ از رہ پس از فوت من
صحابو ستاہ شور و شر تن ٹہم
اڈِ و دیو جھو و نکن بنی بیقرار
از انجملہ لگو دہنہ ابنُ الخطاب
نبھی ہاپٹ باہم کرد ک گفتگو
جنابس سو غوغا پسند آو نہ
کہالت من بلہ سٹہاہ گیہ زیادہ
اینو آب ست منشکہ از ہفت چاہ
عمل کہ بحکم نبی مو منو
شہن مغفرت منگو ز ربُّ المجید
پس آنگاہ لگ دہنہ اصحابنی
مہ جھم ٹاٹ انصار وار اعزیز
روایت کراں ئی جہہ اہلِ سیر

کرد ک آشکارا با صحاب دین
تو ہی کر کرن اک کتاباہ رقم
کرہ لیو نیہونہ برپا فساد و فتن
اڈ و دیو اُنواس دوات و قلم
بتحریر مکتوب تس کہ جھو وار
جھو کافی کلام خدا از کتاب
نکُ غلغلہ حضرتس رو برو
نمن خوش بطبعِ بلند آو نہ
دہنہ لگو نزدیک اہلِ وداد
جھکو نی مہ یدوستانِ اکہ
سو فرمان بلہ از شاہ بو زگ کنو
نمن دراحدیم کمت بو ی شہید
مسلمان ہاین نہ احبابنے
نمن سیت گرز و سلوک از تمیز
سپین زیادہ کاہل امامُ البشر

دریں وار سر کر خصمن شمشیر
جینما میانہ بیہ زندہ رہ اینی خبر
وبنو زندہ سرتع وداد انبیا
سخن کہ اوبمہ سر دیراری فنا
بعفت جینہ ورن انتقال
چیو جو سر سکانہ اللہ تعالیٰ
ز داد والصفا سو کی سرتبش باد
وبیت یہ تو سیان در خوش نہ اتحاد
اصحاب ہجرت کہ بعد ازان خلاص خاص
نمن سیت لیو بو با اخلاص اختصاص
نمن نوہ کہ وضعیت دیکہ بعد ازان
تنجیب نصیحت نہ باد ایشان نیکی سیرو
اتفاق ہم سیت بو الصادر اہلیمن سیرو

ازين پيش باوو ڙنس جمله يار
كرو هجرت از مكه بليه اختيار

كهنه كن تم از مهر آماده رود
بنجد منگري جمله استاده رود

يه حاصل نه باغ آكيه غل وغش
نمكو نصف نهاو تمو پيشكش

بسن جا يه خالي كرت نهاوه هو
نمي جايه هر جا سرت نهاوه هو

پهو لازم من تو خواص و عوام
بخوبي كرو عزت و احترام

و وان آو عباس فرخنده كيش
كريو حض وصيت بحال قريش

نمو كر وصيت ميانِ انام
قريش چهه حق خلافت تمام

كرت سي وصيت سو دوشن روان
سوي خانهٔ عائشه گو روان

مسجد درون بر همه خاص و عام
ابو بكر صديق نهاوُن امام

پهو راوي روايت كران تم شهن
كهالت چهه گڈ مرتو هن يه تن

ز هر عبادت بحكم جليل
نزه دو دار وفات آو برو تهه جبرئيل

تر شبون دو هن ق تهو بحكم خدا
پتش هت به پيش سه مقتدا

روز سيوم قابض الروح هت
سماعيل بيه آو از عاطفت

تهون تم ملايك نه بيرون در
اندر يانه گو پيش خير البشر

كرن عرض بعد از سلام اي جليل
پهو حض ايستاده بنز عزرئيل

پهو او ڏنس نهنس گران انتظار
قمر ڙنانه اندو ڏهين بند نهار

نه از نام گو نپنسه نش اذن خواه
نه ون سلنيه ياد ون سو ديپهج ستگاه

اجازت ڏنس حبيب ڏنس حضرت تن جو خدد
ڏين جبرئيل ڏنس عزرئيل اتر اندر

حبابس بشح الاه گران اذن طلب ڊنس
ڏين بد اجازت ڏه او ازو قبول

نين سر گو مر گراون
نين انهن سند روح الامين

حباب بن عمر فرزان النبيين
بعض نزه بحضرت جيب الجليل

و وان ڏنيه تشتاق لعوي العلا

پهو گرس بليه نه روح الامين بيان
ڏنن نس اجازت پي قبض جان

لكوس ڏينه پيه جبرئيل امين
وسكنه لوون بعد ازين بر زمين

بهاس اند ذري مر سكن مراد
ده برنت بد بنا مهيكاهه موم معاد

ڏيان اين عمل ڪ و الالامر
روز وفات امام و البشر

ملك يت حض كردوان عزرائيل
ڏين تن ذه كر پيش نه جمل

كركه ذنه بي اجازت دخل
قدم يهوذه تن بل بهو كرادي قبول

الحكم خدا بلهو ما مور و
روانه بدرگاه بد نوز گو

ہوی گو بیوتی بالو یا بس یہ تہان
سندی سرہ او عظم تمان
ہوی لالہ دوین گران بیشہ چاک
ہوی آ دو دوین گران مہ تہ خاک
ہوی آ دوفرنذ وماسن ہوی لادوہ دن
ہوی گو بیوتی محذن تم گران
ہوی گو بیوی سر و باغ نعیم
گران بی و ہو معصوم پاکن یتیم
ہوی گو بیوتی مرگ زادن برن
گران ہنند گرہ بیتی ہو خاک گرن

ملایک بیہ ابلق گرُن پٹ تتاب
برس نل گرت صورت روشنا
از اخض اندر کنہ نیزہ بازنہ
دبینہ لح لتن اعرابیس کن بتول
پہو فکمن نبی سا تو نزاوف کلہ
دویم گرکھ تہنجی پاٹ لاین بلند
دیش فاطمن بیہ چہو تنگت بہ سول
نزہم گریک لاین تہنوی غلغلہ
ازان ولولہ آو حضرت بہوش
خبر پہیبنہ کم بوت قریا دکرہ
بیاسخ دیش حضرت فاطمن
خابن دیش بوزوارہ کنبو
ہوی گو سویش دون گران ہن ہہاے
ہوی گو سوای فاطمہ بیگمان
ہوی گو بش راودن بلبلن

ولت بہ تولباس آمی تش ہمرکاب
برڑے گریک لاین گرای منقندا
بہا کنہ ازین راہ پتو فیرہ باز
چہونہ فکمش گینسہ بار دغل
چہہ مازاغ چشمن پہ پڑنش زلزلہ
سیہم بوزلمہ زیای تش بند بند
ملا فات پتسند گرہی نہ حصول
ہویدا بیش لرزتہ ولولہ
دین فاطمس فرن بیہکم گرخروش
بکس آسو آیا بیہ کم نادکرہ
نہ زانگ تخہ بیہ حضرت ذوالمنن
بلاشک ہوی قابض الروح گو
ہوی گو گران بیش تجاتن جدا
چہویش خانہ مالن گران آنہ مان
ہوی گو سویش ہا بیہ گر اودن گلن

ہنیت ارنی بیو لوغیہ ماہ و المنن
وذین ارہ ورسرہ خبابن انتہ
زتیب ارتشقفت بیہ زبیش
نبعون سوی عاسوق بیبیتہ نفش
نبعون ہوش بیاہا سعد وعینہ
سعد اندہوش ہم دن ہم زوح اند
ودون لو گرکن بزن اخبار
بن ازان حال ج یا اضطت سر پہ بند یاد
بیبرکن گن بیاں پتنج دو ارن یہ اہمہ سوی
سرگن پہن بیہ یادہ پہن اپن بیاہی بیوتی ہاتیب سوال
ودان بیہ پیش پسرا او بوی سوتی اذ ترکب اذ غداب تعدوب
سرگن دودان

بیان از انتقال سرای بیک فال

نسلی کرن بنن مه وو دزار زار — خدا بخشنی صبر و تاب و قرار
بز بیزه بامت بوزین قافله — ته از جان و دل پر زه انا الیه
درین گفتگو آیه حضرت عائشه — هران اشک چشمو گران نالشه
کرون عرض خدمت بجان رسول — کلا ماه مه سبنن کرو یار رسول
دیش تم وصیت ته کرمے بوی — ته تت پٹ قدم نهو بمت چهوی
به آیه از واج پاک آن زمان — سمت بیش پیش پیغمبر دو جهان
تو کرو وصیت من یک بیک — بس از من تلو نهو نه شور و سلک
بیک جای درخانه کرزیو قرار — بزبیز زیو نه گرے زنهار
بس انگه حسین و حسن در نظر — انن بروٹھ کن تم زه نور البصر
تو وو دستهار و بروی بنی — وچهوک یام روی نکوی بنے
جیا بن کرک از شفقت نظر — بهر و محبت کرن بهره ور
وصیت به تعظیم و تکریم شان — کرن بیس یاران نیکو نشان
به منگه ناوک علی ولی — نهوک تن وصیت کرت ای علے
مه چهوم بوت قرض از فلانی یهود — ادا کر زه تم دیار بن زود زود
نبی بیه دپنه لگو شه حیدرس — گوڈه زی نکه یک بیه پٹ کوثرس

ای خطه گو پیده روح الامین
دپنه نکو کر ای شاه دنیا و دین

زه ٹھاوک قدم در بهشت عدن
تمامت نه بامت بوو بهشتن
تمامت بین پٹھ پهم جنت ترام
دپی جبر بکل ای امام الانام

عطا حوض کوثر کروی خالقن | مقام شفاعت د توبی بیہ حقن

بیہ روز حشر ای امام الهدٰی | گنه امتنک تیت بخشی خدا

گرژ هک تہوژه راضی ازک جنبش | بیہ سبت ژ امک تمام امتش

خبابن د پس گوس و ن شادمان | غرض تی مه آسو از خدای جہان

دیُن قابض الروح ای عزرئیل | عیان کرون امر خدای جلیل

نم از روی فرمان پروردگار | بین گوم گر آن زمان آشکار

کرون قبض روح از شه کائنات | علیه السلام و علیه الصلوٰت

بنر در او بامنت سو روح شریف | دران حجره گبه پیده بو یا لطیف

و دان عائشه آیه بر آستان | بین با غم و رنج همه استان

بصد آه و افغان سو روح الامین | و دان آو پیش شه مرسلین

ستهاه شاه کرار بیهوش گو | منش بلیه سو احوال در گوش گو

و دان زابه در حجره حض فاطمه | پریشان بسپین حال لش نه غمه

کرون شور و فریاد و افسوس و وای | بکر به انن عالم از هوی های

بتمام آس زنده جنابس ستیه | اشن فورمنت جهنه گنه ساعتنه

شکر لب مولی موژ ران آسنه | کنها بے ضرورت کران آسنه

بمنت آس کی راه اهل بیت رسول
کروک وابینا بجان بتول
بمسجد بمنت آکی ساری صحاب
دران جان تو دل پچون بر اکس کید
بمی کوک واره بمدون ازفتس
بمنت ته و را ز عشق و بهوش ته بوس
گا

جماعتا ازان حال بیمار یہ گا
جماعتا محبت گرفتار گا
سپین بهشتی ابن عفان سنی
بجان وه دنه نی عثمان بجانستی
بو عبد الله ابن ابی سر ان نعمان
مرت گو ازان غم کربت نزع جان
دران حادثه ... قسم عابدین
دینه لکو جهودنذی بو فخر دین

۱۷۲

زهب منج زرین تیغ تند آبدار
حلقن بمبین و بیار
کرودن بمبین انفک سر رخصتن
وبن وصیب و بیر زبن
بیتن نه اوده بابند منش سرحال
سبکبه بعد جنده قال
کری بو ده شغو بلیه سوحال
و دان او و بوعذان مصطفٰی
انعد از صفا
رداز نیج برحسن لعنت
بمنن بوعبدس
انضبار عمکسار
حسن کرده جان اوبی
دینه صعد ... کرده اوبی
فداکسه وه دل و دنان لعن آرمنت بیطبع وده
نصدف لعبا بن رده برکروده
سہبه بابی پیت بیرسه ... باد زینب
فراموش زمر بنغو ... زینب

سوقعه سه دون نشت روشن شخص خوي يا عدن منع کره
سپن ونت نقل اهل بيت سر کرهم شوره
غسل نشه پيغمبر عليه السلام
ننه ذن سرن شيخ ابن عباس وفضل وعلي
دوان غسل او حسين ابن عباس امر و زيان
کرنه از نتهو لي اسيف اوجيد زيت حتن

تهي کن ودان از تب وتاب آسو | گهن شور وغوغا اصحاب گوس
بر در او از حجرهٔ آن جناب | وجهن تيغ در دست ابن الخطاب
دين نش مه کره برهه عمل اي عمر | مه کڈ تيغ بر مردمان از کمر
سه کين عادلن از غضب بوزنه | سه بيري ز فاروق پٹ روزنه
دين به ابوبکر صديق نفني | بينه تم گهتے نت نهو سنه کني
ابوبکر صديق بار دگر | لکس ڈاپنه از هوش بوز اي عمر
به تحقيق گو حضرت مصطفى | نه دار فنا سوي دار بقا
ز درگاه حق اي عمر در کتاب | چهونا انک ميت آمنت خطاب
ونت ني مسجد روانه سين | کهت منبرس خطبسي منز دين
صحابن کرن آگهي زان سخن | پڑهي پاٹ کر نقل آنحضرتن
بٹو سخت بوزنت سو خطبه عمر | سه شمشير زاوون بنهر از کمر
پڑون سارو ي هتو پس انا اليه | ويار رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيه يار غارن بصدق تمام | کيرون اهل بيتن تسلي تمام
بس اگهه مٹے کام ٹهاون بن | بتجهيز وتکفين شاه زمن
کهنه اصحاب هت پنه گو آن زمان | خليفه بيا کرنه بابت روان

کرنه نت سرا ي اشک حتن
آنحضرت ونت جبرئيل امين
خوط از وبهشت بهشت بريز
تهي آنه حلبه از بهشت منيز
کرنه سرن نش جويد رنيز
مانس نس با يه ويک دليز
ز من سير

١٧٣

بمن تخت ياوک بو فرخنده تخت
کوتهس منز تهيک بس بوشاه نيک بخت
زند دواره دوه گو برار البقا
سوت نت اوه رتل از سراي فنا
دران دوه بز تخت ياوک کيوي
کوتهس منز يو سروار ثنا يک کيوي
دويه دويه دويه بهن اي کرام
ديک زه داراع

نشتن الامت ابي يا پچهه
نشاه چهي نا ديا ته امام
نوبک يتنه بار جنازه امام
الرشم
دينه گو علي کس چهو تاب ازدام
بهن ازبراي جنازه تيار
نرواز تم صحاب کيار
کر دون بين

پس اگه فرادی فرادی نماز — پرک بر بمبیر زروی نیاز
زبعدِ نمازِ جنازه علی — دبنه لګوستاده به پیش نبی
خدایا ادا کړاو بیم صاحبن — شروطِ رسالت میانِ زمن
اتن پور شرطِ رسالت بجا — بخوبی کړون چا نو فرمان ادا
زه از محضِ جود و سخا و کرم — ون نت پټ انبی نهاو بابن قدم
پس اگه کړوک مشوره از صفا — صحابو په مدفن مصطفی
لګوک دبنه صدیق شیخ زمن — مه چهوم یادو منت چهو آنحضرتن
رسولانِ حق دفن بتن جان پاک — دفن نت کړ هین هم کړان زیر خاک
صحابو عمل نت کړ از جان و دل — پی کندنِ قبر ګے مشتغل
کړوک دفن نت تا بیه شاه زمن — بتن دراو روح شرف از بدن
به تحقیق بدو واره نهر آس رات — سر خاک ساوک سو والاصفات
بشور آو عالم زمهجور بش — صحابو و دا زفرقت و دوریش
ملکهاز فلک کړ نه ګک واو ای وای — قیامت کړک قائم از هوی های
ګلو جامه زټ بلبلو شور تل — ز بس ګریه و نهو کوسارن ګل
ازین درد لاله جګر خون شده — بباغ اندرون بید مجنون شده

جوانی اندر زمانه پس پاره حق	سوز پیش حق رحمتش مستحق
مه کر ضایه عمر گرانمایه را	مده رایگان از کف آن مایه را

در بیان خاتمه این کتاب مستطاب

بحمد الله از فضل رب الانام	به نامه بجامه کردم اختتام
ثنایش کرم هم به همت عطا	تهو هم مه بزه استقامت بجا
ثنایش مه هم طبع روشن دهم	نگارین و موزون چو گلشن دهم
قبول از خدا گو به میانو التجا	بجان دوستن هندانم دل بجا
رهیون دوستن دل چپو وار الله	سوبد دشمنایم تهند دل فتوره
خصوصاً تهند دل فتن بتر زبان	بموکر مه ترغیب این داستان
خدا خانه آباد نهادن بمن	زبند غم آزاد تهاون بمن
زیب کن بیو هاووت با آله	رتک نم زشتر عدو در پناه
بتوفیق طاعت کروک بهره مند	نهی کن تهوک در جهان ارجمند
برین نامه باییت ز عقل و خرد	بنو نا بدار و کرس نامزد
کرم نظم سخن هندی اک زه بیاس	مزین کرم تن مه کاشن لباس
هوای سفر در سرم اوفتاد	کمر بسته برخاستم همچو باد

قطعۂ تاریخِ طبع از درویش
عبد القادر خواجہ بازاری

زہے این عزا نامۂ مصطفیٰ
شود نور دل از نمودن قبول
بالفاظ کشمیر یہ نظم یافت
رخ نظم و نغم طرق قبول

زہے این نظم خیر و سعادت حصول
اگرچہ بعبارت بطول کشیدہ
زہے ناظم نامہ نامی کہ ساخت
دلِ زاران می گردد ملول
دہم کشت بہر جزو گشتہ سر
تاریخ حدیث رسول

قطعۂ تاریخِ طبع از غلام حسین
خادم درگاہ حضرت ...

ہِہ وُنی نہ دُبہی کلام نبی	نظر کرزہ بر احتشام نبی
احادیثِ پاکن کرم ترجما	نظر کر کتھا سہل و آسان چھہ ما
وَنُن شعر مشکل چھُ کاشر زبان	چھہ کر نکتہ گیری اندر بات چان
بو مداح تمُند سُو ممدوح مبانو	زاغراض اعراض چھوا پایہ چانو
بجج مج زبانی ژہ ای بو العجب	نظر کر نہ کرزہ پیدا ادب
خدا یا بآن اہل بیتِ کرام	باصحاب و اتباعِ خیر الانام
رچھوم از حسودان بد روزگار	پریشانی روزگارم مدار
ولُم خلعتِ خاص ایما نکوی	تھوم تاج بر فرق ایقانکوی
دِم از انقلابِ زمانہ نجات	کرُم بادری درجبات و ممات
شب و روز توفیقِ طاعات دِم	بصد شوق ذوقِ عبادات دِم
کرُم بخشش از رحمتِ کاملہ	برین نامہ لایق نہ فایق صلہ
منا غاہ مہ کنہہ چھُو منہ الّا گناہ	گناہن کرُم مغفرت یا الٰہ
بوچھُس رسوبہ بندۂ عیبدار	ژہ چھکھ عیبدان بعزہ ونتہ اوپار

تمام شد	پتمن گناہن دم واپسین کرم عفو یا ارحم الراحمین	۱۳۲۶ھ

رجب بر نامی فرخندہ بو
کرد جمعش ز در احادیث رسول
از قرآن و از احادیث نظم عجیب
کرد کشمیری زبان از لطائف ادب
میکنم ... کس نصیب
ہم بدوران ہر سال او
گفت دل تاریخ بیجای عجیب ۱۳۲۶

قطعۂ تاریخ طبع از محمد سیف الدین
تخمیس شد تاریخ ابن مغازی النبی
از روی الہام ... ۱۳۲۶
بناہ ضعیف ... غزوات رسول

۱۴۱

Library Sri Pratap College Srinagar

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ______ *Book No.* ______

Acc. No. ______

This book may be kept for **14 days.** An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ______ *Book No.* ______

Acc. No. ______

This book may be kept for **14 days.** An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. ______________ *Book No.* ______________

Acc. No. ______________

This book may be kept for **14 days.** An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

...P
...E LIBRARY,
...llege
... borrow
... and
...ne
...an
... time,
...ours or
...dent of the
...k at a time,
...n retain books
...ks in any way
...red or lost shall
...e paid for or
replaced by the
borrower.